

www.e-rara.ch

Diodori Siculi bibliothecae historicae quae supersunt

Diodorus

Lipsiae, [17--]

ETH-Bibliothek Zürich

Shelf Mark: Rar 8145

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-33647>

Biblos hekkaidekatē.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΣ ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

Aevum Philippi, regis Macedoniae. In prooemio Diodorus ea laudat opera historica, quae res gestas ab initio usque ad finem plena et continua narratione proponant. Proinde annuntiat, se in enarranda Philippi historia eandem methodum secuturum. Vitae huius regis praecipua capita, deinceps uberius explicanda, parva velut tabula indicantur.

ΕΝ πίσσας μὲν ταῖς ἱστορικαῖς πραγματείαις καθήκει τοὺς συγγραφεῖς περιλαμβάνειν ἐν ταῖς βίβλοις ἢ πόλεων ἢ βασιλείων πράξεις αὐτοτελεῖς, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ τέλους. οὕτω γὰρ μάλιστα διαλαμβάνομεν τὴν ἱστορίαν εὐμνημόνευτον καὶ σαφῇ γενέσθαι τοῖς ἀναγινώσκουσιν. αἱ μὲν γὰρ ἡμιτελεῖς πράξεις, οὐκ ἔχουσαι συνεχεῖς ταῖς ἀρχαῖς τὸ πέρας, μεσολαβοῦσι τὴν ἐπιθυμίαν τῶν φιλαναγνωστοίων· αἱ δὲ ἐκ τῆς διηγήσεως συνεχεῖς περιλαμβάνουσαι μέχρι τῆς τελευτῆς ἀπηρτισμένην τὴν τῶν πράξεων ἔχουσιν ἀπαγγελίαν. ὅταν δὲ ἡ φύσις αὐτῇ τῶν πρα-

χθέντων συνεργῇ τοῖς συγγραφεῦσι, τότε ἤδη παν-
 τελῶς οὐκ ἀποστατέον ταύτης τῆς προαιρέσεως. διό-
 περ καὶ ἡμεῖς παρόντες ἐπὶ τὰς Φιλίππου τοῦ Ἀμύν-
 του πράξεις, πειρασόμεθα τοῦτω τῷ βασιλεῖ τὰ πρα-
 χθέντα περιλαβεῖν ἐν ταύτῃ τῇ βίβλῳ. οὗτος γὰρ
 εἴκοσι μὲν καὶ τέτταρα ἔτη τῶν Μακεδόνων ἐβασί-
 λευσεν, ἐλαχίσταις δὲ ἀφορμαῖς χρησάμενος, μεγί-
 στην τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπῃν δυναστειῶν κατεσκεύ-
 ασε τὴν ἰδίαν βασιλείαν, καὶ παραλαβὼν τὴν Μακε-
 δονίαν δουλεύουσαν Ἕλληριοῖς, πολλῶν καὶ μεγάλων
 ἔθνῶν καὶ πόλεων κυρίαν ἐποίησε. διὰ δὲ τὴν ἰδίαν
 ἀρετὴν, τῆς μὲν Ἑλλάδος ἀπάσης παρέλαβε τὴν ἡγε-
 μονίαν, ἐκουσίως τῶν πόλεων ὑποταττομένων· τοὺς
 δὲ τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν συλήσαντας καταπολεμήσας,
 καὶ τῷ μαντεῖϊ βοηθήσας, μετέσχε τοῦ συνεδρίου
 τῶν Ἀμφικτυόνων· καὶ διὰ τὴν εἰς τοὺς θεοὺς εὐ-
 σέβειαν ἔπαθλον ἔλαβε τὰς ψήφους τῶν κρατηθέν-
 των Φωκίων. Ἕλληριοὺς δὲ καὶ Παίονας καὶ Θρά-
 κας καὶ Σκύθας καὶ πάντα τὰ πλησιόχωρα τοῦτοις
 ἔθνη καταπολεμήσας, τὴν Περσῶν βασιλείαν ἐπεβά-
 λετο καταλῦσαι· καὶ δυνάμεις μὲν εἰς τὴν Ἀσίαν διὰ-
 βιβάσας, τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἡλευθέρου· μεσολα-
 βηθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς πεπωμένης, τηλικαύτας καὶ τοι-
 αύτας δυνάμεις ἀπέλιπεν, ὥστε τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον
 μὴ προσδεηθῆναι συμμάχων εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς
 Περσῶν ἡγεμονίας· καὶ ταῦτ' ἐπραξεν, οὐ διὰ τυ-
 χην, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν. γέγονε γὰρ ὁ βα-
 σιλεὺς οὗτος ἀρχινοῖα στρατηγικῇ καὶ ἀνδρείᾳ καὶ
 λαμπρότητι ψυχῆς διαφέρων. ἵνα δὲ μὴ διὰ τοῦ

προομιῶν προλαμβάνωμεν αὐτοῦ τὰς πράξεις, ἐπὶ τὸ συνεχές τῆς ἱστορίας πορευσόμεθα, βραχέα τοῖς χρόνοις προσαναδραμόντες.

Olymp. CV, 1. Philippi pueritia Thebis culta, ubi obses tenebatur. Post patris Amyntae fratrumque natu maiorum obitum, Philippus, eustodia elapsus, regnum hostibus pressum, multisque aciebus appetitum, suscipere conatur.

2. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Καλλιμήδους, Ὀλυμπιάς μὲν ἦχθη πέμπτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν, καθ' ἣν ἑνίκα στάδιον Πῶρος Κυρηναῖος· Ῥωμαῖοι δὲ κατέστησαν ὑπάτους, Γναῖον Γενοῦκιον, καὶ Λεύκιον Αἰμίλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος ὁ Ἀμύντου υἱός, Ἀλεξάνδρου δὲ τοῦ Πέρσας καταπολεμήσαντος πατὴρ, παρέλαβε τὴν τῶν Μακεδόνων βασιλείαν, διὰ τοιαύτης αἰτίας· Ἀμύντου καταπολεμηθέντος ὑπὸ Ἰλλυριῶν, καὶ φόρους τοῖς κρατήσασι τελεῖν ἀναγκασθέντος, οἱ μὲν Ἰλλυριοὶ λαβόντες εἰς ὀμηρείαν Φίλιππον τὸν νεώτατον τῶν υἱῶν, παρέθεντο τοῖς Θηβαίοις. οὗτοι δὲ τῷ Ἐπαμινώνδου πατρὶ παρέθεντο τὸν νεανίσκον, καὶ προσέταξαν αὐμὰ τηρεῖν ἐπιμελῶς τὴν παρὰκαταθήκην, καὶ προστατεῖν τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείας. τοῦ δ' Ἐπαμινώνδου Πυθαγόρειον ἔχοντος φιλόσοφον ἐπιστάτην, συντρεφόμενος ὁ Φίλιππος μετέσχεν ἐπὶ πλεῖον τῶν Πυθαγορείων λόγων. ἀμφοτέρων δὲ τῶν μαθητῶν προσεγεκαμένων φύσιν τε καὶ φιλοπορίαν, ὑπῆρξαν ἑκάτεροι διαφερόντες ἀρετῇ· ὧν Ἐπαμινώνδας μὲν μεγάλους ἀγῶνας καὶ κινδύνους ὑπομείνας, τῇ πατρίδι παραδύσας τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος περιέσθηεν· ὁ δὲ Φίλιππος, ταῖς αὐταῖς ὑφορμαῖς χρῆσθμενος,

οὐκ ἀπελείφθη τῆς Ἐπαμινώνδου δόξης. μετὰ γὰρ τὴν Ἀμύντου τελευτὴν, Ἀλέξανδρος ὁ πρεσβυτάτος τῶν υἱῶν διεδέξατο τὴν ἀρχήν. τοῦτον δὲ Πτολεμαῖος ὁ Ἀλωρίτης δολοφονήσας παρέλαβε τὴν βασιλείαν· καὶ τοῦτον ὁμοίως Περδίκκας ἐπανελόμενος, ἐβασίλευσε. τοῦτου δὲ παρατάξει μεγάλη λειψθέντος ὑπὸ Ἰλλυριῶν, καὶ πεσόντος ἐπὶ τῆς χρείας, Φίλιππος ὁ ἀδελφός, διαδράς ἐκ τῆς ὀμηρείας, παρέλαβε τὴν βασιλείαν κακῶς διακειμένην. ἀνῆρητο μὲν γὰρ ἐν τῇ παρατάξει Μακεδόνων πλείους τῶν τετρακισχιλίων· οἱ δὲ λοιποὶ, καταπεπληγμένοι τὰς τῶν Ἰλλυριῶν δυνάμεις, περίφοβοι καθειστήκεισαν, καὶ πρὸς τὸ διαπολεμεῖν ἀθύμως εἶχον. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν, Παῖονες μὲν, πλησίον τῆς Μακεδονίας οἰκοῦντες, ἐπόρθουν τὴν χώραν, καταφρονοῦντες τῶν Μακεδόνων· Ἰλλυριοὶ δὲ μεγάλας δυνάμεις ἤθροίζον, καὶ στρατεύειν εἰς τὴν Μακεδονίαν παρεσκευάζοντο. Πausanίας δὲ τις τῆς βασιλικῆς συγγενείας κοινωνῶν ἐπεβόλετο διὰ τοῦ Θράκων βασιλέως ἐπὶ τὴν Μακεδονικὴν βασιλείαν κατιέναι. ὁμοίως δὲ καὶ Ἀθηναῖοι πρὸς Φίλιππον ἄλλοτρίως ἔχοντες, κατῆγον ἐπὶ τὴν βασιλείαν Ἀργαῖον, καὶ στρατηγὸν ἀπεσταλῆκεισαν Μαντίαν, ἔχοντα τρισχιλίους μὲν ὀπλίτας, ναυτικὴν δὲ δύναμιν ἀξιόλογον.

Animos Macedonum trepidos resque afflictas Philippus erigitet firmat cum oratione, tum disciplinae militaris emendatione. Vi Atheniensium studia eluderet, Amphipolim imperio exemit. Paconum legatos munerebus conciliavit: Pausaniam, regni aemulum, a proposito depulit. Mantiam et Argaeum proelio vicit. Tum Creonides per Thasios colonias auctas. Notitia Theopompi Chii.

3. Οἱ δὲ Μακεδόνες, διὰ τε τὴν ἐν τῇ μάχῃ σύμ-

φορὰν καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐπιφερομένων κινδύνων, ἐν ἀπορίᾳ τῇ μεγίστῃ καθειστήκεισαν· ἀλλ' ὅμως τηλικούτων φόβων καὶ κινδύνων ἐφεστώτων, ὁ Φίλιππος οὐ κατεπλύγη τὸ μέγεθος τῶν προσδοκωμένων δεινῶν, ἀλλὰ τοὺς Μακεδόνας ἐν συνεχεῖσι ἐκκλησίαις συνέχων, καὶ τῇ τοῦ λόγου δεινότητι προτρεπόμενος ἐπὶ τὴν ἀνδρείαν, εὐθαρσεῖς ἐποίησε· τὰς δὲ στρατιωτικὰς τάξεις ἐπὶ τὸ κρεῖττον διορθώσας, καὶ τοὺς ἄνδρας τοῖς πολεμικοῖς ὅπλοις δεόντως κοσμήσας, συνεχεῖς ἐξοπλισίας μὲν καὶ γυμνασίας ἐναγωνίους ἐποιεῖτο. ἐπειρόησε δὲ καὶ τὴν τῆς φάλαγγος πυκνότητι καὶ κατασκευὴν, μιμησάμενος τὸν ἐν Τροίᾳ τῶν ἡρώων συνασπισμὸν, καὶ πρῶτος συνέστησεν τὴν Μακεδονικὴν φάλαγγα. ἐν δὲ ταῖς ὁμιλίαις προσηνὴς ἦν, καὶ διὰ τε τῶν δωρεῶν καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν εἰς τὴν μεγίστην εὐνοίαν τὰ πλήθη προσήγετο. πρὸς τε τὸ πλῆθος τῶν ἐπιφερομένων κινδύνων εὐστόχως ἀντεμehanᾶτο. θεωρῶν γὰρ τοὺς Ἀθηναίους ὑπὲρ τοῦ τὴν Ἀμφίπολιν ἀνακτῆσασθαι τὴν πᾶσαν φιλοτιμίαν εἰσφερομένους, καὶ διὰ τοῦτο κατάγοντας τὸν Ἀργαῖον ἐπὶ τὴν βασιλείαν, ἐκουσίως ἐξεχώρησε τῆς πόλεως, ἀφείς αὐτὴν αὐτόνομον. πρὸς δὲ Παύσανος διαπρεβευσάμενος, καὶ τοὺς μὲν δωρεαῖς διαφθείρας, τοὺς δ' ἐπαγγελίαις φιλανθρώποις πείσας, κατὰ τὸ παρὸν εἰρήνην ἔχειν πρὸς αὐτοὺς συνέθετο. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν Πανσανίαν ἀπέστησε τῆς καθόδου, τὸν κατάγειν μέλλοντα βασιλέα δωρεαῖς πείσας. Μαντίας δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς καταπλεύσας εἰς Μεθώ-

νήν, αὐτὸς μὲν ἐνταῦθα κατέμεινε, τὸν Ἀργαῖον δὲ μετὰ τῶν μισθοφόρων ἐπὶ ταῖς Αἰγαῖς ἀπέστειλεν. οὗτος δὲ προσελθὼν τῇ πόλει, παρεκάλει τοὺς ἐν ταῖς Αἰγαῖς προσδεξασθαι τὴν κάθοδον, καὶ γενέσθαι τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἀρχηγούς. οὐδενὸς δὲ αὐτῷ προσέχοντος, οὗτος μὲν ἀνέκαμπεν εἰς τὴν Μεθώνην· ὁ δὲ Φίλιππος ἐπιφανείς μετὰ στρατιωτῶν καὶ συνάφας μάχην, πολλοὺς μὲν ἀνείλε τῶν μισθοφόρων, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς τινα λόφον καταφυγόντας, ὑποσπόνδους ἄφηκε, λαβὼν παρ' αὐτῶν ἐκδότους τοὺς φυγάδας. Φίλιππος μὲν οὖν ταύτην πρώτην μάχην νικῆσας, εὐθαρσέα τέρους ἐποίησε τοὺς Μακεδόνας πρὸς τοὺς ἐφεξῆς ἀγῶνας. ἅμα δὲ τούτοις πραιτομέναις, Θάσιοι μὲν ὤκισαν τὰς ὀνομαζομένας Κρηνίδας, ὥς ὑπέρτερον ὁ βασιλεὺς ἀφ' ἑαυτοῦ ὀνομάσας Φιλίππους, ἐπλήρωσεν οἰκητόρων. τῶν δὲ συγγράφων Θεόπομπος ὁ Χῖος, τὴν ἀρχὴν τῶν περὶ Φίλιππον ἱστοριῶν ἐντεῦθεν ποιησάμενος, γέγραφε βίβλους ὁκτώ, πρὸς ταῖς πεντήκοντα, ἐξ ὧν πέντε διαφωνοῦσιν·

Olymp. CV, 2. Pace cum Atheniensibus facta Philippus Paedonē bello subegit. Iam Illyrios etiam adortus, recuperatis cunctis Macedonide urbibus, cum rege Bardyli pacem fecit.

4. Ἐν ἀρχόντος δ' Ἀθηναίων Εὐχαρίστου, Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Σερούλιον καὶ Λεύκιον Γερούκιον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ Φίλιππος πρέσβεις ἐκτεμφας εἰς Ἀθήνας, ἔπεισε τὸν δῆμον εἰρήνην πρὸς αὐτῷ συνθέσθαι, διὰ τὸ μηδὲν εἶναι προσποιέσθαι τὴν Ἀμφίπολιν. ἀπολυθεὶς δὲ τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου, καὶ πυνθανόμενος τὸν βασι-

λέα τῶν Παιόνων ἄγιν τετελευτημέναι, ὑπέλαβε και-
 ρὸν ἔχειν ἐπιθέσθαι τοῖς Παίοσι. στρατεύσας οὖν
 εἰς τὴν Παιονίαν, καὶ παρατάξει τοὺς Βαρβάρους
 νικήσας, ἠνάγκασε τὸ ἔθνος πειθαρχεῖν τοῖς Μακε-
 δόσιν. ὑπολειπομένων δὲ πολέμιων τῶν Ἰλλυριῶν,
 ἐφιλοτιμεῖτο καὶ τοὺτους καταπολεμῆσαι. εὐθὺς
 οὖν συναγαγὼν ἐκκλησίαν, καὶ τοὺς στρατιώτας οἰ-
 κείοις λόγοις προτρεψάμενος εἰς τὸν πόλεμον, ἐστρά-
 τευσεν εἰς τὴν τῶν Ἰλλυριῶν χώραν, πεζοὺς μὲν ἔχων
 οὐκ ἐλάττους μυρίων, ἵππεῖς δὲ ἑξακοσίους. Βάρδυ-
 λης δ' ὁ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς, πυθόμενος τὴν πα-
 ρουσίαν τῶν πολέμιων, τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἀπέ-
 στειλε περὶ διαλύσεως, ἐφ' ᾧ τῷ κυρίους ἀμφοτέροισι
 εἶναι τῶν τότε κυριευομένων πόλεων. τοῦ δὲ Φιλίπ-
 που φήσαντος ἐπιθυμεῖν μὲν τῆς εἰρήνης, μὴ μέντοι
 γε ταύτην συγχωρήσειν, εἰ μὴ τῶν Μακεδονικῶν
 πόλεων ἀπασῶν ἐκχωρήσωσιν οἱ Ἰλλυριοὶ, οἳ μὲν
 πρέσβεις ἐπαγγέλθον ἄπρακτοι, ὁ δὲ Βάρδυλις, πι-
 στεύων ταῖς τε προγεγενημέναις νίκαις καὶ ταῖς τῶν
 Ἰλλυριῶν ἀνδραγαθίαις, ἀπήντα τοῖς πολέμοις μετὰ
 τῆς δυνάμεως· εἶχε δὲ πεζοὺς μὲν μυρίους ἐπιλέ-
 κτους, ἵππεῖς δὲ εἰς πεντακοσίους. ὥς δ' ἤγγιζον ἀλ-
 λήλοις τὰ στρατεύματα, καὶ μετὰ βοῆς πολλῆς συν-
 ἑρξάξαν εἰς τὴν μάχην, ὁ μὲν Φίλιππος, ἔχων τὸ δε-
 ξιδὸν κέρας καὶ τοὺς ἀρίστους Μακεδόων συναγωνι-
 ζομένους, τοῖς μὲν ἵππεῦσι παρήγγειλε παριππεῦσαι,
 καὶ πλαγίοις ἐμβαλεῖν τοῖς Βαρβάροις· αὐτὸς δὲ
 κατὰ σιόμα τοῖς πολέμοις ἐπιπεσὼν, καρτεράν συν-
 εστήσατο μάχην. οἱ δ' Ἰλλυριοὶ, συντάξαντες ἴαν

τοὺς εἰς πλινθίον, ἐρρόσμενως συνεστήσαντο τὸν κίνδυνον· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦν ἰσόρροπος ἡ μάχη, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς παρ' ἀμφοτέροισι ἀνδραγαθίας· καὶ πολλῶν μὲν ἀναιρουμένων, ἔτι δὲ πλείονων τιτρωσκομένων, ὁ κίνδυνος δεῦρο κινεῖσε τὰς ὁπάδας ἐλάμβανε, ταλαντευόμενος ἀεὶ ταῖς τῶν ἀγωνιζομένων ἀρεταῖς· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἱππέων ἐκ πλαγίου καὶ κατὰ νότον βιαζομένων, τοῦ δὲ Φιλίππου μετὰ τῶν ἀρίστον ἡρωϊκῶς ἀγωνισαμένου, συνηταγκίσθη τὸ πλῆθος τῶν Ἰλλυριῶν πρὸς φυγὴν ὁρμήσαι. γενομένης δὲ τῆς διώξεως ἐπὶ πολὺν τόπον, καὶ πολλῶν κατὰ τὴν φυγὴν ἀναιρεθέντων, ὁ μὲν Φίλιππος ἀνακαλεσάμενος τῇ σάλπιγγι τοὺς Μακεδόνας, καὶ στήσας τρόπαιον, ἔθαψε τῶν ἰδίων τοὺς τετελευτηκότας, οἱ δ' Ἰλλυριοὶ διαπρεσβευσάμενοι, καὶ τῶν Μακεδονικῶν πόλεον πασῶν ἐκχώρησαντες, ἔτυχον τῆς εἰρήνης· ἀνῆρέθησαν δὲ τῶν Ἰλλυριῶν ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ πλείους τῶν ἐπτακισχιλίων.

In Sicilia Dionysius iunior regnum, a patre acceptum, desiderio et inertia disperdit.

5. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν Μακεδονικὴν καὶ τὴν Ἰλλυριδίαν διήλθομεν, μεταβησόμεθα πρὸς τὰς ἑτερογενεῖς πράξεις. κατὰ γὰρ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν Συρακουσίων τύραννος ὁ νεώτερος, παρειληφὸς μὲν τὴν δυναστείαν ἐν τοῖς ἀνωτέρω καιροῖς, ἀπρακτος δὲ ὢν, καὶ πολὺ τοῦ πατρὸς κατωδέστερος, προσεποιεῖτο διὰ τὴν ἀπραγίαν εἰρηνικὸς εἶναι, καὶ πρῶτος τὸν τρόπον. διόπερ πρὸς Καρχηδονίους διαδεδεγμένος τὸν πόλεμον, πρὸς τε τούτους εἰρήνην συνέθετο· καὶ πρὸς Λευκανοὺς ὁμοίως δια-

πολεμήσας ἄρχῳς ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ ταῖς τελευ-
ταίαις μάχαις ἐπὶ τοῦ προτερήματος γενόμενος, ἀσμέ-
ως πρὸς αὐτοὺς κατελύσατο τὸν πόλεμον. κατὰ δὲ
τὴν Ἀπουλίαν δύο πόλεις ἔκτισε, βουλόμενος ἀσφαλῆ
τοῖς πλέουσι τὸν Ἰόνιον πόρον ποιῆσαι. οἱ γὰρ τὴν
παραθαλαττίαν οἰκοῦντες Βάρβαροι, ληστρίσι πολ-
λαῖς πλέοντες, ἄπλουν τοῖς ἐμπόροις παρεσκεύαζον
πᾶσαν τὴν περὶ τὸν Ἀδρίαν θάλατταν. μετὰ δὲ
ταῦτα δοὺς ἑαυτὸν εἰς βίον εἰρηνικόν, ἐξέλυσε μὲν
τῶν στρατιωτῶν τὰς ἐν τοῖς πολέμοις γυμνασίας·
μεγίστην δὲ τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην δυναστειῶν πα-
ραλαβὼν τὴν ἀρχήν, καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς λεγο-
μένην ἀδάμαντι δεδέσθαι τυραννίδα, διὰ τὴν ἰδίαν
ἀνανδρίαν παραδόξως ἀπέβαλε. τὰς δὲ αἰτίας τῆς
καταλύσεως καὶ τὰς κατὰ μέρος πράξεις ἀναγράφειν
πειρασόμεθα.

Olymp. CV, 3. Dion, Hipparini filius, Dionysii superioris se-
cundae uxoris frater, ob multiplices virtutes tyranno invisus et neci
destinatus, in Peloponnesum aufugit, et Corinthi naves militesque
comparat, ad liberandam patriam in Siciliam transmissos.

6. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Κηφισοδότου,
Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γαῖον Δικίννιον καὶ
Γαῖον Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Δίων ὁ Ἰππαρί-
νου, Συρακουσίων ὑπάρχων ἐπιφανέστατος, ἔφυγεν
ἐκ τῆς Σικελίας, καὶ διὰ τὴν λαμπρότητα τῆς ψυχῆς
ἤλενθέρωσε Συρακουσίους καὶ τοὺς ἄλλους Σικελιώ-
τας, διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας· ὁ πρεσβύτερος Διο-
νύσιος ἐκ δυεῖν γυναικῶν ἦν πεπαιδοποιημένος, ἐκ
μὲν τῆς πρώτης Λοκρίδος οὔσης τὸ γένος, Διονύσιον
τὸν διαδεξάμενον τὴν τυραννίδα, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας.

Ἰππαρίνου θυγατρὸς οὖσης, εὐδοκιμωτάτου Συρακουσίων, δύο παῖδας, Ἰππαρίνον καὶ Ναρσαῖον. ἐτύγχανε δὲ τῆς δευτέρας γυναικὸς ἀδελφὸς ὢν Δίων, ἄνθρωπος ἐν φιλοσοφίᾳ μεγάλην ἔχων προκοπὴν, καὶ κατ' ἀνδρείαν καὶ στρατηγίαν πολὺ προέχων τῶν κατ' αὐτὸν Συρακουσίων. οὗτος δὲ διὰ τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν λαμπρότητα τῆς ψυχῆς εἰς ὑποψίαν ἦλθε τῷ τυράννῳ, δόξας ἀξιοχρεῶς εἶναι καταλῦσαι τὴν τυραννίδα. φοβούμενος οὖν αὐτὸν ὁ Διονύσιος, ἔκρινεν ἐκποδῶν ποιήσασθαι τὸν ἄνδρα, συλλαβὼν ἐπὶ θανάτῳ. ὁ δὲ Δίων αἰσθύμενος, τὸ μὲν πρῶτον ἐκρύφθη παρὰ τισι τῶν φίλων, μετὰ δὲ ταῦτα ἔφυγεν ἐκ τῆς Σικελίας εἰς Πελοπόννησον, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἀδελφὸν Μεγακλῆν, καὶ Χαρικλείδην τὸν ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν τεταγμένον ὑπὸ τοῦ τυράννου. καταπλεύσας δ' εἰς τὴν Κόρινθον, τοὺς μὲν Κορινθίους ἡξίου συνεπιλαβέσθαι τῆς ἐλευθερίας τῶν Συρακουσίων· αὐτὸς δὲ μισθοφόρους συνῆγε, καὶ πανοπλίας συνήθροίξε. ταχὺ δὲ πολλῶν ὑπακουόντων, πανοπλίας τε παρεσκευάσατο καὶ μισθοφόρους συγχροῦς, καὶ φορτηγοὺς δύο καὶ μισθωσάμενος, τὰ τε ὅπλα καὶ τοὺς μισθοφόρους ἐνθέμενος, αὐτὸς μὲν ταύτας τὰς φορτίδας ἔχων ἐξέπλευσεν ἐκ Ζακύνθου τῆς πρὸς Κεφαλληνίαν, εἰς τὴν Σικελίαν· Χαρικλείδην δὲ ἀπέλιπε τριήρεις τινὰς καὶ ἑτέρας φορτηγοὺς ἄζοντα κατοπιν εἰς τὰς Συρακούσας.

Res coeuvae commemorantur: Tauromenium in Naxo ins. condita; in Euboea seditio orta, et a duabus factionibus Thebani et Athenienses advocati; bellum sociale, ab Atheniensibus in socios rebelles gestum.

7. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Ἀνδρόμαχος ὁ

Ταυρομενίτης, Τιμαίου μὲν τοῦ τὰς ἱστορίας συγ-
 γράψαντος πατὴρ ὢν, πλούτῳ δὲ καὶ ψυχῇ λαμπρό-
 τητι διαφέρων, ἤθροισε τοὺς ἐκ τῆς Νάξου τῆς κα-
 τασκαφείσης ὑπὸ Διονυσίου περιλειφθέντας. οἰκί-
 σας δὲ τὸν ὑπὲρ τῆς Νάξου λόφον, τὸν ὀνομαζόμε-
 νον Ταῦρον, καὶ μείρας κατ' αὐτὸν πλείω χρόνον,
 ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ταύρου μονῆς ὠνόμασε Ταυρομέ-
 νειον. ταχὺ δὲ τῆς πόλεως ἐπίδοσιν λαμβανούσης, οἱ
 μὲν οἰκήτορες μεγάλους περιεποίησαντο πλούτους, ἡ
 δὲ πόλις, ἀξιώλογον ἀξίωμα περιποιησαμένη, τὸ τε-
 λευταῖον ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς βίῳ Καίσαρος ἀναστήσαν-
 τος τοὺς Ταυρομενίτας ἐκ τῆς πατρίδος, Ῥωμαίων
 ἀποικίαν ἐδέξατο. ἅμα δὲ τοῦτοις πραττομένοις, οἱ
 τὴν Εὐβοίαν κατοικοῦντες ἐστασίασαν πρὸς ἀλλή-
 λους, καὶ τῶν μὲν τοὺς Βοιωτοὺς, τῶν δὲ τοὺς Ἀθη-
 ναίους ἐπικαλεσαμένων, συνέστη πόλεμος κατὰ τὴν
 Εὐβοίαν. γενομένων δὲ πλείονων συμπλοκῶν καὶ
 ἀκροβολισμῶν, ὅτε μὲν οἱ Θηβαῖοι ἐπροτέρουν, ὅτε
 δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν νίκην ἀπεφέροντο. μεγάλη μὲν
 οὖν παράταξις οὐδεμία συνετελέσθη· τῆς δὲ νήσου
 διὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον καταφθαρείσης, καὶ πολ-
 λῶν ἀνθρώπων παρ' ἀμφοτέρων διαφθαρέντων, μό-
 γις ταῖς συμφοραῖς νοθευθέντες, εἰς ὁμόνοιαν ἤλ-
 θον, καὶ τὴν εἰρήνην συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους. οἱ
 μὲν οὖν Βοιωτοὶ τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον παιησάμε-
 νοι, τὴν ἡσυχίαν ἔχον. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, Χίων καὶ
 Ῥοδίων καὶ Κῶων, ἔτι δὲ Βυζαντίων ἀποστάντων,
 ἐνέπεσον εἰς πόλεμον τὸν ὀνομασθέντα συμμαχικόν,
 ὃς διέμεινεν ἔτη τρία. ἐλόμενοι δὲ στρατηγοὺς Χά-

ρητα καὶ Χαβρίαν, ἀπέστειλαν μετὰ δυνάμεως. οὗτοι δὲ πλεύσαντες ἐπὶ τὴν Χίον, κατέλαβον παραγεγονότας συμμαχούς τοῖς Χίοις παρὰ Βυζαντίων καὶ Ροδίων καὶ Κώων, ἔτι δὲ Μανσώλου τοῦ Καρῶν δυνάστου. ἐκτάξαντες δὲ τὴν δύναμιν, ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. ὁ μὲν οὖν Χάρης τοῦ πεζοῦ στρατεύματος ἡγούμενος, κατὰ γῆν προσήει τοῖς τείχεσι, καὶ πρὸς τοὺς τῆς πόλεως ἐκχυθέντας ἐπ' αὐτὸν διηγωνίζετο· ὁ δὲ Χαβρίας, προσπλεύσας τῷ λιμένι, ναυμαχίαν καστερὰν συνεστήσατο, καὶ τῆς νεῶς τοῖς ἐμβόλοις ἀναρῶσθαισιν, κατεπονέϊτο. οἱ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ἄλλων νεῶν, εἷξαντες τῷ καιρῷ διεσώθησαν· ὁ δ' ἀντὶ τῆς ἥττης ἀλλαξάμενος τὸν εὐκλεῆ θάνατον, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς νεῶς καὶ τρωθεὶς ἐτελεύτησε.

Philippus, devictis Illyriis, Amphipolitanos subegit; mox Pydnam etiam et Potidaeam. Crenidas e nomine suo Philippus appellat, ibique aurifodinas excolit, unde ingentes opes ad ipsum redeunt.

8. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς μεγάλη παρατάξει νενικηκὸς τοὺς Ἰλλυριοὺς, καὶ πάντας τοὺς μέχρι τῆς Λυχνιτιδος καλουμένης λίμνης κατοικοῦντας ὑπηκόους πεποιημένος, ἀνέκαμψεν εἰς τὴν Μίακεδονίαν, συντεθειμένος ἔνδοξον εἰρήνην πρὸς τοὺς Ἰλλυριοὺς, περιβόητός τε ὑπάρχων παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἐπὶ τοῖς δι' ἀνδρείαν κατωρθωμένοις. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν τὴν Ἀμφίπολιν οἰκούντων ἁλλοτρίως πρὸς αὐτὸν διατεθέντων, καὶ πολλὰς ἀφορμὰς δόντων εἰς πόλεμον, ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς ἀξιολόγῳ δυνάμει. προσα-

γαγῶν δὲ τοῖς τείχεσι μηχανὰς, καὶ πολιορκίας ἐνεργοὺς καὶ συνεχεῖς ποιησάμενος, κατέβαλε μὲν τοῖς κριοῖς μέρος τι τοῦ τείχους, παρεισελθὼν δ' εἰς τὴν πόλιν διὰ τοῦ πτώματος, καὶ τῶν ἀντιστάντων πολλοὺς καταβαλὼν, ἐκνείευσε τῆς πόλεως· καὶ τοὺς μὲν ἄλλοτρίως πρὸς αὐτὸν διακειμένους ἐφυγάδευσε, τοῖς δ' ἄλλοις φιλανθρωπῶς προσηνέχθη. ἡ δὲ πόλις αὕτη κειμένη κατὰ τῆς Θοράκης καὶ τῶν σὺνεγγυς τόπων εὐφυῶς, πολλὰ συνεβάλετο τῷ Φιλίππῳ πρὸς αὐξήσιν. εὐθύς γάρ τὴν μὲν Πύδναν ἐχειρώσατο, πρὸς δὲ Ὀλυνθίους συμμαχίαν ἔθετο, καὶ Ποτίδαιαν ὠμολόγησε περιποιήσιν αὐτοῖς, ὑπὲρ ἧς Ὀλυνθιοὶ πολλὴν σπουδὴν ἔσχον κυριῦσαι τῆς πόλεως. τῶν δ' Ὀλυνθίων βαρεῖαν πόλιν οἰκοῦντων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ταύτην ἐνοικοῦντων πολλὴν ἐχόντων ῥοπὴν εἰς τὸν πόλεμον, περιμάχητος ἦν ἡ πόλις ἡγεμονίας μεζονος ὀρεγομένοις. διόπερ οἱ τε Ἀθηναῖοι καὶ ὁ Φίλιππος διεφιλοτιμοῦντο πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίας. οὐ μὲν ἄλλ' ὁ Φίλιππος Ποτίδαιαν ἐκπολιορκήσας, τὴν μὲν τῶν Ἀθηναίων φρουρὰν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ φιλανθρωπῶς αὐτῇ προσεγγάμενος, ἐξάπέστειλεν εἰς τὰς Ἀθήνας. σφόδρα γὰρ εὐλαβεῖτο τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, διὰ τὸ βῆρος καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως. τὴν δὲ Πύδναν ἑξανδραποδισάμενος παρέδωκε τοῖς Ὀλυνθίοις, δωρησάμενος ἅμα καὶ τὰς κατὰ τὴν χώραν κτήσεις. μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν ἐπὶ πόλιν Κορινθίας, ταύτην μὲν ἐπαυξήσας οἰκητόρων πλῆθει, μετὰ νόμασε Φιλίππους, ἅψ' ἑαυτοῦ προσαγορεύσας.

τὰ δὲ κατὰ τὴν χώραν χρύσεια μέταλλα, παντελῶς ὄντα λιτὰ καὶ ἄδοξα ταῖς κατασκευαῖς, ἐπὶ τοσοῦτον ἠϋΐησεν, ὥστε δύνασθαι φέρειν αὐτῷ πρόσδοτον πλεῖον ἢ ταλάντων χιλίων. ἐκ δὲ τούτων ταχὺ σωρεῦσας πλοῦτον, αἰεὶ μᾶλλον διὰ τὴν εὐπορίαν τῶν χρημάτων εἰς ὑπεροχὴν μεγάλην ἤγαγε τὴν Μακεδονικὴν βασιλείαν· νόμισμα γὰρ χρυσοῦν κόψας, τὸ προσαγορευθὲν ἀπ' ἐκείνου Φιλίππειον, μισθοφόρων τε δύναμιν ἀξιόλογον συνεστήσατο, καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλοὺς διὰ τοῦτου προετρέψατο προδότας γενέσθαι τῶν πατριδῶν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἕκαστα δηλώσουσιν. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τῆς συνεχεῖς πράξεις μεταβιβάζομεν τὸν λόγον.

Olymp. CV, 4. Bellum Dionis in Dionysiam Siciliae tyrannum. E Zazyntho ad Minoam urbem advectum Dionem recipit Paralus, Carthag. praefectus, eius amicus. Vltro ad eum deficiunt Siciliae populi: his se iungunt Graeci ex Italia.

9. Ἐπ' ἀρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Ἀγαθοκλέους, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γάϊον Ποιτήλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Λίων ὁ Ἰππαρίνου κατέπλευσεν εἰς τὴν Σικελίαν, καταλύσων τὴν Διονυσίου τυραννίδα. ἐλαχίσταις δὲ τῶν πρὸ αὐτοῦ πάντων χρησάμενος ἀφορμαῖς, μεγίστην δυναστείαν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην κατέλυσεν ἀνελπίστως. τίς γὰρ ἂν πιστεύσειεν ὅτι δυοὶ φορτηγοῖς ναυσὶ καταπλεύσας, περιγένετο δυνάστου, ναῦς μὲν μακρὰς ἔχοντος τετρακοσίας, στρατιώτας δὲ πεζοὺς μὲν εἰς δέκα μυριάδας, ἵππεῖς δὲ μυρίους· ὅπλων δὲ καὶ σίτου καὶ χρημάτων τούτων παρὰσκευὴν, ὅσων εἰκὸς ἦν κεκτηθῆναι τὸν μέλλοντα χορηγήσειν δασιλῶς

ταῖς προεξηρμημέναις δυνάμεσι· χωρὶς δὲ τῶν εἰρημέ-
νων, πόλιν μὲν ἔχοντα μεγίστην τῶν Ἑλληνίδων, λι-
μένας δὲ καὶ νεώρια καὶ κατεσκευασμένας ἀκροπό-
λεις ἀναλώτους, ἔτι δὲ συμμάχων δυνάτεων ἔχοντα
πλήθος; αἰτία δ' ὑπῆρχε τῷ Δίῳ τῶν προτερημα-
των μάλιστα μὲν ἡ ἰδία λαμπρότης τῆς ψυχῆς καὶ
ἀνδρεία, καὶ ἡ τῶν ἐλευθεροῦσθαι μελλόντων εὐνοία·
τὸ δὲ τούτων ἀπάντων μεῖζον, ἡ τε ἀνανδρεία τοῦ
τυράννου, καὶ τὸ τῶν ἀρχομένων πρὸς αὐτὸν μῖσος.
πάντα γὰρ ταῦτα πρὸς ἓνα καιρὸν συνδραμόντι, πα-
ραδόξως τὰς ἀπιστουμένας πράξεις πρὸς τέλος ἤγα-
γεν. ἡμεῖς δ' ἀφείμενοι τούτων τῶν λόγων, ἐπὶ τὴν
ἀναγραφὴν τῶν κατὰ μέρος πεπραγμένων τρεψόμεθα.
Δίῳ γὰρ ἐκ Ζακύνθου τῆς πρὸς Κεφαλληνίαν δυοῖ
φορτίσι ναυσὶν ἀναχθεῖς, κατέπλευσε τῆς Ἀκραγαν-
τίνης εἰς τὴν ὀνομαζομένην Μίνωαν. αὕτη δὲ τὸ
μὲν παλαιὸν ὑπὸ Μίνως ἐκτίσθη τοῦ βασιλέως
Κρητῶν, καθ' ὃν καιρὸν ζητῶν Δαίδαλον ἐπέξενώθη
Κωκῶ τῷ βασιλεῖ τῶν Σικανῶν· κατὰ δὲ τοὺς ὑπο-
κειμένους καιροὺς ἡ μὲν πόλις αὕτη τοῖς Καρχηδο-
νίοις ὑπήκουσεν, ὁ δὲ ἐπιστάτης αὐτῆς, ὄνομα Πά-
ραλος, φίλος ὢν Δίῳ, προθύμως ὑπεδέξατο αὐ-
τόν. ὁ δὲ Δίῳ, ἐξελόμενος ἐκ τῶν φορηγῶν παγο-
πλίας πεντακισχίλις, τῷ Παράλῳ παρίδωκε, καὶ
παρεκάλεσεν αὐτὸν ἀμάξαις παρακομίσαι πρὸς τὰς
Συρακούσας· αὐτὸς δὲ τοὺς μισθοφόρους παραλα-
βὼν, ὄντας χίλιους, προῆγεν ἐπὶ τὰς Συρακούσας·
ἐν παρόδῳ δὲ τοὺς Ἀκραγαντίνους καὶ Γελῶους καὶ
τινας τῶν τὴν μεσόγειον οἰκούντων Σικανῶν τε καὶ

Σικελῶν, ἔτι δὲ Καμαριναίους καὶ Μαδριναίους
πεισάς συνελκυθερῶσαι τοὺς Συρακουσίους, προῆγεν
ἐπὶ τὴν κατάλυσιν τοῦ τυράννου. πολλῶν δὲ πάν-
τοθεν συρρύνετων μετὰ τῶν ὀπλων, ταχύ πλείους
τῶν δισμυρίων στρατιωτῶν ἡθροίσθησαν. οὐδὲν δ'
ἥτιον καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας Ἑλλήνων καὶ
Μεσσηνίων μετεπέμφθησαν, καὶ πάντες σὺν πολλῇ
προθυμίᾳ κατὰ σπουδὴν ἦκον.

Dionysius quamvis aciem contra iustruxisset, tamen Dion, cui
populus favebat, urbem Syracusas occupat.

10. Ὡς δ' ἐπὶ τοὺς ὄρους τῆς Συρακουσίας ὁ
Δίων ἦν, ἀπήντα πρὸς αὐτὸν πλῆθος ἀνόπλων ἀν-
θρώπων ἐκ τε τῆς χώρας καὶ τῆς πόλεως. ἀπίστως
γὰρ διακείμενος ὁ Διονύσιος πρὸς τοὺς Συρακου-
σίους, πολλῶν τὰ ὄπλα παρηρεῖτο. κατὰ δὲ τοῦτον
τὸν καιρὸν ὁ μὲν τύραννος περὶ τὰς νεοκτίστους
πόλεις κατὰ τὸν Ἀδρίαν διέτριβε μετὰ πολλῶν δυνά-
μεων. οἱ δ' ἐπὶ τῆς φυλακῆς τῶν Συρακουσῶν ἀπο-
λειφθέντες ἡγεμόνες, τὸ μὲν πρῶτον ἐπειρῶντο
μετακαλεῖσθαι τοὺς Συρακουσίους ἀπὸ τῆς ἀπο-
στάσεως· ἀκατασχέτου δὲ τῆς ὁρμῆς τῶν ὄχλων
οὕσης, ἐπιγνόντες τοὺς μισθοφόρους καὶ τοὺς τὰ
τοῦ δυνάστου φρονοῦντας, ἡθροίσαν, καὶ τὰς τάξεις
πληρώσαντες, τοῖς ἀφεστηκόσιν ἐπιθέσθαι διέγνω-
σαν. Δίων δὲ τοῖς μὲν ἀνόπλοις τῶν Συρακουσίων
διέδωκε τὰς πεντακισχιλίας πανοπλίας, τοὺς δὲ ἄλ-
λους ἐκ τῶν δυνατῶν τοῖς παραταχοῦσιν ὀπλοῖς
συνεσκεύασε· συταγαγὼν δ' ἅπαντας εἰς κοινὴν
ἐκκλησίαν, ἀπεφαίνετο μὲν ἑαυτὸν ἡκεῖν ἐπὶ τὴν

ἐλευθέρωσιν τῶν Σικελιωτῶν, παρεκάλει δὲ στρατηγούς αἰρεῖσθαι τοὺς εὐθέτους πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς αὐτονομίας, καὶ τὴν κατὰ τῆς ὅλης τυραννίδος· τὸ δὲ πλῆθος, ὥσπερ ἀπὸ μίας φωνῆς, ἀνεβόησε στρατηγούς αἰρεῖσθαι τὸν τε Δίωνα καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Μεγακλῆν αὐτοκράτορας· εὐθὺς οὖν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐκτάξας τὴν δύναμιν, προσῆγε τῇ πόλει. οὐδενὸς δ' ἀντιποιουμένου τῶν ὑπαίθρων, ἀδεῶς εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ τείχους, καὶ διὰ τῆς Ἀχραδιῆς πορευθεὶς εἰς τὴν ἀγορὰν, κατεστρατοπέδευσεν, οὐδενὸς τολμῶντος ἐπεξίεναι. ὁ δὲ σύμπας ἀριθμὸς ἦν τῶν μετὰ Δίωνος στρατιωτῶν οὐκ ἐλάττους τῶν πεντακισμυρίων. οὗτοι δὲ πάντες ἐστεφανομένοι κατῆλθον εἰς τὴν πόλιν, προηγούμενου τοῦ τε Δίωνος καὶ τοῦ Μεγακλείους, καὶ μετὰ τούτων τριάκοντ' Ἀκρακουσίων, οἳ μὲν οὖν τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον φυγάντων Ἀκρακουσίων μετασχέιν τῶν κινδύνων ἠθέλησαν.

Syracusani omnes Dionem cum summa congratulatione recipiunt. His auditis Dionysius, tum circa Canloniam Italiae commoratus, Syracusas redit, legatosque de componendis rebus mittit accipitque.

11. Τῆς δὲ πόλεως πάσης μετῃμφιασμένης ἀντὶ τῆς δουλείας τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὸ σκυνθρωπὸν τῆς τυραννίδος εἰς πανηγυρικὴν ἱλαρότητα τῆς τύχης ἀγοῦσης, πᾶσα οἰκία θυσίων καὶ χαρᾶς ἔγεμε, τῶν ιδιωτῶν ἐπὶ ταῖς ἰδίαις ἐστίαις θυμιῶντων, καὶ περὶ μὲν τῶν παρόντων ἀγαθῶν εὐχαριστοῦντων τοῖς θεοῖς, περὶ δὲ τῶν μελλόντων εὐχὰς ἀγαθὰς ποιουμένων. ἐγένετο δὲ καὶ τῶν γυναικῶν ἐπὶ ταῖς ἀνελ-

πίοτοις εὐημερίαις ὀλολυγμός πολὺς, καὶ κατὰ πᾶσαν
 τὴν πόλιν συνδρομαί. οὐδεὶς δ' ἦν ἐλεύθερος, οὐ
 δοῦλος, οὐ ξένος, ὅς οὐκ ἔσπευδεν ἰδεῖν τὸν Δίωνα
 καὶ τὴν ἀρετὴν τᾶνδρός· πάντες δ' ἀπεδέχοντο με-
 ζόνως ἢ κατ' ἄνθρωπον. καὶ τοῦτ' εὐλόγως ἔπασχαν
 διὰ τὸ μέγεθος καὶ παράδοξον τῆς μεταβολῆς.
 πεντήκονταετοὺς γὰρ δουλείας πεπειραμένοι, καὶ
 τῆς ἐλευθερίας διὰ τὸν χρόνον ἐπιλεησμένοι, δι'
 ἑνὸς ἀνδρός ἀρετὴν ἀπελύθησαν τῆς συμφορᾶς.
 Διονύσιος δὲ κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς αὐτὸς μὲν
 ἔτυχε διατρίβων περὶ Καυλωνίαν τῆς Ἰταλίας, Φί-
 λιστον δὲ τὸν στρατηγὸν περὶ τὸν Ἀδρίαν ὄντα μετε-
 πέμψατο μετὰ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, καὶ προσέ-
 ταξε εἰς τὰς Συρακούσας πλεῖν. ἀμφοτέρων δ' εἰς
 τὸν αὐτὸν τόπον ἐλθεῖν σπευδόντων, ὁ μὲν Διονύ-
 σιος ἦκεν εἰς τὰς Συρακούσας, ἡμέραις ὕστερον ἑπτὰ
 τῆς Δίωνος καθόδου. εὐθύς οὖν καταστρατηγῆσαι
 βουλόμενος τοὺς Συρακουσίους, περὶ διαλύσεως
 ἐπρεσβεύετο, καὶ πολλὰς ἐμφάσεις ἐδίδου παραδώ-
 σαι τὴν τυραννίδα τῷ δήμῳ, καὶ τῆς δημοκρατίας
 ἀλλάξεσθαι τιμὰς ἀξιολόγους· ἥξειον τε πρέσβεις
 ἀποστεῖλαι πρὸς αὐτόν, μεθ' ὧν συνεδρεύσας κατα-
 λύσῃται τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν Συρακούσιοι,
 μετρωσθέντες ταῖς ἐλπίσιν, ἐξαπέστειλαν πρέσβεις
 τοὺς ἀξιολογωτάτους τῶν ἀνδρῶν. ὁ δὲ Διονύσιος
 τοῦτοις μὲν φυλακὴν περιστήσης, ἀνεβάλετο τὴν
 ἔντευξιν· αὐτὸς δ' ὁρῶν τοὺς Συρακουσίους, διὰ
 τὴν ἐλπίδα τῆς εἰρήνης, τὰ τε περὶ τῆς φυλακῆς
 ῥαθύμως ἔχοντας, καὶ τὰ πρὸς μάχην ἀπαρσκαμένους,

ἄφνω τὰς πύλας τῆς κατὰ τὴν Νῆσον ἀκροπόλεως ἀνοίξας, ἐξεχύθη συντεταγμένη τῇ δυνάμει.

Intra tempus induciarum contra fidem cum Dionysius Syracenus adortus esset, ventum est ad proelium atrocissimum, in quo Dionis virtus eminuit, qua hostem cum magna clade in fugam egit.

12. Τῶν δὲ Συρακουσίων κατεσκευασμένων ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν διατειχίσματα, προσέπεσον οἱ μισθοφόροι τῷ τείχει μετὰ πολλῆς βοῆς καὶ καταπλήξεως· καὶ πολλοὺς μὲν τῶν φυλάκων ἀνέϊλον, τοῦ δὲ τείχους ἐντὸς γενόμενοι, πρὸς τοὺς ἐκβροῦντας διηγωνίζοντο. ὁ δὲ Λίων ἀνελπίστως παρеспонδημένος, μετὰ τῶν ἀριστῶν στρατιωτῶν ἀπήντα τοῖς πολεμίοις· καὶ συνάψας μάχην, πολὺν ἐποίει φόνον ἐν σταδίῳ. ὀλίγῳ δὲ διαστήματι τῆς διατειχίου ἔσω μάχης οὔσης, συνέδραμε πλήθος στρατιωτῶν εἰς στενὸν τόπον. διὸ καὶ παρ' ἀμφοτέροισι οἱ ταῖς ἀνδραγαθίαις πρωτεύοντες συγκατέβησαν εἰς τὸν κίνδυνον· καὶ τῶν μὲν τοῦ Διονυσίου μισθοφόρων διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐπαγγελιῶν, τῶν δὲ Συρακουσίων διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλευθερίας εἰς ὑπερβάλλουσαν φιλοτιμίαν ἐκτραπέντων, τὸ μὲν πρῶτον ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη, τῆς παρ' ἀμφοτέροισι ἀρετῆς οὔσης ἰσομύχον, καὶ πολλοὶ μὲν ἐπίπτον, οὐκ ὀλίγοι δὲ κατετιγῶσκοντο, πάσας τὰς πληγὰς ἐναντίας λαμβάνοντες· (οἱ μὲν γὰρ πρωτοσιᾶται τὸν ὑπὲρ τῶν ἄλλων θάνατον ὑπέμενον εὐψύχως, οἱ δ' ἐπιταγμένοι τοὺς πίπτοντας ὑπερασπίζοντες, καὶ τοῖς δεινοῖς ἐγκαρτεροῦντες, τοὺς εὐχάτους κινδύνους ὑπὲρ τῆς νίκης ἀνεδέχοντο) μετὰ δὲ ταῦτα Λίων μὲν ἀριστεῦσαι βουλόμενος ἐν τῇ μάχῃ, καὶ σπεύδων δι'

ἑαυτοῦ περιποιήσασθαι τὴν νίκην, εἰς μέσους ἐβιά-
σατο τοὺς πολεμίους· ἡρωϊκῶς δ' ἀγωνιζόμενος,
πολλοὺς μὲν ἐφόνευσε, τὴν δ' ὅλην σύνταξιν τῶν
μισθοφόρων διακόψας, ἐναπελείφθη μόνος τῷ πλή-
θει· πολλῶν δ' ἐπ' αὐτὸν ὀφέντων βελῶν εἰς τε τὴν
ἀσπίδα καὶ τὸ κράνος, ταῦτα μὲν ἐξέφυγε διὰ τὴν
τῶν ὅπλων κατασκευὴν· εἰς δὲ τὸν δεξιὸν βραχίονα
τρωθεῖς, συγκατηνέχθη τῷ βάρει τῆς πληγῆς, καὶ
τοῖς πολεμίοις παρ' ὀλίγον ὑποχείριος ἐγένετο. οἱ δὲ
Συρακοῦσιοι, δεισαντες ὑπὲρ τῆς κατὰ τὸν στρατηγὸν
σωτηρίας, ἐπέσχεσαν τοῖς μισθοφόροις βαρεῖα συν-
τάξει· καὶ τὸν μὲν Δίωνα καταπονούμενον ἐξήρπασαν
ἐκ τῶν κινδύνων, τοὺς δὲ πολεμίους βιασάμενοι
φυγεῖν ἡνάγκασαν. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὸν ἄλλον
τόπον τοῦ τεύχους προτεροῦντων τῶν Συρακουσίων,
οἱ τοῦ τυράννου μισθοφόροι συνεδιώχθησαν ἐντὸς
πυλῶν τῶν ἐν τῇ Νήσῳ. ἐπιφανεῖ δὲ μάχῃ νικήσαν-
τες οἱ Συρακοῦσιοι, καὶ τὴν ἐλευθερίαν βεβαίως
κτησάμενοι, τρόπαιον ἔστησαν κατὰ τοῦ τυράννου.

Dionysius, honore caesis habito et distributis inter milites praemiis, studium pro se accendit: tunc misit, qui de pace agerent. Dion autem hanc unam proponit, ut principatu abiret. Interea res in mutuis praedationibus substituit.

13. Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν ἐπταικῶς,
καὶ τὴν δυναστείαν ἀπογιγνώσκων ἤδη, ἐν μὲν ταῖς
ἀκροπόλεσιν ἀπέλιπε φρουρὰς ἀξιολόγους, αὐτὸς δὲ
τοὺς τετελευτηκότας ὀκτακοσίους ὄντας, λαβὼν τὴν
ἀναίρεσιν αὐτῶν, ἔθαψε λαμπρῶς, χουσίους μὲν
στεφάνοις ἐστεφανωμένους, πορφυροῖσι δὲ καλαῖς
περιβεβλημένους. ἤλπιζε γὰρ διὰ τῆς τοῦτων σπου-

δῆς προτρέψασθαι τοὺς ἄλλους εἰς τὸ προθύμως
κινδυνεύειν ὑπὲρ τῆς τυραννίδος. τοὺς δ' ἀνδραγα-
θήσαντας μεγάλαις δωρεαῖς ἐτίμησε. πρὸς δὲ τοὺς
Συρακουσίους διεπέμπετο περὶ διαλύσεως· ὁ δὲ Δίων,
περὶ μὲν τῶν πρεσβειῶν αἰεὶ τινὰς εὐλόγους προφά-
σεις ποριζόμενος, ἀνεβύλλετο. ἐν τοσούτῳ δὲ τὸ
λοιπὸν τοῦ τείχους κατασκευάσας μεθ' ἡσυχίας, τότε
τὰς πρεσβείας μετεπέμπετο, κατεστρατηγηκῶς τοὺς
πολεμίους ταῖς τῆς εἰρήνης ἐλπίσι. γενομένων δὲ
λόγων περὶ συλλύσεως, ὁ Δίων ἀπεκρίθη τοῖς πρέσ-
βεσι, μίαν εἶναι σύλλυσιν, εἴαν ἀποθέμενος τὴν τυ-
ραννίδα, βούληται τυχεῖν τιμῶν τιμῶν. ὁ δὲ Διονύ-
σιος, ὑπερηφάνου τῆς ἀποκρίσεως γενομένης συνα-
γαγὼν τοὺς ἡγεμόνας ἐβουλευέτο πῶς χρὴ τοὺς
Συρακουσίους ἀμύνασθαι· πάντων δ' εὐπορῶν,
πλὴν σίτου, καὶ θαλαττοκρατῶν, ἐλήστευε τὴν χώ-
ραν, καὶ τὰς τροφὰς ἐκ τῶν προνομῶν κακῶς πορι-
ζόμενος, ἐξαπέστειλε ναῦς φορτίδας καὶ χρήματα
πρὸς τὸν τοῦ σίτου καταγορασμόν. οἱ δὲ Συρακού-
σιοι ναῦς μακρὰς πολλὰς ἔχοντες, καὶ κατὰ τοὺς
εὐκαίρους τόπους ἐπιφαινόμενοι, πολλὴν τῆς ὑπὸ
τῶν ἐμπόρων κομιζομένης ἀγορᾶς παρηροῦντο. καὶ
τὰ μὲν περὶ τὰς Συρακούσας ἐν τούτοις ἦν.

In Graecia Alexander Pheraeus ab uxore et fratribus occisus,
qui ipsi tyrannidem affectant. Aleuadae auxiliante Philippo, liber-
tatem Thessalis vindicant; quo ipso Philippus Thessalorum amici-
tiam sibi conciliavit. Adiecta notitia trium historicorum: Demo-
philii, Callisthenis et Diylli.

14. Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα, Ἀλέξανδρος ὁ Φερῶν
τύραννος ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναικὸς Θήβης καὶ τῶν
ταύτης ἀδελφῶν Ανκόφρονος καὶ Τισιφρόνου ἐδολο-

φρονήθη. οὔτοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον οἷς τυραννοκτόνοι
 μεγάλης ἐτύγχανον ἀποδοχῆς· ὕστερον δὲ μετανοή-
 σαντες, καὶ τοὺς μισθοφόρους χρήμασι πείσαντες,
 ἀνεδείξαν ἑαυτοὺς τυράννους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν
 ἀντιπραττόντων ἀνείλον, κατασκευασάμενοι δὲ δύ-
 ναμιν ἀξιόλογον, βίῃ κατεῖχον τὴν ἀρχήν. οἱ δ'
 Ἀλενᾶδαι καλοῦμενοι παρὰ τοῖς Θετταλοῖς, δι'
 εὐγένειαν δὲ ἀξίωμα ἔχοντες περιβόητον, ἀντίπρακτον
 τοῖς τυράννοις. οὐκ ὄντες δὲ καθ' ἑαυτοὺς ἀξιόμα-
 χοι, προσελάβοντο Φίλιππον σύμμαχον τὸν Μακε-
 δόνων βασιλέα. οὗτος δ' ἐπαρελθὼν εἰς τὴν Θεττα-
 λίαν κατεπολέμησε τοὺς τυράννους, καὶ ταῖς πόλεσιν
 ἀνακτησάμενος τὴν ἑλευθερίαν, μεγάλην εὐνοίαν εἰς
 τοὺς Θετταλοὺς ἐνεδείξατο· διόπερ ἐν ταῖς μετὰ
 ταῦτα πράξεσιν αἰεὶ συναγωνιστὴς ἔσχεν, οὐ μόνον
 αὐτός, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα ὁ υἱὸς Ἀλεξάνδρος. τῶν
 δὲ συγγραφέων Δημόφιλος μὲν ὁ Ἐφόρου τοῦ ἱστο-
 ριογράφου υἱός, τὸν παραλειφθέντα πόλεμον ὑπὸ
 τοῦ πατρὸς, ὀνομασθέντα δὲ ἱερὸν, συντεταγμένος,
 ἐντεῦθεν ἤρχεται, ἀπὸ τῆς καταλήψεως τοῦ ἐν Δελ-
 φοῖς ἱεροῦ καὶ τῆς σελήσεως τοῦ μαντείου ὑπὸ
 Φιλομήλου τοῦ Φωκέως· ἐγένετο δὲ ὁ πόλεμος οὗτος
 ἔτη ἑνδεκά, ἕως τῆς φθορᾶς τῶν διαινεμαμένων τὰ
 ἱερὰ χρήματα. Καλλισθένης δὲ τὴν τῶν Ἑλληνικῶν
 πραγμάτων ἱστορίαν γέγραπεν ἐν βίβλοις δέκα, καὶ
 κατέστρεφεν εἰς τὴν κατάληψιν τοῦ ἱεροῦ, καὶ πα-
 ρανομίαν Φιλομήλου τοῦ Φωκέως. Διῦλλος δ' ὁ
 Ἀθηναῖος ἤρχεται τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς ἱεροσυλή-
 σεως, καὶ γέγραφε βίβλους εἴκοσι καὶ ἑπτὰ, συμ-

περιλαμβὼν πάσας τὰς ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις γενο-
μένας πράξεις περὶ τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σι-
κελίαν.

Olymp. CVI, 1. In Italia novus populus coalescit, Brutii, e
colluvie fugitivorum in Lucania collecti.

15. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήρησιν Ἑλπίνου, Ῥω-
μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Ἀκίρκον Ποπίλλιον
Δαιράτην καὶ Ἰναῖον Μамέλιον Ἰμπεριῶσον.
Ὀλυμπιάς δ' ἦλθη ἕκτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν, καθ' ἣν
ἐνῖκα στάδιον Ἠῶρος Μαλιεύς· ἐπὶ δὲ τούτων, κατὰ
μὲν τὴν Ἰταλίαν ἡθροίσθη περὶ τὴν Λευκανίαν
πλήθος ἀνθρώπων πανταχόθεν μιγάδων, πλείστον
δὲ δούλων δραπετῶν. οὗτοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον
ληστρικὸν ἐνεστήσαντο βίον, καὶ διὰ τὴν ἐν ταῖς
ἀγραυλίαις καὶ καταδρομαῖς συνήθειαν, ἔσχον
τριβὴν καὶ μελέτην τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων. διὸ
καὶ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσι προτεροῦντες τῶν ἐγχω-
ρίων, εἰς αὐξήσειν ἀξιολογωτέραν κατέστησαν. καὶ
πρῶτον μὲν Τερίναν πόλιν ἐκπολιορκήσαντες διήρ-
πασαν, ἔπειτ' Ἀρπώνιον, καὶ Θουρίους, καὶ πολλὰς
ἄλλας χειρωσάμενοι, κοινὴν πολιτείαν συνέθευτο·
καὶ προσηγορεύθησαν Βρέττιοι, διὰ τὸ πλείστους
εἶναι δούλους. κατὰ γὰρ τὴν τῶν ἐγχωρίων δια-
λεκτὸν οἱ δραπεταὶ Βρέττιοι προσηγορεύοντο. τὸ
μὲν οὖν τῶν Βρεττίων πλήθος οὕτω συνέστη κατὰ
τὴν Ἰταλίαν.

In Sicilia Philistus, Dionysii imperator, Leontinorum urbe
expulsus, mox summus classis praefectus creatus, cum Heraclide
Syrac. navarcho, mari conflictatur. Proelio victus Philistus, morte
voluntaria perit. Hac re perterritus Dionysius Dioni regnum
fert.

16. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Φίλιστος μὲν ὁ Διονυσίου στρατηγός, πλεύσας εἰς Ρήγιον, διεκόμισε τοὺς ἵππεῖς εἰς Συρακούσας, ὄντας πλείους τῶν πεντακοσίων. προσθεῖς δὲ τούτοις ἵππεῖς τε ἄλλους πλείονας, καὶ πεζοὺς δισχιλίους, ἐστράτευσεν ἐπὶ Λεοντίνους, ἀφεστηκότας ἀπὸ Διονυσίου. νυκτὸς δὲ παρεισπεσὼν ἐντὸς τοῦ τείχους, κατελάβετο μέρος τῆς πόλεως, γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ τῶν Συρακουσίων βοηθησάντων, ἡττηθεὶς ἐξέπεσεν ἐκ τῶν Λεοντίνων. Ἡρακλείδης δὲ ὁ καταλειμμένος ὑπὸ Δίωρος ναύαρχος τῶν μακρῶν νεῶν ἐν Πελοποννήσῳ, διὰ τινὰς χειμῶνας ἐμποδισθεὶς ὑστέρησε τῆς καθόδου τῶν περὶ τὸν Δίωνα, καὶ τῆς τῶν Συρακουσίων ἐλευθερώσεως. ἦκε δ' ἄγων ναῦς μὲν μακρὰς εἴκοσι, χιλίους δὲ στρατιώτας καὶ πεντακοσίους. ὧν δὲ ἀνὴρ ἐπισημότατος, καὶ δόξας ἄξιος ὑπάρχειν, ῥέεθρ' ἐπὶ ναύαρχος ὑπὸ τῶν Συρακουσίων, καὶ μετὰ Δίωρος τεταγμένος, διεπολέμει πρὸς Διονύσιον. μετὰ δὲ ταῦτα Φίλιστος ἀποδειχθεὶς στρατηγός, καὶ καταρτίσας τριήρεις ἑξήκοντα, πρὸς Συρακουσίους ἐνανμάχησεν, ἔχοντας ναῦς παραπλησίους τὸν ἀριθμόν. γενομένου δ' ἁγῶνος καρτεροῦ, καὶ τοῦ Φιλίστου τὸ μὲν πρῶτον διὰ τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας προτεροῦντος, ὕστερον δὲ ἀποληφθέντος ὑπὸ τῶν πολεμίων, οἱ μὲν Συρακούσιοι πανταχόθεν κυκλώσαντες τὰς ναῦς, ἐφιλοτιμοῦντο ζωγρίᾳ λαβεῖν τὸν στρατηγόν. ὁ δὲ Φίλιστος, εὐλαβηθεὶς τὴν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας αἰκίαν, ἑαυτὸν ἀπέσφαξεν, πλείστας μὲν καὶ μεγίστας χρεῖας παρeschημένος.

τοῖς τυράννοις, πιστότατος δὲ τῶν φίλων τοῖς δυνάταις γεγονώς. οἱ δὲ Συρακοῦσιοι νικήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ, τὸ μὲν σῶμα τοῦ Φιλίστου διαμερίσαντες, καὶ δι' ὅλης τῆς πόλεως ἐκλύσαντες, ἄταφον ἐξέρριψαν. Διονύσιος δὲ τὸν μὲν πρακτικώτατον τῶν φίλων ὑποβαλὼν, καὶ στρατηγὸν μὲν ἕτερον ἀξιόχρεων οὐκ ἔχων, αὐτὸς δ' οὐ δυνάμενος φέρειν τὸ τοῦ πολέμου βάρος, ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Λίωνα· τὸ μὲν πρῶτον τὴν ἡμίσειαν τῆς ἀρχῆς παραδιδούς, ὥστερον δὲ βουλόμενος ὅλην ἐγχειρίζειν.

Mox, relictis in arce mercenariis, cum thesauris clam in Italiam aufugit. Inde dissidia inter Dionem et Syracusanos, tumultus simul mercenariorum oriuntur, qui duce Dione Syracusanos proelio fundunt. Itaque Syracusani Dionis veniam implorare coguntur.

17. Τοῦ δὲ Λίωνος ἀποκριθέντος, ὅτι τοῖς Συρακουσίοις δίκαιόν ἐστι παραδιδόναι τὴν ἀκρόπολιν ἐπὶ τισιν ἐξαιρέτοις χρήμασι καὶ τιμαῖς, ὁ μὲν Διονύσιος ἔτοιμος ἦν τὴν ἄκραν παραδιδόναι τῷ δήμῳ, ὥστε τοὺς μισθοφόρους καὶ τὰ χρήματα λαβόντα εἰς τὴν Ἰταλίαν μεταστῆναι· ὁ δὲ Λίων συνεβούλευε τοῖς Συρακουσίοις δέχεσθαι τὰ διδόμενα. ὁ δὲ δῆμος ὑπὸ τῶν ἀκαίρων δημηγόρων πεισθεὶς, ἀντεῖπε, νομίζων κατὰ κράτος ἐκπολιορκήσειν τὸν τύραννον. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Διονύσιος τοὺς ἀρίστους τῶν μισθοφόρων ἀπέλιπε φυλάσσοντας τὴν ἄκραν, αὐτὸς δ' ἐνθήμερος τὰ χρήματα καὶ πᾶσαν τὴν βασιλικὴν παρασκευὴν, ἔλαθεν ἐκπλεύσας, καὶ κατῆγεν εἰς τὴν Ἰταλίαν. οἱ δὲ Συρακοῦσιοι πρὸς ἀλλήλους ἐστασίασαν, τῶν μὲν οἰομένων δεῖν τὴν στρατηγίαν καὶ τὴν τῶν ὅλων ἐξουσίαν ἐγχειρίζειν

Ἡρακλείδῃ, διὰ τὸ τοῦτον δοκεῖν μηδέ ποτ' ἂν ἐπι-
 θεῖσθαι τυραννίδι· τῶν δὲ ἀποφαινομένων τὸν
 Δίωνα δεῖν ἔχειν τὴν τῶν ἀπάντων ἡγεμονίαν. πρὸς
 δὲ τοῦτοις, πολλῶν ὀφειλομένων μισθῶν τοῖς ἐκ
 Πελοποννήσου ξένοις τοῖς ἡλευθερωκόσι τὰς Συρα-
 κούσας, καὶ χρημάτων σπανιζούσης τῆς πόλεως, οἱ
 μὲν μισθοφόροι, τῶν χρημάτων ἀποστεροῦμενοι,
 συνεστράφησαν, ὅντες πλείους τῶν τρισχιλίων·
 πάντες δ' ἐπίλεκτοι ταῖς ἀρεταῖς, καὶ διὰ τὴν ἄθλη-
 σιν τῶν πολεμικῶν ἔργων διαπεπονημένοι, πολὺ τῶν
 Συρακουσίων ταῖς ἀρεταῖς ὑπερβállοντο. ὁ δὲ
 Δίων, ἀξιούμενος ὑπὸ τῶν μισθοφόρων συναποστῆ-
 ναι, καὶ παρὰ τῶν Συρακουσίων ὡς κοινῶν ἐχθρῶν
 λαβεῖν τιμωρίαν, τὸ μὲν πρῶτον ἀντεῖπε, μετὰ δὲ
 ταῦτα συναναγκάζομενος ὑπὸ τῆς περιστάσεως,
 προσεδέξατο τὴν ἡγεμονίαν τῶν ξένων, καὶ μετ'
 ἐκείνων ταχθεὶς, ἀνέξευξεν ἐπὶ τοὺς Λεοντίους. οἱ
 δὲ Συρακούσιοι συστραφέντες ἐδίωκον τοὺς μισθο-
 φόρους, καὶ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν συνάψαντες μάχην,
 καὶ πολλοὺς ἀποβαλόντες ἀπεχώρισαν. ὁ δὲ Δίων
 λαμπρὰ μάχῃ νικήσας, οὐδὲν ἐμνησικακήσας τοῖς
 Συρακουσίοις· ἀποστειλάντων γὰρ πρὸς αὐτὸν
 κήρυκα περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως, τὴν τε τῶν
 νεκρῶν ἀναιρέσιν ἔδωκε, καὶ τοὺς ὑλόντας πολλοὺς
 ὄντας ἀπέλευσεν ἄνευ λύτρων. πολλοὶ γὰρ ἐν τῇ
 φυγῇ μέλλοντες φορεῦσθαι, διηγόρευον ἑαυτοὺς
 εἶναι τῶν τὰ Δίῳτος φρονούντων· καὶ πάντες διὰ
 ταύτην τὴν αἰτίαν ἐξέφυγον τὸν θάνατον.

Postea Dionysius, misso Nypsiō cum navibus et commeātū, Syracusis relicto praesidium novis auxiliis auget. Syracusani, proelio navali victoriam consecuti, indulgent conviviis et languescunt.

18. Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν στρατηγὸν ἀπέστειλεν εἰς τὰς Συρακούσας Νύψιον τὸν Νεαπολίτην, ἀνδρείᾳ καὶ συνέσει στρατηγικῇ διαφέροντα· συνεξέπεμψε δ' αὐτῷ καὶ φορητὰ πλοῖα, σίτου καὶ τῆς ἄλλης ἀγορᾶς γέμοντα. οὗτος μὲν οὖν ἐκ Λοκρῶν ἀναχθεὶς, ἐτέλει τὸν εἰς Συρακούσας πλοῦν· οἱ δὲ κατὰ τὴν ἀκρόπολιν μισθοφόροι τοῦ τυράννου, κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐπιλιπόντος τοῦ σίτου, καὶ τῇ σπάνει τῶν ἀναγκαίων δεινῶς πιεζόμενοι, μέχρι μὲν τινος ὑπέμενον εὐψύχως τὴν ἔνδειαν, τῆς δὲ φύσεως ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἥττωμένης, καὶ τῆς σωτηρίας ἀπογίγνωσκομένης, συνδραμόντες εἰς ἐκκλησίαν νυκτὸς, ἔψηφίσαντο παραδοῦναι τὴν ἀκρόπολιν καὶ σφᾶς αὐτοὺς τοῖς Συρακουσαίοις ἅμ' ἡμέρα. ἤδη δὲ τῆς νυκτὸς ληγούσης, οἱ μὲν μισθοφόροι κήρυκας ἐξέπεμπον πρὸς τοὺς Συρακουσαίους περὶ τῆς διαλύσεως· ὁ δὲ Νύψιος διαφαινούσης ἤδη τῆς ἡμέρας κατέπλευσε μετὰ τοῦ στόλου, καὶ καθωρμίσθη περὶ τὴν Ἀρέθουσαν. διόπερ' τῆς ἐνδείας παραχρῆμα μεταβαλούσης εἰς πολλὴν δαψίλειαν τῶν ἐπιτηδείων, ὁ μὲν στρατηγὸς Νύψιος ἐκβιβάσας τοὺς στρατιώτας, κοινὴν ἐκκλησίαν συναγαγὼν, καὶ διαλεχθεὶς οἰκείως τοῖς παροῦσι καιροῖς, προθύμους κατεσκεύασε πρὸς τοὺς μέλλοντας κινδύνους. ἡ μὲν οὖν ἀκρόπολις ἤδη παραδιδόμενη τοῖς Συρακουσαίοις, τὸν εἰρημνέον τρόπον ἀνελπίστως διεφυλάχθη· οἱ δὲ Συρακουσαιοὶ πληρώσαντες ἅπασας τὰς τριήρεις, ἐπέπλευσαν τοῖς

πολεμίοις ἔτι περὶ τὴν ἐξαίρεσιν τῆς ἀγορᾶς διατρέ-
 βουσιν. ἀπροσδοκίῃ δὲ τῆς ἐφόδου γενομένης,
 καὶ τῶν κατὰ τὴν ἀκρόπολιν μισθοφόρων τεθορυ-
 βημένως ἀντιταχθέντων ταῖς πολεμικαῖς τριήρεσιν,
 ἐγένετο ναυμαχία, καθ' ἣν οἱ Συρακούσιοι ἐπροτέ-
 ρησαν, καὶ τινὰς μὲν τῶν νεῶν κατέδυσαν, τινῶν δ'
 ἐγκρατεῖς κατέστησαν, τὰς δὲ λοιπὰς πρὸς τὴν γῆν
 κατεδίωξαν· μετεωρισθέντες δ' ἐπὶ τῷ προτερήματι,
 τοῖς μὲν θεοῖς μεγαλοπρεπῶς ἔθυσαν ἐπινίκια, αὐτοὶ
 δ' εἰς εὐωχίας καὶ πότους ἐκτραπέντες, καταφρο-
 νοῦντες τῶν ἡττημένων, ῥαθυμῶς εἶχον τὰ περὶ τὰς
 φυλακὰς.

Hac usus opportunitate Nypsius hostem opprimit, urbem capit,
 et largam praedam aufert.

19. Νύψιος δ' ὁ τῶν μισθοφόρων στρατηγός,
 ἀναμαχέσασθαι καὶ ἀνάλαβεῖν βουλόμενος τὴν ἡτ-
 ταν, νυκτὸς ἐκτεταγμένη τῇ δυνάμει παραδόξως
 προσέπεσε τῇ κατεσκευασμένῳ τείχει. εὐρῶν δὲ τοὺς
 φύλακας διὰ τὴν καταφρόνησιν καὶ μέθην εἰς ὕπνον
 τετραμμένους, προσέθηκε τὰς παρεσκευασμένας
 κλίμακας πρὸς τὴν χρεῖαν. διὰ δὲ τούτων οἱ κρᾶτι-
 στοὶ τῶν μισθοφόρων ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ τεῖχος, καὶ
 τοὺς φύλακας φονεύσαντες, ἀνέβησαν ταῖς πύλας.
 εἰσπεσόντων δὲ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν πόλιν, οἱ
 μὲν στρατηγοὶ τῶν Συρακουσίων ἐκ τῆς μέθης με-
 θυόντες ἐπειρῶντο βοηθεῖν, ἐμποδιζόμενοι δὲ ταῖς
 ὀρμαῖς διὰ τὸν οἶνον, οἱ μὲν ἀνηρέθησαν, οἱ δ'
 ἄφρον· κατειλημμένης δὲ τῆς πόλεως, καὶ τῶν ἐκ
 τῆς ἀκροπόλεως στρατιωτῶν σχεδὸν πάντων εἰσπε-

σόντων ἐντὸς τοῦ περιτειχίσματος, τῶν δὲ Συρακου-
σίων διὰ τὸ παρὰδοξον καὶ τὴν ἀταξίαν ἐκπεπληγ-
μένων, πολὺς ἐγένετο φόβος. τῶν δὲ τοῦ τυράννου
στρατιωτῶν πλειόνων ἢ μυρίων ὄντων, καὶ συντε-
ταγμένων καλῶς, οὐδεὶς τὸ βάρος αὐτῶν ὑπομεῖναι
δυνατὸς ἦν, ἅτε τοῦ θοοῦβρον καὶ τῆς ταραχῆς, ἔτι δὲ
ἀναρχίας τοὺς ἐλαττουμένους ἐμποδίζουσης. κρατη-
θείσης δὲ τῆς ἀγορᾶς ὑπὸ τῶν πολεμίων, εὐθὺς ἐπὶ
τὰς οἰκίας οἱ νενικηκότεες ὤρμησαν· καὶ πολλὰ μὲν
χρήματα διεφορεῖτο, οὐκ ὀλίγα δὲ σώματα γυναικῶν
καὶ παίδων, ἔτι δ' οἰκετῶν ἐξηνδραποδίζετο· κατὰ
δὲ τοὺς στενωποὺς καὶ τὰς ἄλλας ὁδοὺς ἀντιταττο-
μένων Συρακουσίων, ἐγένοντο συνεχεῖς συμπλοκαί,
καὶ πολλοὶ μὲν ἀπέθνησκον, οὐκ ὀλίγοι δὲ τραύμασι
περιέπιπτον. τὴν μὲν οὖν νύκτα διετέλεσαν ἀλλήλους
ἀναιροῦντες, ὥς ἔτυχε, διὰ τὸ σκότος, καὶ πᾶς τόπος
νεκρῶν ἔγεμεν.

Consternati Syracusani Dionem advocant, qui singulari virtute
et sollertia hostes ultus, rem restituit, et apud omnes praecepit
gratiam meruit.

20. Ἀμα δ' ἡμέρᾳ τὸ μὲν τῆς συμφορᾶς μέγε-
θος συνεωράθη, οἱ δὲ Συρακούσιοι, μίαν ἔχοντες
σωτηρίαν τὴν ἀπὸ τοῦ Δίωνος βοήθειαν, ἔξαπέστει-
λαν ἱππεῖς εἰς Λεοντίνους, δεόμενοι τοῦ Δίωνος μὴ
περιῦδεῖν τὴν πατρίδα δορυῶλωτον γινομένην, καὶ
τῶν μὲν ἡμαρτημένων δοῦναι συγγνώμην αὐτοῖς,
τὰς δὲ παρούσας δυστυχίας ἐλέησαντα, διορθώσα-
σθαι τὴν τῆς πατρίδος συμφορὰν. ὁ δὲ Δίων, λαμ-
πρὸς ὧν τὴν ψυχὴν, καὶ διὰ τὴν ἐκ φιλοσοφίας παι-
δείαν ἐξημερωμένος τοὺς λογισμοὺς, οὐκ ἐμνησικά-

κησε τοῖς πολίταις, ἀλλὰ τοὺς μισθοφόρους πείσας,
 παραχοῆμα ἀνέβηξε· καὶ διανύσας ὁξέως τὴν εἰς
 Συρακοῦσας ὁδὸν, ἤκε πρὸς τὰ ἐξάτυλα. ἐνταῦθα
 δὲ διατάξας στρατιώτας, προσῆγε κατὰ τάχος, καὶ
 κατέλαβεν ἐκ τῆς πόλεως τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας
 καὶ τοὺς γεγηρακότας, ὑπὲρ τοὺς μυρίους. οὗτοι δὲ
 πάντες ἀπαντῶντες μετὰ δακρύων ἐκέτεον αὐτοὺς
 τοῖς ἰδίοις ἀκληρήμασιν. οἱ δὲ τῆς ἀκροπόλεως
 μισθοφόροι, κεκρατηκότες ἤδη τῆς προθέσεως, τὰς
 μὲν περὶ τὴν ἀγορὰν οἰκίας διαρπάσαντες ἐκέτησαν,
 ἐπὶ δὲ τὰς λοιπὰς ὀρυήσαντες, διήρπαζον τὰς ἐν
 ταύταις κτήσεις. καθ' ὃν δὴ καιρὸν Δίων κατὰ
 πολλοὺς τόπους εἰσπεσὼν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς
 πολεμίοις περὶ τὰς ἀρπαγὰς ἀσχολουμένοις ἐπιθέ-
 μενος, πάντας τοὺς περιτυγχάνοντας ἔκτεινε, κομί-
 ζοντας ἐπὶ τῶν ὤμων παντοδαπὰς κατασκευάς. διὰ
 δὲ τὸ παράδοξον τῆς παρουσίας, καὶ τὴν ἀταξίαν
 καὶ ταραχὴν τῶν διαφοροῦντων τὰς κτήσεις, εὐχερῶς
 ἀπαντες ἐχειροῦντο. τέλος δὲ, πλείονων ἢ τετρακι-
 σιλίων φονευθέντων, τῶν μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις, τῶν
 δ' ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ λοιποὶ συνέφυγον εἰς τὴν ἀκρό-
 πολιν, καὶ τὰς πύλας κλείσαντες ἐξέφυγον τὸν κίν-
 δυνον. Δίων δὲ κάλλιστον τῶν προγεγενημένων
 ἔργων ὑπ' αὐτοῦ διαπραξάμενος τὰς μὲν καιομένας
 οἰκίας διέσωσε, κατασβέσας τὴν φλόγα, τὸ δὲ περι-
 τεῖχισμα καλῶς κατασκευασάμενος, μὲν πράξει τὴν
 τε πόλιν ὠχύρωσε, καὶ τοὺς πολεμίους ἀποτειχίσας
 εἶρξε τῆς ἐπὶ τὴν γῆν ἐξόδου, καθαρὰν δὲ τῶν νεκρῶν
 ποιήσας τὴν πόλιν, καὶ τρόπαιον στήσας, ἔθυσσε τοῖς

Θεοῖς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας. συναχθείσης δ' ἐκκλησίας, ὁ μὲν δῆμος εὐχαριστῶν στρατηγὸν ἐχειροτόνησεν αὐτοκράτορα τὸν Δίωνα, καὶ τιμὰς ἀπένευμεν ἡρωϊκὰς· ὁ δὲ Δίων, ἀκολουθῶς τοῖς πεπραγμένοις, ἐπιεικῶς τοὺς μὲν ἐχθροὺς ἅπαντας ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων, καὶ τὸ πλῆθος παρὰ μνηστῆρας εἰς κοινὴν ἤγαγεν ὁμόνοιαν· οἱ δὲ Συρακοῦσιοι πανδήμοις ἐπαίνους καὶ ἀποδοχαῖς μεγάλαις ἐτίμων τὸν εὐεργέτην, ὡς μόνον σωτῆρα γεγονότα τῆς πατρίδος. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τοῦτοις ἦν.

In Græcia bellum sociale continuatur. Characti additi Iphicrates et Thimotheus cum nova classe et aequato imperio. Imbrum et Lemnum, aliasque insulas, populantur socii rebelles. Atheniæ duces, dum ad Byzantium obviam fiunt hosti, de comitendo proelio dissentiant. Quo facto Iphicrates et Thimotheus, proditoris accusati, imperio privantur.

21. Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα, Χίων καὶ Ῥοδίων καὶ Κώων, ἔτι δὲ Βυζαντίων διαπολεμούντων πρὸς Ἀθηναίους τὸν συμμαχικὸν πόλεμον, ἀμφότεροι μεγάλας παρασκευὰς ἐποιοῦντο, βουλόμενοι ναυμαχίᾳ κρῖναι τὸν πόλεμον. Ἀθηναῖοι δὲ Χάρητα μὲν μετὰ νεῶν ἐξήκοντα προαπεσταλκότες ἦσαν ἐν τοῖς ἄνω καιροῖς, τότε δὲ ἄλλας ἐξήκοντα πληρώσαντες, καὶ στρατηγούς ἐπιστήσαντες τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν, Ἰφικράτην καὶ Τιμόθεον, ἐξαπέστειλαν κοινῇ μετὰ Χάρητος διαπολεμεῖν τοῖς ἀφαισθηκόσι τῶν συμμάχων. οἱ δὲ Χῖοι καὶ Ῥόδιοι καὶ Βυζάντιοι μετὰ τῶν συμμάχων ἑκατὸν ναῦς πληρώσαντες, Ἰμβρον μὲν καὶ Ἀἴμνον οὖσαν Ἀθηναίων ἐπόρθησαν· ἐπὶ δὲ Σάμῳ πολλῇ δυνάμει σιγατεύσαντες, τὴν μὲν χώραν ἐδήρσαν, τὴν δὲ πόλιν ἐπολιόρχουν

κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας
 νήσους οὕσας ὑπ' Ἀθηναίους κατοποιήσαντες, χρή-
 ματα ἤθροισαν εἰς τὰς τοῦ πολέμου χρείας. οἱ δὲ
 τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ πάντες ἀθροισθέντες τὸ
 μὲν πρῶτον ἐπεβέβλοντο πολιορκῆσαι τὴν τῶν Βυ-
 ζαντίων πόλιν· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Χίων καὶ τῶν
 συμμάχων τὴν μὲν πολιορκίαν τῆς Σάμου λυσάντων,
 ἐπὶ δὲ τὴν βοήθειαν τοῖς Βυζαντίοις τρεπομένων,
 συνηθροίσθησαν πάντες οἱ στόλοι περὶ τὸν Ἑλλησ-
 ποντον. μελλούσης δὲ γίνεσθαι τῆς ναυμαχίας,
 μέγας ἄνεμος ἐπιπεσὼν διεκώλυσεν αὐτῶν τὴν προαι-
 ρεσιν. τοῦ δὲ Χάρητος παρὰ φύσιν βουλευμένου
 ναυμαχεῖν, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰφικράτην καὶ Τιμό-
 θεον ἐναντιουμένων, διὰ τὸ μέγεθος τοῦ κλύδωνος,
 ὁ μὲν Χάρης ἐπιμαρτυρόμενος τοῖς στρατιώταις,
 διεβύλε τοὺς συνάρχοντας ὥς προδότας, καὶ πρὸς
 τὸν δῆμον ἔγραψε περὶ αὐτῶν ὥς ἐγκαταλειποίων
 ἐκουσίως τὴν ναυμαχίαν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι παροξυν-
 θέντες, καὶ κρίσιν τῷ Ἰφικράτει καὶ Τιμοθέῳ προ-
 δόντες ἐξημίωσαν αὐτοὺς πολλοῖς τιμάντοις, καὶ τῆς
 στρατηγίας ἀπέστησαν.

Iam Chares Artabazo, qui tum a rege Persarum defecerat, in-
 consulte auxilio venit. Quamobrem regis iram veriti Athenienses,
 exemplo bello sociali abstinere, et cum sociis pacem componunt.
 In Philippum Maced. tres reges simul conspirant: Thracum, Paeo-
 nium, Illyriorum. Hoc subito, nec dum paratos, opprimit Philippus.

22. Χάρης δὲ παραλαβὼν παντὸς τοῦ στόλου
 τὴν ἡγεμονίαν, καὶ σπένδων τῆς δαπάνης ἀπαλλάξαι
 τοὺς Ἀθηναίους, ἐπεχείρησε πράξει παραβόλου.
 Ἀρταβάζου γὰρ ἀποστάντος ἀπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ

μέλλοντος ὀλίγοις στρατιώταις πρὸς τοὺς σατράπας
 διαγωνίζεσθαι μυριάδας ἐπὶ στρατιωτῶν ἔχοντας,
 συμμαχήσαντας αὐτῷ Χάρητος πάση τῇ δυνάμει,
 καὶ νικῆσαντος τὴν τοῦ βασιλέως δύναμιν· ὁ μὲν
 Ἀρταβάζος ἀποδιδούς τῆς εὐεργεσίας χάριτας, ἔδω-
 ρήσατο πλῆθος χρημάτων, ἐξ ὧν δυνατόν ἦν πᾶσαν
 τὴν δύναμιν ὀψωνιάζεσθαι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὸ μὲν
 πρῶτον ἀπεδέξαντο τὴν προᾶξιν τοῦ Χάρητος, ὕστε-
 ρον δὲ τοῦ βασιλέως πρέσβεις ἀποστέιλαντος, καὶ
 κατηγοροῦντος τοῦ Χάρητος, τὴν ἐναντίαν ἔσχον
 γνώμην. διεδόθη γὰρ λόγος ὅτι τοῖς πολεμίοις τῶν
 Ἀθηναίων βασιλεὺς ἐπηγγείλατο τριακοσίαις ναυσὶ
 συγκαταπολεμήσειν τοὺς Ἀθηναίους. ταῦτ' οὖν ὁ
 δῆμος εὐλαβηθεὶς, ἔκρινε καταλύσασθαι τὸν πρὸς
 τοὺς ἀφεστηκότας πόλεμον. εὐρὼν δὲ κἀκείνους
 ἐπιθυμοῦντας τῆς εἰρήνης, ῥαδίως πρὸς αὐτοὺς
 διελύσατο. ὁ μὲν οὖν συμμαχικὸς ὁρομασθεὶς πό-
 λεμος τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος, διαμείνας ἔτη τρία.
 κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν, τρεῖς βασιλεῖς συνέστησαν
 ἐπὶ τὸν Φίλιππον, ὃς, τε τῶν Θρακῶν καὶ Παιόνων
 καὶ Ἰλλυριῶν. οὗτοι γὰρ ὄντες ὁμοροὶ τοῖς Μακεδόσι,
 καὶ τὴν αὐξήσιν ὑφορώμενοι τοῦ Φιλίππου, καθ'
 ἑαυτοὺς μὲν οὐκ ἦσαν ἀξιόμαχοι, προσηττημένοι·
 κοινῇ δὲ πολεμοῦντες ὑπέλαβον ῥαδίως αὐτοῦ πε-
 ριέσεσθαι. διόπερ ἀθροίζόντων τὰς δυνάμεις, ἐπι-
 φανεῖς ἀσυντάκτοις καὶ καταπληξάμενος, ἠνάγκασε
 προσθέσθαι τοῖς Μακεδόσιν.

Olymp. CVI, 2. In Graecia bellum sacrum oritur. Cum Lacedaemonii Leuctrico bello Cadmeam occupassent, et Phocenses agrum Cirrhaeum operi rustico destinassent, utrisque Amphictyones mul-

tam grandem imposuerunt. Sed Philomeius Phocensis populares suos oratione permovit, ut huic sententiae parere recusarent.

23. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθηνησὶ Καλλιστράτου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γάϊον Πλώτιον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ κληθεὶς ἱερὸς πόλεμος συνέστη. καὶ διέμεινεν ἔτη ἑννέα. Φιλόμηλος γὰρ ὁ Φωκεὺς, ἀνὴρ θοράσει καὶ παρονομία διαφέρων, κατελάβετο μὲν τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν, ἐξέκτανσε δὲ τὸν ἱερὸν πόλεμον, διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. Λακεδαιμονίων πρὸς Βοιωτοὺς διαπολεμησάντων τὸν Λευκτροικὸν πόλεμον, καὶ καταπολεμηθέντων, οἱ μὲν Θηβαῖοι, διὰ τὴν κατάληψιν τῆς Καδμείας, δίκας μεγάλας ἐπαγαγόντες τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν Ἀμφικτύοσι, κατεδίκανσαν αὐτοὺς πολλοῖς χρήμασιν. οἱ δὲ Φωκεῖς ἐπεργασάμενοι πολλὴν τῆς ἱερᾶς χώρας τῆς ὀνομαζομένης Κιθόραιας, δίκας ὑπέσχον ἐν Ἀμφικτύοσι, καὶ πολλοῖς ταλάντοις κατεκρίθησαν. οὐκ ἐκτινόντων δ' αὐτῶν τὰ ὀφλήματα, οἱ μὲν Ἱερομήμονες ἐν Ἀμφικτύοσι κατηγόρουν τῶν Φωκίων, καὶ τὸ συνέδριον ἤξιουν, εἰ μὴ τὰ χρήματα τῷ θεῷ ἀποδῶσιν οἱ Φωκεῖς, καθιεροῦσαι τὴν χώραν τῶν ἀποστερούντων τὸν θεόν. ὁμοίως δ' ἔφασαν δεῖν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς καταδικασθέντας ἐκτίνειν τὰ ὀφλήματα, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ Λακεδαιμόνιοι. εἰ μὴ δὲ μὴ ὑπακούωσι, κοινῇ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μισοπονηρίας ἀξιοῦσθαι. τῶν δ' Ἑλλήνων συνεπικυρούντων τὰ δόγματα τῶν Ἀμφικτυόνων, καὶ τῆς τῶν Φωκίων χώρας μελλούσης καθιεροῦσθαι, ὁ Φιλόμηλος μέγιστον ἔχων ἐν τοῖς Φωκεῦσιν ἀξίωμα, διεκέχθη τοῖς ὁμοεθρέσι, διδάσκων ὥς ἐκτίσαι μὲν οὐ δύταν.

ται τὰ χρήματα, διὰ τὸ μέγεθος τῆς καταδίκης·
περιορᾶν δὲ καθιερωμένην τὴν χώραν οὐ μόνον
ἀνάνδρων ὑπέρχειν, ἀλλὰ καὶ κίνδυνον ἐπιφέρειν,
καὶ τῷ τῶν πάντων βίῃ ἀνατροπὴν. ἐπειρᾶτο δὲ
καὶ τὰς κρίσεις τῶν Ἀμφικτυόνων ἀδίκους δεικνύναι
κατὰ τὸ δυνατόν. μικρῶς γὰρ παντελῶς χώρας κα-
τεργασθείσης, μεγίστης ζημίας τεθεῖσθαι. συνε-
βούλευεν οὖν ταύτας ἀκέρους ποιῆσαι, καὶ μεγάλας
ἀφορμὰς ἔχειν ἀπέφαινε τοὺς Φωκεῖς κατὰ τῶν Ἀμ-
φικτυόνων. τὸ γὰρ παλαιὸν τοῦ μαντείου τὴν ἔξου-
σίαν καὶ προστασίαν ἐσχηκέναι τοὺτους. καὶ μάρ-
τυρα τὸν ἀρχαιότατον καὶ μέγιστον τῶν ποιητῶν
Ὀμηρον παρείχετο, λέγοντα·

Αὐτὰρ Φωκίων Σχέδιος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
οἱ Κυπάρισσον ἔχον, Πυθῶνά τε πετρήεσαν.
διόπερ ἔφη δεῖν ἀμφισβητεῖν περὶ τῆς τοῦ μαντείου
προστασίας, ὥς οὔσης πατρῷου τοῖς Φωκεῦσιν.
ἐπηγγέλλετο δὲ κατορθώσιν τὴν ἐπιβολὴν, ἐὰν
αὐτὸν αὐτοκράτορα καταστήσωσι στρατηγὸν τῆς
ὅλης ἐπιβολῆς, καὶ κύριον.

Philomelus, a Phocensibus imperator creatus, Archidamo, rege
Laced. in partes suas tracto, acceptaque ab eo pecunia, bellum mo-
vet, Delphos vi occupat, Loeros finitimos proelio fundit, Amphic-
tyonum decreta, delet et abrogat.

24. Τῶν δὲ Φωκίων διὰ τὸν ἐκ τῆς καταδίκης
φόβον ἐλομένων αὐτὸν αὐτοκράτορα στρατηγόν, ὁ
Φιλόμηλος ἐνεργῶς ἐπετελεῖ τὰς ἐπαγγελίας. πρῶτον
μὲν γὰρ παρελθὼν εἰς τὴν Σπάρτην, ἐν ἀπορρήτοις
διελέχθη τῷ βασιλεῖ τῶν Λακεδαιμονίων Ἀρχιδάμω,
ὅτι κοινὸς ὁ ἄγων ἐστίν αὐτῷ περὶ τοῦ ποιῆσαι τὰς

κρίσεις τῶν Ἀμφικτυόνων ἀκύρους. εἶναι γὰρ καὶ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων μεγάλας καὶ ἀδίκους ἀποφάσεις τῶν Ἀμφικτυόνων. ἐδήλωσεν οὖν αὐτῷ διότι τοὺς Δελφοὺς καταλαβεῖσθαι διέγνωκεν, καὶ τῆς προστασίας εἰς ἐγκρατὴς γένηται, τὰ δόγματα τῶν Ἀμφικτυόνων ἀκυρώσει. ὁ δ' Ἀρχίδαμος ἀποδεξάμενος τὸν λόγον, φανερώς μὲν κατὰ τὸ παρὸν οὐκ ἔφησε βοηθήσειν, λάθρα δὲ πάντα συμπράξειν, χορηγῶν καὶ χρήματα καὶ μισθοφόρους. ὁ δὲ Φιλόμηλος παρὰ μὲν τοῦτου πεντεκαίδεκα τάλαντα λαβὼν, ἰδίᾳ δὲ προσθεὶς οὐκ ἐλάττω τούτων, μισθοφόρους τε ξένους ἐμισθώσατο, καὶ τῶν Φωκῶν ἐπέλεξε χιλίους, οὓς ὠνόμασε πελταστίς. ἄθροίσας δὲ στρατιωτῶν πλῆθος, καὶ καταλαβόμενος τὸ μαντεῖον, τοὺς τε Θρακίδας καλουμένους τῶν Δελφῶν ἐναντιουμένους ἀνέϊλε, καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἐδήμευσε· τοὺς δ' ἄλλους, ὄρῳ καταπεπληγμένους, παρεκάλει θαρσύνειν, ὥς οὐδενὸς ἐσομένου περὶ αὐτοὺς δεινοῦ. διαβοηθείσης δὲ τῆς περὶ τὸ ἱερὸν καταλήψεως, Ἰοκροὶ μὲν σὺ πλεσίον οἰκοῦντες παραχρηῖμα ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸν Φιλόμηλον· γενομένης δὲ περὶ Δελφοὺς μάχης, οἱ μὲν Ἰοκροὶ λειψθέντες καὶ πολλοὺς ἀποβαλόντες τῶν στρατιωτῶν ἔφυγον εἰς τὴν οἰκίαν· ὁ δὲ Φιλόμηλος ἐπαρθεὶς τῇ νίκῃ, τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων ἀποφάσεις ἔκ τε τῶν στηλῶν ἐξεκοψε, καὶ τὰ περὶ τῶν κατιδίκων γράμματα κατέλυσεν. αὐτὸς δὲ διέδωκε λόγον ὥς οὔτε συλᾶν τὸ μαντεῖον διέγνωκεν, οὔτ' ἄλλην οὐδεμίαν παράνομον προᾶξιν συντελεῖν βεβούλευται, τῆς δὲ προγονικῆς προστα-

σίας ἀμφισβητῶν, καὶ τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων ἀδίκους ἀπεφάσεις ἀκυρῶσαι βουλόμενος, βοηθεῖ τοῖς πατρίοις νόμοις τῶν Φωκέων.

Boeoti dum infesto exercitu templum recuperare decernunt, Philomelus terras occupatas manit, copias auget, Locros iterum pugna vincit, eorumque terras vastat. Tum Pythiam de exitu belli responsa dare cogit.

25. Οἱ δὲ Βοιωτοὶ συνελθόντες εἰς ἐκκλησίαν, ἐψηφίσαντο βοηθεῖν τῷ μαντεῖω, καὶ παραχοῆμα στρατιώτας ἐξέπεμψαν. τούτων δὲ πραγματοποιένων, ὁ Φιλόμηλος τεῖχος τε περιεβάλετο τῷ ἱερῷ καὶ μισθοφόρους ἤθροισε πολλοὺς, ἀναβιβάσας τοὺς μισθοὺς καὶ ποιήσας ἡμιολίους· καὶ τῶν Φωκέων ἐπιλέγων τοὺς ἀρίστους κατέγραφε, καὶ τυχὺ δύναμιν ἀξιόλογον ἤθροισεν. οὐκ ἐλάτιους γὰρ τῶν πεντακισχιλίων στρατιωτῶν ἔχων, προεκάθητο τῶν Δελφῶν, φοβερὸς ὢν ἤδη τοῖς πρὸς αὐτὸν πολεμεῖν βουλομένοις. μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας εἰς τὴν τῶν Λοκρῶν χώραν, καὶ πολλὴν τῆς πολεμίας γῆς δηώσας, κατεστρατοπεδεύσατο πλησίον ποταμοῦ τινος, ὅσοντος παρὰ φρούριον ὄχυρόν. τούτῳ δὲ προσβολῆς ποιησάμενος, καὶ μὴ δυνάμενος ἐλεῖν, τῆς μὲν πολιορκίας ἀπέστη, πρὸς δὲ τοὺς Λοκροὺς συνάψας μάχην, ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν εἴκοσι, καὶ τῶν νεκρῶν οὐ δυνηθεὶς κρατῆσαι, τὴν ἀναίρεσιν αὐτῶν διὰ κήρυκος ῥήτησατο. οἱ δὲ Λοκροὶ τὴν ἀναίρεσιν οὐ συγχωροῦντες, ἀπόκρισιν ἔδωκαν, ὅτι παρὰ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι κοινὸς νόμος ἐστὶν αἰτάφους ὀλίπτεσθαι τοὺς ἱεροσύλους· ὁ δὲ Φιλόμηλος χαλεπῶς φέρων τὸ συμβεβηκὸς, συνῆψε μάχην τοῖς Λοκροῖς, καὶ πᾶσαν ὠσενεγκάμενος φιλοτιμίαν, ἀνείλε τινας τῶν πολε-

μίων, καὶ τῶν σωμάτων κυριεύσας, ἠνάγκασε τοὺς Λοκροὺς ἀλλαγὴν ποιήσασθαι τῶν νεκρῶν. κρατῶν δὲ τῶν ὑπαίθρων, καὶ πολλὴν πορθήσας τῆς Λοκρίδος, ἐπανῆλθεν εἰς Δελφοὺς, ἐμπεπληκὼς ὠφελείας τοὺς στρατιώτας. μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τοῦ πολέμου βουλευόμενος χρῆσασθαι τῷ μαντεῖϊ, τὴν Πυθίαν ἠνάγκασεν ἀναβῆσαν ἐπὶ τὸν τρίποδα δοῦναι τὸν χρησμόν.

Digressio de oraculi Delphici primis originibus et institutis.

26. Ἐπεὶ δὲ τοῦ τρίποδος ἐμνήσθην, οὐκ ἄκαιρον προσαναλαβεῖν ἡγοῦμαι τὴν παλαιὰν περὶ αὐτοῦ παραδεδομένην ἱστορίαν. λέγεται γὰρ τὸ παλαιὸν αἶγας εὐρεῖν τὸ μαντεῖον· οὗ χάριν αἰεὶ μάλιστα χρηστηριάζονται μέχρι τοῦ νῦν οἱ Δελφοί. τὸν δὲ τρόπον τῆς εὐρέσεως γενέσθαι φασὶ τοιοῦτον· ὄντος χάσματος ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ, καθ' ὃν ἔστι νῦν τοῦ ἱεροῦ τὸ καλούμενον ὄδυτον, καὶ περὶ τοῦτο γενομένων αἰγῶν, διὰ τὸ μήπω κατοικεῖσθαι τοὺς Δελφοὺς, ἅει τὴν προσιοῦσαν τῷ χάσματι καὶ προσβλέψασαν αὐτῷ, σκιρτᾶν θαυμασιῶς, καὶ προΐεσθαι φωνὴν διάφορον, ἢ πρότερον εἰώθει φθέγγεσθαι. τὸν δ' ἐπιστατοῦντα ταῖς αἰεὶ θαυμάσαι τὸ παράδοξον, καὶ προσελθόντα τῷ χάσματι, καὶ κατιδόντα, οἷόν περ ἦν, ταυτὸ παθεῖν ταῖς αἰετίν. ἐκείνας τε γὰρ ὅμοια ποιεῖν τοῖς ἐνθουσιάζουσι, καὶ τοῦτον προλέγειν τὰ μέλλοντα γίνεσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς φήμης παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις διαδοθείσης περὶ τοῦ πάθους τῶν προσιόντων τῷ χάσματι, πλείους ἀπαντᾶν ἐπὶ τὸν τόπον· διὰ δὲ τὸ παράδοξον πάντων

ἀποπειρωμένων, τοὺς αἰὲν πλησιάζοντας ἐνθουσιάζειν. δι' ἧς αἰτίας θαυμασθῆναι τε τὸ μαντεῖον, καὶ νομισθῆναι τῆς Γῆς εἶναι τὸ χρηστήριον· καὶ χρόνον μὲν τινα τοὺς βουλομένους μαντεύεσθαι, προσιόντας τῷ χάσματι ποιῆσθαι τὰς μαντείας ἀλλήλοις· μετὰ δὲ ταῦτα, πολλῶν καθαλλομένων εἰς τὸ χάσμα διὰ τὸν ἐνθουσιασμόν, καὶ πάντων ἀφανιζομένων, δόξα τοῖς κατοικοῦσι περὶ τὸν τόπον, ἵνα μηδεὶς κινδυνεύῃ, προφῆτιν τε μίαν πᾶσι καταστήσαι γυναῖκα, καὶ διὰ ταύτης γίνεσθαι τὴν χρησμολογίαν· ταύτη δὲ κατασκευασθῆναι μηχανὴν, ἐφ' ἣν ἀναβαίνουσαν ἀσφαλῶς ἐνθουσιάζειν καὶ μαντεύεσθαι τοῖς βουλομένοις. εἶναι δὲ τὴν μηχανὴν τρεῖς ἔχουσιν βίσεις, ἀφ' ὧν αὐτὴν τρίποδα κληθῆναι· σχεδὸν δὲ παντὸς τοῦ κατασκευάσματος ἀπομιμήματα γίνεσθαι τοὺς ἔτι καὶ νῦν κατασκευαζομένους χαλκοῦς τρίποδας. ὃν μὲν οὖν τρόπον εὗρεθῇ τὸ μαντεῖον, καὶ δι' ἧς αἰτίας ὁ τρίπους κατασκευάσθῃ, ἱκανῶς εἰρησθαι νομίζω. θεσπιφδεῖν δὲ τὸ ἀρχαῖον λέγεται παρθένους, διὰ τε τὸ τῆς φύσεως ἀδιάφθορον, καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ὁμογενές· ταύτας γὰρ εὐθετεῖν πρὸς τὸ τηρεῖν τὰ ἀπόρρητα τῶν χρησμοδουμένων. ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρόνοις φασὶν Ἐχεκράτην τὸν Θεταλὸν, παραγενόμενον εἰς τὸ χρηστήριον, καὶ θεασάμενον τὴν χρησμολογοῦσαν παρθένον, ἐρασθῆναι διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς, καὶ συναρπάσαντα βιάσασθαι· τοὺς δὲ Ἀελφούς διὰ τὸ γεγεννημένον πάθος, εἰς τὸ λοιπὸν νομοθετῆσαι μηκέτι παρθένον χρηστηριάζειν, ἀλλὰ γυναῖκα πρεσβυτέραν πεντήκοντα ἐτῶν χρησμο-

λογεῖν· κοσμεῖσθαι δ' αὐτὴν παρθενικῇ σκευῇ, καθάπερ ὑπομνήματι τῆς παλαιᾶς προφῆτιδος. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ μαντείου μυθολογούμενα, τοιαῦτ' ἐστίν· ἡμεῖς δ' ἐπανάξομεν ἐπὶ τὰς Φιλομήλου πράξεις.

Pythia contra morem coacta respondet, licere quaecunque velit. Alio insuper prodigio laetus, legationes ad Athenienses, Laced. Thebanos mittit, nuntiantes, templi patrocinium, non opes quaeri. Hi itaque foedere iunguntur; at Boeoti et Locrenses contra pugnant.

27. Οὗτος γὰρ κρατῶν τοῦ μαντείου προσέτατε τῇ Πυθίᾳ τὴν μαντείαν ἀπὸ τοῦ τρίποδος ποιῆσθαι, κατὰ τὰ πάτρια. ἀποκριναμένης δ' αὐτῆς ὅτι ταῦτά ἐστι τὰ πάτρια, διηπειλήσατο καὶ συνηγάγκασε τὴν ἀνάβασιν ποιῆσθαι ἐπὶ τὸν τρίποδα. ἀποφθεγξαμένης δ' αὐτῆς πρὸς τὴν ὑπεροχὴν τοῦ βιαζομένου, ὅτι ἔξεστιν αὐτῷ πράττειν ὃ βούλεται, ἁσμένως τὸ ῥηθὲν ἔδωξατο, καὶ τὸν προσήκοντα χρησμὸν ἔχειν ἀπεφῆνατο. εὐθύς δὲ καὶ τὸν χρησμὸν ἔγγραφον ποιήσας, καὶ προθεὶς εἰς τοῦμφανές, ἅπασιν ἐποίησε φανερόν, ὅτι ὁ θεὸς αὐτῷ δίδωσιν ἐξουσίαν πράττειν ὃ, τι βούλεται. συναγαγὼν δ' ἐκκλησίαν, καὶ τὴν μαντείαν τοῖς πλήθεσι δηλώσας, καὶ παρακαλέσας θαρσύνειν, εἰρέπετο πρὸς τὰς τοῦ πολέμου πράξεις. ἐγένετο δ' αὐτῷ καὶ σημεῖον ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος. αἰετὸς γὰρ ὑπερπετόμενος τὸν νεῶν τοῦ θεοῦ, καὶ συγκυλισθεὶς ἐπὶ τὴν γῆν, τὰς τρεφομένας ἐν τῷ ἱερῷ περιστρεφὰς ἐθήρυσεν, ὧν ἐνίας ἀπ' αὐτῶν ἤρπαξε τῶν βωμῶν. τὸ δὲ σημεῖον ἔφασαν οἱ περὶ ταῦτ' ἀσχολούμενοι σημαίνειν τῷ Φιλομήλῳ καὶ τοῖς Φωκέυσι κρατήσειν τῶν περὶ

Δελφούς πραγμάτων. ἐπαρθεῖς οὖν ἐπὶ τοῦτοις, ἐπέλεξε τῶν φίλων τοὺς εὐθεισιτάτους εἰς τὰς προσειάς, καὶ τούτων τοὺς μὲν εἰς τὰς Ἀθήνας, τοὺς δ' εἰς Λακεδαιμόνα, τοὺς δ' εἰς τὰς Θήβας ἐξέπεμψεν· ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰς ἄλλας τὰς ἐπισημοτάτας τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων ἀπέστειλεν, ἀπολογούμενος, ὅτι κατείληπται τοὺς Δελφούς, οὐ τοῖς ἱεροῖς χρήμασιν ἐπιβουλεύων, ἀλλὰ τῆς τοῦ ἱεροῦ προστασίας ἀμφισβητῶν· εἶναι γὰρ Φωκέων αὐτὴν ἰδίαν ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις ἀποδεδειγμένην. τῶν δὲ χρημάτων τὸν λόγον ἔφη πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἀποδώσειν, καὶ τὸν τε σταθμὸν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναθημάτων ἔτοιμος εἶναι παραδιδόναι τοῖς βουλομένοις ἐξετάζειν. ἥξιον δὲ, ἂν τις δι' ἔχθραν ἢ φθόρον πολεμῇ Φωκεῦσι, μάλιστα μὲν συμμαχεῖν, εἰ δὲ μή γε, τὴν ἡσυχίαν ἄγειν. τῶν δὲ πρέσβων τὸ προσταχθέν πραξάντων, Ἀθηναῖοι μὲν καὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τινες ἄλλοι συμμαχίαν πρὸς αὐτὸν συνέθεντο, καὶ βοηθήσειν ἐπηγγείλαντο· Βοιωτοὶ δὲ καὶ Λοκροὶ καὶ τινες ἕτεροι τὰναντία τοῦτοις ἐψηφίσαντο, καὶ τὸν πόλεμον ὑπὲρ τοῦ θεοῦ πρὸς τοὺς Φωκεῖς ἐπανεῖλοντο. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν.

Olymp. CVI, 3. VI par esset hostibus Philomelus, exactis multis pecuniis cum militum copiam conduxisset idoneam, Locros ad petras Phaedriadas novo proelio vicit. Tum vero Boeoti omnes concilii Amphictyonici socios ad bellum commune contra sacrilegos evocarunt.

28. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Διοτίμου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους, Γαῖον Μάρκιον καὶ Γναῖον Μάλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων, Φιλόμηλος μὲν, προσορᾷ-

μενος τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, μισθοφόρων τε πλῆθος ἤθροϊζε, τῶν τε Φωκέων τοὺς εὐθέτους κατέλεγεν εἰς τὴν στρατείαν. τοῦ δὲ πολέμου προσδεομένου χρημάτων, τῶν μὲν ἱερῶν ἀναθημάτων ἀπείχετο, τοὺς δὲ Δελφοὺς εὐδαιμονίᾳ καὶ πλούτῳ διαφέροντας ἐπράξατο πλῆθος χρημάτων ἱκανόν εἰς τοὺς τῶν ξένων μισθοὺς. κατασκευάσας οὖν ἀξιόλογον δύναμιν, προήγαγεν εἰς ὕπαιθρον, καὶ φανερός ἦν ἐτοίμως ἔχων διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἀλλοτριῶς διακειμένους τοῖς Φωκεῦσι. τῶν δὲ Λοκρῶν στρατευσαμένων ἐπ' αὐτόν, ἐγένετο μάχη περὶ τὰς Φαιδριάδας καλουμένας πέτρας, ἣν νικήσας ὁ Φιλόμηλος, πολλοὺς μὲν ἀνείλε τῶν πολεμίων, οὐκ ὀλίγους δ' ἐζώργησε· τινὰς δὲ κατὰ τῆς πέτρας συνηνάγκασεν ἑαυτοὺς κατακρημνίσαι. μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην, οἱ μὲν Φωκεῖς ἐπήρθησαν τοῖς φρονήμασι, διὰ τὴν εὐημερίαν· οἱ δὲ Λοκροὶ ταπεινωθέντες, πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς τὰς Θήβας, ἀξιοῦντες τοὺς Βοιωτοὺς βοηθεῖν αὐτοῖς τε καὶ τῷ Θεῷ. οἱ δὲ Βοιωτοὶ, διὰ τε τὴν πρὸς τοὺς Θεοὺς εὐσέβειαν, καὶ διὰ τὸ συμφέρειν αὐτοῖς τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων κρίσεις βεβαίαις εἶναι, πρὸς τε τοὺς Θετταλοὺς ἐπρέσβευσαν καὶ τοὺς ἄλλους Ἀμφικτυόνας, ἀξιοῦντες κοινῇ πολεμῆσαι τοῖς Φωκεῦσι. ψηφισαμένων δὲ τῶν Ἀμφικτυόνων τὸν πρὸς Φωκεῖς πόλεμον, πολλὴ ταραχὴ καὶ διάστασις ἦν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. οἱ μὲν γὰρ ἔκριναν βοηθεῖν τῷ Θεῷ, καὶ τοὺς Φωκεῖς, ὥς ἱεροσύλους, κολάζειν· οἱ δὲ πρὸς τὴν τῶν Φωκέων βοήθειαν ἀπέκλιναν.

Vtriusque partis socii recensentur. Adiciuntur causae, quae
Lacedaemonios moverunt, ut Phocensibus se adiungerent.

29. Σχιζομένης δὲ τῆς τῶν ἔθνων καὶ πόλεων
αἰρέσεως, τῷ μὲν ἑρῶ βοηθεῖν ἔγνωσαν Βοιωτοὶ καὶ
Λοκροὶ καὶ Θετταλοὶ καὶ Περγάαιοι, πρὸς δὲ τοῦ-
τοις Δωριεῖς καὶ Ἀλόπες, ἔτι δὲ Ἀθαμᾶνες καὶ
Ἀχαιοὶ καὶ Φθιώται καὶ Μάγνητες, ἔτι δὲ Αἰνιᾶνες,
καὶ τινες ἕτεροι· τοῖς δὲ Φωκεῦσι συνεμάχουν Ἀθη-
ναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τινες ἕτεροι τῶν Πε-
λοποννησίων. προθυμότερα δὲ συνέπραττον οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι, καὶ τινες ἕτεροί, διὰ τοιαύτας αἰτίας·
ἐν τῷ Λενκτικῷ πολέμῳ Θηβαῖοι καταπολεμήσαντες
τοὺς Λακεδαιμονίους, δίκην ἐπήνεγκαν εἰς Ἀμφικτυό-
νας κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, ὅτι Φοιβίδας ὁ Σπαρ-
τιατῆς κατελάβετο τὴν Καδμείαν, καὶ διετιμήσαντο
τὸ ἀδίκημα τάλαντων πεντακοσίων. καταδικασθέν-
των δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν δίκην οὐκ ἔκτι-
νόντων κατὰ τὸν ὥρισμένον ἐκ τῶν νόμων καιρὸν,
οἱ Θηβαῖοι πάλιν δίκην ἐπήνεγκαν διπλοῦ τοῦ ἀδι-
κήματος. τῶν δ' Ἀμφικτυόνων χίλλοις τάλαντοισι κα-
ταδικασάντων, οἱ Λακεδαιμόνιοι, διὰ τὸ μέγεθος
τοῦ ὀφλήματος, ὁμοίως τοῖς Φωκεῦσι τὰς ἀποφάσεις
ἐποιοῦντο, λέγοντες ἀδίκως ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων
καταδικασθῆναι. διόπερ κοινοῦ ὄντος τοῦ συμφέ-
ροντος, οἱ Λακεδαιμόνιοι κατ' ἰδίαν μὲν ἄγουν ὑπὲρ
τῆς καταδίκης ἄρασθαι τὸν πόλεμον, διὰ δὲ τοῦ
προσώπου τῶν Φωκῶν ἐνσχημονέστερον ἔκρινον ἀκυ-
ρῶσαι τὰς κρίσεις τῶν Ἀμφικτυόνων. διὰ δὲ ταύτας
τὰς αἰτίας ἐτοιμότερα συνεμάχουν τοῖς Φωκεῦσι, καὶ
τὴν προστασίαν τοῦ ἑρῶ συγκατεσκεύαζον αὐτοῖς.

Hostium multitudo aucta Phocenses adegit, ut sacro thesauro adhibito, ampliore stipendio milites ad se allicerent. Proelio equestri Phocenses superiores. Iidem Thessalos fundunt.

30. Φανερὸν δ' ὄντος ὅτι καὶ Βοιωτοὶ μεγάλην δυνάμει στρατεύσουσιν ἐπὶ τοὺς Φωκεῖς, ὁ Φιλόμηλος ἔκρινε μισθοφόρων ἀθροίζειν πλῆθος. προσδεόμενου δὲ τοῦ πολέμου χρημάτων πλειόνων, ἠναγκάζετο τοῖς ἱεροῖς ἀναθήμασιν ἐπιβαλεῖν τὰς χεῖρας, καὶ συλᾶν τὸ μαντεῖον. ὑποσθησάμενου δ' αὐτοῦ τοῖς ξένοις μισθοὺς ἡμιολίους, ταχὺ πλῆθος ἡθροίσθη μισθοφόρων, πολλῶν ὑπακούοντων πρὸς τὴν στρατείαν διὰ τὸ μέγεθος τῶν μισθῶν. τῶν μὲν οὖν ἐπικεικῶν ἀνδρῶν οὐδεὶς ἀπεγράψατο πρὸς τὴν στρατείαν, διὰ τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν· οἱ δὲ πονηρότατοι, καὶ θεῶν διὰ τὴν πλεονεξίαν καταφρονοῦντες, προθύμως συνέτρεχον πρὸς τὸν Φιλόμηλον· καὶ ταχὺ δύναμιν ἰσχυρὰ συνέστη τῶν πρὸς τὴν ἑσσοσύλλαν ὀρμωμένων. ὁ μὲν οὖν Φιλόμηλος, διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐπορίας, ταχὺ δύναμιν ἀξιόχρεων κατεσκευάσατο. εὐθὺς οὖν ἐστράτευσεν εἰς τὴν τῶν Λοκρῶν χώραν, ἔχων στρατιώτας ἱππεῖς τε καὶ πεζοὺς πλείους τῶν μυρίων. ἀντιταχθέντων δὲ τῶν Λοκρῶν, καὶ τῶν Βοιωτῶν βοηθησάντων τοῖς Λοκροῖς, ἵππομαχία συνέστη, καθ' ἣν ἐπροτέρησαν οἱ Φωκεῖς. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Θετταλοὶ μετὰ τῶν πλησιοχώρων συμμάχων ἀθροισθέντες εἰς ἑξακισχιλίους, ἦκον εἰς τὴν Λοκρίδα, καὶ συνάφαντες μάχην τοῖς Φωκεῦσι περὶ λόφον Ἀργόλαν ὀνομαζόμενον, ἡττήθησαν. ἐπιφανέντων δὲ Βοιωτῶν μυρίοις καὶ τριᾶχιλίοις στρατιώταις, καὶ τῶν ἐκ Πελοποννήσου

Ἀχαιοὶν χιλίοις καὶ πεντακοσίοις βοηθησάντων τοῖς
Φωκεῦσιν, ἀντιστρατοπέδευσαν αἱ δυνάμεις, ἀμφο-
τέρων ἀθροισθέντων εἰς ἓνα τόπον.

Capto Boeoti, ut sacrilegos, capite plectunt; sed Philomelus, aequa rependens, hostium inhumanitatem coërect. Tandem Philomelus, ex improvise oppressus et pulsus, in locum praeruptum agitur, unde, re desperata, se praecipitem dedit. Eius locum Onomarchus occupat. Philippus Methonem et Pagasas expugnat. Leucon rex moritur; succedit Spartacus. Romani in Faliscos bellum gerunt. In Sicilia, Dione occiso, Callippus imperium suscipit.

31. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Βοιωτοὶ κατὰ τὰς
προνομὰς ζωγρήσαντες οὐκ ὀλίγους τῶν μισθοφό-
ρων, προαγόντες πρὸ τῆς πόλεως ἐκήρυξαν, ὅτι
τούςδε τοὺς ἄνδρας οἱ Ἀμφικτύονες στρατειυσαμέ-
νους μετὰ τῶν ἱεροσύλων θανάτῳ κτελέουσιν. εὖ-
θὺς δὲ καὶ τῶν ἔργων τοῖς λόγοις ἀκολουθοῦντων,
ἅπαντας κατηκόντισαν. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ παρὰ τοῖς
Φωκεῦσι μισθοφόροι παροξυνθέντες, ἤξιουν τὸν
Φιλόμηλον τῆς ὁμοίας τιμωρίας ἀξιῶσαι τοὺς πο-
λεμίους. μεγάλην δὲ φιλονεικίαν εἰσνεγκιήμενοι, καὶ
πολλοὺς τῶν κατὰ τὴν χώραν πλανωμένων παρὰ τοῖς
πολεμίοις ζωγρήσαντες, ἀνήγαγον, οὓς ἅπαντας ὁ
Φιλόμηλος κατηκόντισεν. διὰ δὲ ταύτης τῆς κολά-
σεως τοὺς ἐναντίους ἐποίησε μεταθέσθαι τῆς ὑπερη-
φάνου καὶ δεινῆς τιμωρίας. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν δυ-
νάμεων εἰς ἄλλην χώραν ἐμβαλουσῶν, καὶ τὴν ὁδοι-
πορίαν ποιουμένων διὰ τόπων καταδένδρων καὶ τρα-
χέων, ἄφνω συνέμιξαν ἁλλήλοισι οἱ προηγούμενοι τῆς
στρατιᾶς. γενομένης δὲ συμπλοκῆς, εἴτα μάχης ἰσχυ-
ρᾶς, οἱ Βοιωτοὶ τῷ πλήθει πολὺ προέχοντες ἐνίκη-
σαν τοὺς Φωκεῖς. τῆς δὲ φυγῆς γενομένης διὰ τό-

που κρημνώδους καὶ δυσεξίτου, πολλοὶ τῶν Φωκίων καὶ μισθοφόρων κατεκόπησαν. ὁ δὲ Φιλόμηλος ἐκθύμως ἀγωνισάμενος, καὶ πολλοῖς τραύμασι περιπεσών, εἰς τινα κρημνώδη τόπον συνεκλείσθη· οὐκ ἔχων δὲ διέξοδον, καὶ φοβούμενος τὴν ἐκ τῆς αἰχμάλωσίης αἰκίαν, ἑαυτὸν κατεκρήμνισε· καὶ τοῦτον τὸν τρόπον δοὺς τῷ δαιμονίῳ δίκας, κατέστρεψε τὸν βίον. ὁ δὲ συνάρχων αὐτῷ στρατηγὸς Ὀνόμαρχος, διαδεξιόμενος τὴν ἡγεμονίαν, καὶ μετὰ τῆς ἀνασωζομένης δυνάμεως ἀναχωρήσας, ἀνελάμβανε τοὺς ἐκ τῆς φυγῆς ἐπανιόντας. ἅμα δὲ τούτοις πραιτομένοις, Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς Μεθώνην μὲν ἐκπολιορκήσας καὶ διαρπάσας κατέσκαψεν, Παγὰς δὲ χειρῶσάμενος, ἠνάγκασεν ὑποταγῆναι. κατὰ δὲ τὸν Πόντιον, Λεύκων ὁ τοῦ Βοσπόρου βασιλεὺς ἐτελεύτησεν, ἄρξας ἔτη τεσσαράκοντα· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξιόμενος Σπαρτακὸς ὁ υἱὸς, ἐβασίλευσεν ἔτη πέντε. Ῥωμαίοις δὲ πρὸς Φαλίσκους συνέστη πόλεμος, καὶ μέγα μὲν οὐδὲν, οὐδ' ἄξιον μνήμης ἐπετελέσθη, καταδρομαὶ δὲ καὶ πορθήσεις τῆς χώρας τῶν Φαλίσκων ἐγένοντο. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, Δίωνος τοῦ στρατηγοῦ σφαγέντος ὑπὸ Ζακυνθίων τῶν μισθοφόρων, τὴν ἡγεμονίαν διεδέξατο Κίλλιππος, ὁ τούτους πρὸς τὸν φόνον παρασκευάσας, καὶ ἥρξε μῆνας τρεῖςκαίδεκα.

Olymp. CV. 4. Boeoti victores copias domum reduxerant. Sed Onomarchus Phocenses de novo ad bellum exhortatur, et Philomeli coepit persequitur.

32. Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐδήμου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ

Μάρκον Ποπίλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Βοιωτοὶ νε-
κηκότες τοὺς Φωκεῖς, καὶ νομίζαντες τὸν αἰτιώτατον
τῆς ἱεροσυλίας Φιλόμηλον, ὑπὸ θεῶν καὶ ἀνθρώπων
κεκολασμένον, ἀποτρέψειν τοὺς ἄλλους ἀπὸ τῆς
ὁμοίας κακίας, ἀνέξεναν εἰς τὴν οἰκίαν. οἱ δὲ Φω-
κεῖς, ἀπολυθέντες τοῦ πολέμου κατὰ τὸ παρὸν, ἐπα-
νῆλθον εἰς Δελφοὺς, καὶ συνελθόντες μετὰ τῶν συμ-
μάχων εἰς κοινὴν ἐκκλησίαν, ἐβουλεύοντο περὶ τοῦ
πολέμου. οἱ μὲν οὖν ἐπιεικέστατοι πρὸς τὴν εἰρή-
νην ἔρρόπον, οἱ δὲ ἄσεβεῖς καὶ τόλμη καὶ πλεονεξίᾳ
διαφέροντες, ἐφρόνουν τὰ ἐναντία, καὶ περιεβλέποντο
ζητοῦντες τὸν συνηγορήσοντα ταῖς σφετέραις παρα-
νομίαις. Ὁνόμαρχος δὲ, πεφροντισμένον λόγον διελ-
θὼν ὑπὲρ τοῦ τηρεῖν τὴν ἐξ ἀρχῆς προαίρεσιν, προε-
τρέψατο τὰ πλήθη πρὸς τὸν πόλεμον, οὐχ οὕτω τοῦ
κοινῇ συμφέροντος προνοηθεῖς, ὥς τὸ ἴδιον λυσίτε-
λές προκρίνας. πολλὰς γὰρ καὶ μεγάλας δίκαις ὑπὸ
τῶν Ἀμφικτυόνων ἦν καταδεδικασμένος ὁμοίως τοῖς
ἄλλοις, καὶ τὰ ὀφλήματα οὐκ ἐκτετικῶς. διόπερ ὁρῶν
αἰρετώτερον αὐτῷ τὸν πόλεμον ὄντα τῆς εἰρήνης, εὐ-
λόγως τοὺς Φωκεῖς καὶ συμμάχους παρώξυνε τηρεῖν
τὴν ὑπόστασιν τοῦ Φιλομήλου. αἰρεθεῖς δὲ στρα-
τηγὸς αὐτοκράτωρ, μισθοφόρων τε πλῆθος ἤθελε, καὶ
τὰς τῶν τετελευτηκότων τάξεις ἀναπληρώσας,
καὶ τῷ πλήθει τῶν ξενολογηθέντων αὐξήσας τὴν δύ-
ναμιν, μεγάλας παρασκευὰς ἐποιεῖτο συμμάχων καὶ
τῶν ἄλλων εἰς πόλεμον χρησίμων.

E somnio laeta praesagia sumit, quod contraria potius porten-
debat. Pericior itaque factus, sacra templi dona in arma et pecu-
niam convertit: donis poenisque socios cogit: Thronium, Amphis-

sas, Orchomenum capit. Chaeroneam obsidens a Thebanis domum repellitur.

33. Ἐπῆρε δ' αὐτὸν πρὸς τὴν ὑπόστασιν ταύτην ὄνειρος, ἔμφατιν δοὺς μεγάλης αὐξήσεώς τε καὶ δόξης. κατὰ γὰρ τὸν ὕπνον ἔδοξε τὸν κολοιτὸν τὸν χαλκοῦν, ὃν ἀνέθηκαν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος οἱ Ἀμφικτύονες, ἀναπλάττειν εἰς ὕψος ταῖς ἰδίαις χερσὶ, καὶ ποιῆσαι πολὺ μείζονα. ὑπέλαβεν οὖν αὐτῷ σημαίνεσθαι παρὰ τῶν θεῶν αὐξήσιν δόξης ἔσσεσθαι διὰ τῆς αὐτοῦ στρατηγίας. τὸ δ' ἀληθές οὐχ οὕτως εἶχε, τὸνναντίον δὲ παρεσημαίνετο, διὰ τὸ τοὺς Ἀμφικτύονας ἐκ τοῦ ζημιώματος τῶν Φωκέων εἰς τὸ ἱερὸν παρανομησάντων, καὶ διὰ τοῦτο ζημιωθέντων, ἔσημαίνετο ἡ ζημία τῶν Φωκέων αὐξήσιν ἀπολήψεσθαι ταῖς τοῦ Ὀνομάρχου χερσίν. ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. ὁ οὖν Ὀνόμαρχος αὐτοκρατὼς ἡρημένος ἐκ μὲν τοῦ χαλκοῦ καὶ σιδήρου κατεσκεύασεν ὅπλων πλῆθος, ἐκ δὲ τοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου νόμισμα κόψας, ταῖς τε συμμαχοῦσαις πόλεσι διεδίδου, καὶ μάλιστα τοὺς προσεσηκότας ἐδωροδόκει. διέφθειρε δὲ καὶ τῶν πολεμίων πολλοὺς, οὓς μὲν συμμαχεῖν πείθων, οὓς δὲ τὴν ἡσυχίαν ἔχειν ἀξίων. πάντα δὲ ῥαδίως ἐπετέλει διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων φιλαργυρίαν. καὶ γὰρ τοὺς Θετταλοὺς μέγιστον ἔχοντας τῶν συμμαχῶν ἀξίωμα δωροδοκήσας, ἔπεισε τὴν ἡσυχίαν ἔχειν. καὶ τῶν μὲν Φωκέων τοὺς ἐναντιομένους συλλαμβάνων, ἀνῆρει, καὶ τὰς οὐσίας ἐδήμευεν. εἰς δὲ τὴν πολεμίαν ἐμβαλὼν, Θρόνιον μὲν ἐκπολιορκήσας ἐξηνδραποδίσατο, Ἀμφισσεῖς δὲ καταπληξάμενος, ἠνάγκασεν ὑποτάττεσθαι. τὰς δ' ἐν Λαοριεῦσι πό-

λεις πορθήσας, τὴν χώραν αὐτῶν ἐδήλωσεν. εἰς δὲ τὴν Βοιωτίαν ἐμβαλὼν, Ὀρχομενὸν μὲν εἶλεν, ἐπιχειρήσας δὲ πολιορκεῖν Χαιρώνειαν, καὶ ἡττηθεὶς ὑπὸ Θηβαίων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν.

In Asia Artabazi bellum in regem Persarum continuatur. Thebani Pammenem cum auxiliis mittunt, feliciter pugnantem. Bellum Argivorum cum Lacedaemoniis. Athenienses Sestum expugnant. Cersobleptes a Philippo deficit ad Athenienses. Philippus Methonem vi capit, teli autem iactu alterum oculum amittit.

34. Ἄμα δὲ τοῦτοις πραττομένοις Ἀρτάβαζος, ἀποστάτης ὢν τοῦ βασιλέως, διεπολέμει πρὸς τοὺς ἀποσταλέντας ὑπὸ τοῦ βασιλέως σατράπας εἰς τὸν πόλεμον· καὶ τὸ μὲν πρῶτον συμμαχοῦντος αὐτῷ Χάρητος τοῦ Ἀθηναίων στρατηγοῦ, ἐρόφωμένως ἀντειτίττετο τοῖς σατράπαις· ἐκείνου δὲ ἀπελθόντος, μονωθεὶς ἔπεισε τοὺς Θηβαίους συμμαχίαν αὐτῷ πέμψαι. οἱ δὲ Παμμένη στρατηγὸν ἐλόμενοι, καὶ δόντες αὐτῷ στρατιώτας πεντακισχιλίους, ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ἀσίαν. ὁ δὲ Παμμένης βοηθήσας Ἀρταβάζῳ, καὶ τοὺς σατράπας μεγάλαις μάχαις δυσὶ νικήσας, περὶποίησάτο μεγάλην δόξαν ἐαυτῷ τε καὶ τοῖς Βοιωτοῖς. ἐφάνη γὰρ θαυμαστὸν εἰ Βοιωτοὶ, τῶν μὲν Θετταλῶν ἐγκαταλειποτάων, τοῦ δὲ Φωκικοῦ πολέμου μεγάλους ἐπιφέροντος κινδύνους, διαποντίους δυνάμεις εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξέτεμπον, καὶ ἐπροτέρουν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς κινδύνοις. ἅμα δὲ τοῦτοις πραττομένοις, συνέστη πόλεμος Ἀργείοις πρὸς Λακεδαιμονίους· καὶ γενομένης μάχης περὶ πόλιν Ὀρνεάς, ἐνίκων οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τὰς Ὀρνεάς ἐκπολιορκήσαντες, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Σπάρτην. Χά-

ρης δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς εὐσπεύσας εἰς Ἑλλήσποντον, καὶ Σηστόν πόλιν ἔλων, τοὺς μὲν ἡβῶντας ἀπέσφαξε, τοὺς δὲ ἄλλους ἐξηνδραποδίσατο. Κερσοβλέπτου δὲ τοῦ Κότυος, διὰ τε τὴν πρὸς Φίλιππον ἀλλοτριότητα, καὶ τὴν πρὸς Ἀθηναίους φιλίαν, ἐγχειρίσαντος τοῖς Ἀθηναίοις τὰς ἐν Χερσόρηνῳ πόλεις, πλὴν Καρδίας, ἀπέστειλεν ὁ δῆμος κληρούχους εἰς τὰς πόλεις. Φίλιππος δ' ὄρων τοὺς Μεθωνάιους ὀρηγήριον παρεχομένους τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις ἑαυτοῦ, πολιορκίαν συνεστήσατο. καὶ μέχρι μὲν τινος οἱ Μεθωναῖοι διεκαρτέρουν, ἔπειτα κατισχυόμενοι, συνηναγκάσθησαν παραδοῦναι τὴν πόλιν τῷ βασιλεῖ, ὥστε ἀπελθεῖν τοὺς πολίτας ἐκ τῆς Μεθώνης, ἔχοντας ἐν ἱμάτιον ἕκαστον. ὁ δὲ Φίλιππος τὴν μὲν πόλιν κατέσκαψε, τὴν δὲ χώραν διένειμε τοῖς Μακεδόσιν. ἐν δὲ τῇ πολιορκίᾳ ταύτῃ συνέβη τὸν Φίλιππον εἰς τὸν ὀφθαλμὸν πληγέντα τοξεύματι, διαφθαρῆναι τὴν ὄρασιν.

Post haec Philippus Thessalis contra Lycophronem et Onomarchum auxilio venit. Onomarchus, aliquot proeliis victor, ultimo proelio fusus, capitur et cruci affigitur.

35. Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Φίλιππος ὑπὸ Θετταλῶν μετακληθεὶς, ἦκεν εἰς Θαιταλίαν μετὰ τῆς δυνάμεως· καὶ τὸ μὲν πρῶτον πρὸς Λυκόφρονα τὸν Φερῶν τύραννον διεπολέμει, βοηθῶν τοῖς Θετταλοῖς· μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ Λυκόφρονος μεταπεμψαμένου παρὰ τῶν Φωκέων συμμαχίαν, ἀπεστάλη Φαῦλλος ὁ ἀδελφὸς Ὀνομάρχου μετὰ στρατιωτῶν ἐπτακισχιλίων. ὁ δὲ Φίλιππος τοὺς Φωκεῖς νικήσας, ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Θετταλίας· Ὀνόμαρχος δ' ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν δύ-

ναμιν, καὶ νομίζων ὅλης τῆς Θετταλίας κυριεύσειν,
 ἤκεν ἐν τάχει βοηθήσων τοῖς περὶ τὸν Λυκόφρονα.
 τοῦ δὲ Φιλίππου μετὰ τῶν Θετταλῶν ἀντιπαράτα-
 ξαμένου τοῖς Φωκεῦσιν, Ὀνόμαρχος ὑπερέχων τοῖς
 πλήθεσι, δυσὶ μάχαις ἐνίκησε, καὶ πολλοὺς τῶν Μα-
 κεδόνων ἀνείλε. Φίλιππος δὲ εἰς τοὺς ἐσχάτους κιν-
 δύνους περικλεισθεὶς, καὶ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν
 ἀθυμίαν καταλιπόντων αὐτὸν, παραθαυρύνας τὸ
 πλῆθος, μόλις ἐποίησεν αὐτοὺς εὐπειθεῖς. μετὰ δὲ
 ταῦτα ὁ Φίλιππος μὲν ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Μακεδο-
 νίαν· Ὀνόμαρχος δὲ στρατεύσας εἰς Βοιωτίαν, ἐνί-
 κησε μάχῃ τοὺς Βοιωτοὺς, καὶ πόλιν εἴλε Κορώνειαν.
 κατὰ δὲ τὴν Θετταλίαν Φίλιππος μὲν ἐκ τῆς Μακε-
 δονίας μετὰ τῆς δυνάμεως ἄρτι κατηντηκῶς, ἐστρα-
 τευσεν ἐπὶ Λυκόφρονα τὸν Φερῶν τύραννον. οὗτος
 δὲ οὐκ ὦν ἀξιόμαχος, μετεπέμψατο συμμαχίαν παρὰ
 Φωκῶν, ἐπαγγελλόμενος συγκατασκευάσειν αὐτοῖς
 τὰ κατὰ τὴν Θετταλίαν. διόπερ Ὀνόμαρχου πεζῇ
 βοηθήσαντος μετὰ πεζῶν δισμυρίων καὶ πεντακο-
 σίων ἰππέων, ὁ μὲν Φίλιππος πείσας τοὺς Θετταλοὺς
 κοινῇ τὸν πόλεμον ἄρασθαι, συνήγαγε τοὺς πάντας,
 πεζοὺς μὲν ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους, ἰππεῖς δὲ τριωχι-
 λίους. γενομένης δὲ παρατάξεως ἰσχυρᾶς, καὶ τῶν
 Θετταλῶν ἰππέων τῷ πλήθει καὶ ταῖς ἀρεταῖς δια-
 φερόντων, ἐνίκησεν ὁ Φίλιππος. τῶν δὲ περὶ τὸν
 Ὀνόμαρχον καταφυγόντων εἰς τὴν θάλατταν, καὶ
 τυχικῶς παραπλέοντος τοῦ Ἀθηναίου Χάρητος μετὰ
 πολλῶν τριήρων, πολὺς ἐγένετο φόρος τῶν Φωκῶν.
 οἱ γὰρ φεύγοντες, ὀίψαντες τὴν πανοπλίας, διενή-

χοντο πρὸς τὰς τριήρεις, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτός Ὀνόμαρχος. τέλος δὲ τῶν Φωκίων καὶ μισθοφόρων ἀνῆρθεύσαν μετὰ ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτός ὁ στρατηγός· ἤλωσαν δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν τρισχιλίων. ὁ δὲ Φίλιππος τὸν μὲν Ὀνόμαρχον ἐκρέμασε, τοὺς δ' ἄλλους ὥς ἱεροσύλους κατέπόντισε.

Phayllus, Onomarchi successor, omni vi bellum instaurat. Moritur tum Mausolus rex Cariae, cui Artemisia succedit: item Clearchus, Heracleae tyrannus. Thusci agrum Rom. populantur. In Sicilia Hipparinus, pulso Calippo, regnum Syrac. occupat.

36: Μετὰ δὲ τὴν Ὀνομάρχου τελευτὴν διεδέξατο τὴν Φωκίων ἡγεμονίαν ἀδελφὸς Φάυλλος. οὗτος δὲ τὴν γεγενημένην συμφορὰν διορθοῦμενος, μισθοφόρων τε πλῆθος ἤθροιζε, διπλασιάσας τοὺς ἐωθότας μισθοὺς, καὶ παρὰ τῶν συμμάχων βοήθειαν μετεπέμπετο· κατεσκευάζετο δὲ καὶ ὅπλων πλῆθος, καὶ νόμισμα ἔκοψε χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Μάυσωλος ὁ Καρίας δυνάστης ἐτελεύτησεν, ἄρξας ἔτη εἰκοσιτέσσαρα· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενη Ἀρτεμισία ἡ ἀδελφὴ καὶ γυνὴ, ἐδυνάστευσεν ἔτη δύο. Κλέαρχος δὲ ὁ Ἡρακλείης τύραννος Λιονυσίων ὄντων ἐπὶ θεῶν βαδίζων ἀνῆρθεύη, ἄρξας ἔτη δώδεκα· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς Τιμόθεος, ἥρξεν ἔτη πεντεκαίδεκα. Τυρρόηνοί δὲ διαπολεμοῦντες Ῥωμαίοις, ἐπόρθησαν πολλὴν τῆς πολεμίας χώρας, καὶ μέχρι τοῦ Τιβέρεως καταδραμόντες, ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. ἐν δὲ ταῖς Συρακούσαις στάσεως γενομένης τοῖς Δίωνος φίλοις πρὸς Κάλλιππον, οἱ μὲν τοῦ Δίωνος φίλοι ἤτηθ' ἔφυγον εἰς τοὺς Λεοντίλους· μετὰ δὲ τινα χρό-

νον Ἰππαρίνου τοῦ Διονυσίου καταπλεύσαντες εἰς
 τὰς Συρακούσας μετὰ δυνάμεως, ὁ μὲν Κάλλιππος
 ἡττηθεὶς ἐξέπεσε τῆς πόλεως, Ἰππαρίνος δὲ, ἀνακτη-
 σάμενος τὴν πατρίαν δυναστείαν ἤρξεν ἔτη δύο.

Olymp. CVII, 1. Phayllus auctus copiis et sociorum auxiliis,
 Bocotiam invadit, sed tribus proeliis funditur.

37. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστοδήμου,
 Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάρχους Γαῖον Σουλπίκιον καὶ
 Μάρκον Οὐαλέριον· Ὀλυμπιάς δ' ἦρχθη ἐβδόμη πρὸς
 ταῖς ἑκατὸν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Σμικρίνας Τα-
 ραντίνας. ἐπὶ δὲ τούτων, Φάϋλλος μὲν ὁ Φωκίων
 στρατηγός, μετὰ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ τελευτὴν τε καὶ
 ἦταν, προσανέλαβε τὰ τῶν Φωκίων πράγματα τε-
 ταπεινωμένα διὰ τε τὴν ἦταν καὶ τὴν φθορὰν τῶν
 στρατιωτῶν. ἔχων γὰρ χρημάτων πλῆθος ἀνέκλει-
 πτον, πολλοὺς μὲν μισθοφόρους ἤθροισεν, οὐκ ὀλί-
 γους δὲ συμμάχους ἔπεισε συνεπιλαβεῖσθαι τοῦ πο-
 λέμου. τῇ γὰρ ἀφθονίᾳ τῶν χρημάτων ἀναιδὴν χρώ-
 μενος, οὐ μόνον ἰδιώτας πολλοὺς ἔσχε προθύμους
 συναγωνιστάς, ἀλλὰ καὶ πόλεις τὰς ἐπιφανεστάτας
 ἐπεσπίασατο πρὸς τὴν κοινοπραγίαν. Λακεδαιμόνιοι
 μὲν γὰρ ἀπέστειλαν αὐτῷ στρατιώτας χιλίους, Ἀχαιοὶ
 δὲ δισχιλίους· Ἀθηναῖοι δὲ πεζοὺς μὲν πεντακισχι-
 λίους, ἑπταεῖς δὲ τετρακοσίους, ὧν ἦν στρατηγός Ναυ-
 σικλῆς. οἱ δὲ τῶν Φεραίων τύραννοι Λυκόφρων καὶ
 Πειθόλαος, μετὰ τὴν Ὀνομάρχου τελευτὴν ἐξημοι
 συμμάχων ὄντες, τὰς μὲν Φεράς παρέδουσιν τῷ Φι-
 λίππῳ, αὐτοὶ δ' ὑπόσπονδοι γεγόμενοι, συνήγαγον
 τοὺς μισθοφόρους, ὄντας δισχιλίους· καὶ μετὰ τοῦ-

των φυγόντες πρὸς Φάϋλλον, συνεμάχουν τοῖς Φωκεῦσιν. ἐβοήθησαν δὲ καὶ τῶν ἐλατιόνων πόλεων οὐκ ὀλίγαι τοῖς Φωκεῦσι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν διαδιδόμενων χρημάτων. ὁ γὰρ χρυσὸς τὰς πλεονεξίας τῶν ἀνθρώπων ἐκκαλοῦμενος, ἠνάγκασεν αὐτομολεῖν πρὸς τὴν ἐκ τοῦ κέρδους λυσιτέλειαν. ὁ δ' οὖν Φάϋλλος μετὰ τῆς δυνάμεως ἐστράτευσεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, καὶ περὶ πόλιν Ὀρχομενὸν ἤτηθεῖς μάχῃ, πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλε. μετὰ δὲ ταῦτα ἄλλης γενομένης μάχης παρὰ τὸν Κηφιστὸν ποταμὸν, ἐνίκησαν πάλιν Βοιωτοὶ, καὶ ἀνείλον τῶν πολεμίων ὑπὲρ τοὺς τετρακοσίους· ἐξώγαγον δ' εἰς πεντακοσίους. ὀλίγαις δ' ὕστερον ἡμέραις γενομένης μάχης περὶ Κορώνειαν, ἐνίκησαν οἱ Βοιωτοὶ, καὶ πεντήκοντα μὲν ἀνείλον τῶν Φωκῶν, ἑκατὸν δὲ καὶ τριάκοντα ἐξώγαγον. ἡμεῖς δὲ τὰ περὶ Βοιωτοὺς καὶ Φωκεῖς διεληλυθότες, ἐπ' ἄνκιστον ἐπὶ τὸν Φίλιππον.

Philippus impeditus ab Atheniensibus, cum in Phocenses tenderet, in patrium regnum rediit. Phayllus Iuceros Epicnemidios invadit: Boeoti Phocensium terras populantur. Morbo tandem correptus Phayllus moritur. Ei succedit Phalaecus, adiuncto curatore Mnasea. Mnasea proelio occisus; Phalaecus ad Chaeroneam victus.

38. Οἷτος γὰρ νικήσας τὸν Ὀνόμαρχον ἐπιφανεῖ παρατάξει, τὴν τ' ἐν Φεραῖς τυραννίδα καθεῖλε, καὶ τῇ πόλει τὴν ἐλευθερίαν ἀποδοὺς, καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατὰ τὴν Θετταλίαν καταστήσας, προῆγεν ἐπὶ τὰς Πύλας πολεμήσων τοῖς Φωκεῦσι. κωλυσάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων διελθεῖν τὰς παρόδους, ἐπ' ἀνῆλθεν εἰς Μακεδονίαν, ἡϋξηκὼς ἑαυτοῦ τὴν βασιλείαν· ταῖς τε πράξεσι καὶ τῇ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ. Φάϋλ-

λος δὲ στρατεύσας εἰς Λοκροὺς τοὺς ἐπονομαζομένους Ἐπικνημιδίους, τὰς μὲν ἄλλας πόλεις ἐχειρώσατο πάσας, μίαν δὲ τὴν ὀνομαζομένην Ἀρύκαν διὰ προδοσίας νυκτὸς παραλαβὼν, πάλιν ἐξέπεσε, καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν οὐκ ἐλάτους τῶν διακοσίων. μετὰ δὲ ταῦτα στρατοπεδεύοντος αὐτοῦ περὶ τὰς ὀνομαζομένας Ἀβας, οἱ Βοιωτοὶ νυκτὸς ἐπιθέμενοι τοῖς Φωκεῦσιν, ἀνείλον αὐτῶν οὐκ ὀλίγους. ἐπαρθέντες δὲ τῇ προτερήματι, παρῆλθον εἰς τὴν τῶν Φωκῶν χώραν, καὶ πολλὴν αὐτῆς πορθήσαντες, ἤθροισαν λαφύρων πλῆθος. ἐπανιόντων δ' αὐτῶν, καὶ τῇ Ἀρυνκαίων πόλει πολιορκουμένῃ βοηθοῦντων, ἐπιφανεῖς ὁ Φάϋλλος τούτους μὲν ἐτρέφετο, τὴν δὲ πόλιν ἐλὼν κατὰ κράτος διήρπασε καὶ κατέσκαψεν· αὐτὸς δὲ περιπεσὼν νόσῳ φθινάδι, καὶ πολλὸν χρόνον ἀξήρωστήσας ἐπιπόνως καὶ τῆς ἀσεβείας οἰκείως κατέστρεψε τὸν βίον, καταλιπὼν τῶν Φωκῶν στρατηγὸν Φάλαικον, τὸν Ὀνομάρχου υἱὸν, τοῦ τὸν ἱερὸν πόλεμον ἐκκαύσαντος, ἀντίπαιδα τὴν ἡλικίαν ὄντα. παρακατέστησε δ' αὐτῷ ἐπίτροπον ἄμα καὶ στρατηγὸν Μνασέαν, ἕνα τῶν ἑαυτοῦ φίλων. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Βοιωτοὶ νυκτὸς ἐπιθέμενοι τοῖς Φωκεῦσι, τὸν τε στρατηγὸν αὐτῶν Μνασέαν ἀπέκτειναν, καὶ τῶν στρατιωτῶν εἰς διακοσίους. μετ' ὀλίγον δ' ἱππομαχίας γενομένης περὶ Χαιρώνειαν, ὁ Φάλαικος ἡττηθεὶς ἀπέβαλε τῶν ἱππέων οὐκ ὀλίγους.

Discordiae et bella in Peloponneso inter Lacedaemonios et Megalopolitas. Phalaecus Boeotiam, Boeoti Phocidem vastant.

39. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις, καὶ κατὰ τὴν
Dion. T. IV. N

Πελοπόννησον ἐγένοντο ταραχαὶ καὶ κινήσεις, διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. Λακεδαιμόνιοι πρὸς Μεγαλοπολίτας διαφερόμενοι, τὴν χώραν αὐτῶν κατέδραμον, Ἀρχιδάμου τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντος. οἱ δὲ Μεγαλοπολίται παροξυνθέντες ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι, καὶ καθ' ἑαυτοὺς οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι, παρὰ τῶν συμμάχων μετεπέμψαντο βοήθειαν. Ἀργεῖοι μὲν οὖν καὶ Σικυνῶνιοι καὶ Μεσσήνιοι πανδημεὶ κατὰ τάχος ἐβοήθησαν. Θηβαῖοι δ' ἀπέστειλαν πεζοὺς μὲν τετρακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ πεντακοσίους, στρατηγὸν ἐπιστήσαντες Κηφισίωνα. Μεγαλοπολίται μὲν οὖν μετὰ τῶν συμμάχων ἐκστρατεύσαντες, κατεστρατοπέδευσαν περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Ἀλφειοῦ ποταμοῦ. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τρισχιλίους μὲν πεζοὺς παρὰ Φωκέων προσελάβοντο, ἵππεῖς δὲ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα παρὰ Λυκόφρονος καὶ Πειθολάου τῶν ἐκπεπτωκότων ἐκ τῆς ἐν Φεραῖς τυραννίδος. συστησάμενοι δὲ δύναμιν ἀξιόμαχον, κατεστρατοπέδευσαν περὶ Μαντίνειαν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ πόλιν Ὀρνεᾶς τῆς Ἀργείας καταντήσαντες, ἔφθασαν αὐτὴν ἐκπολιορκήσαντες πρὸ τῆς τῶν πολεμίων παρουσίας, οὔσαν σύμμαχον τῶν Μεγαλοπολιτῶν. ἐπεξελθόντων δὲ τῶν Ἀργείων, συνάψαντες μάχην ἐνίκησαν, καὶ πλείους τῶν διακοσίων ἀπέκτειναν. τῶν δὲ Θηβαίων ἐπιφανέντων, καὶ τῶ μὲν πλήθει διπλασίων ὄντων, ταῖς δ' εὐταξίαις λειπομένων, συνέστη μάχη καρτερά. καὶ τῆς νίκης ἀμφιδόξου γενομένης, οἱ μὲν Ἀργεῖοι καὶ οἱ σύμμαχοι τὴν εἰς τὰς οἰκείας πόλεις ἐπάνοδον ἐποίησαντο. Λακεδαιμόνιοι δ' εἰς τὴν Ἀρκαδίαν ἐμβαλόν-

τες, καὶ πόλιν Ἐλισσοῦντα κατὰ κράτος ἐλόντες καὶ διαρπάσαντες, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Σπάρτην. μετὰ δέ τινα χρόνον οἱ Θηβαῖοι μετὰ τῶν συμμάχων ἐνίκησαν τοὺς πολεμίους περὶ Τέλφουσαν, καὶ συχνοὺς ἀνελόντες, ἐξώρρησαν Ἀνάξανδρόν τε τὸν ἡγούμενον καὶ τῶν ἄλλων πλείους τῶν ἐξήκοντα. μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον ἄλλαις δυσὶ μάχαις ἐπροτέρησαν, καὶ τῶν ἐναντίων οὐκ ὀλίγους κατέβαλον. τὸ δὲ τελευταῖον τῶν Λακεδαιμονίων ἀξιολόγῳ μάχῃ νικησάντων, αἱ δυνάμεις ἀμφοτέρων εἰς τὰς οἰκείας πόλεις ἐπανῆλθον. ἔπειτα τῶν Λακεδαιμονίων ποιησαμένων ἀνοχὰς πρὸς τοὺς Μεγαλοπολίτας, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Βοιωτίαν οἱ Θηβαῖοι. Φαλαικὸς δὲ περὶ τὴν Βοιωτίαν διατρίβων, Χαιρώνειαν εἴλε, καὶ τῶν Θηβαίων ἐπιβοηθησάντων, ἐξέπεσεν ἐκ τῆς πόλεως. ἔπειθ' οἱ μὲν Βοιωτοὶ πολλῇ δυνάμει στρατεύσαντες εἰς τὴν Φωκίδα, τὴν πλείστην αὐτῆς ἐπόρθησαν, καὶ τὰς κατὰ τὴν χώραν κτήσεις ἐδῆρσαν. ἔνια δὲ καὶ τῶν μικρῶν πολισμάτων ἐλόντες, καὶ λαφύρων πλῆθος ἀθροίσαντες, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Βοιωτίαν.

Olymp. CVII, 2. Thebani ad bellum gerendum pecunias ab Artaxerxe accipiunt. Inter Boeotos et Phocenses leves pugnae. Renovatur bellum Persarum in Aegyptios ob Phoeniciae defectionem. Apparatus belli.

40. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεσσαλόν, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Τίτον Κοϊντίον. ἐπὶ δὲ τούτων, Θηβαῖοι κάμνοντες τῷ πρὸς Φωκεῖς πολέμῳ, καὶ χρημάτων ἀποροῦμενοι, πρέσβεις ἐξέπεμψαν πρὸς τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα, παρακαλοῦντες εἰσευπορῆσαι τῇ πόλει χρή-

ματα. ὁ δὲ Ἀρταξέρξης προθύμως ὑπακούσας, ἔδωκεν αὐτοῖς δωρεὰν ἀργυρίου τάλαντα τριακόσια. τοῖς δὲ Βοιωτοῖς καὶ τοῖς Φωκεῦσιν ἀκροβολισμοὶ μὲν καὶ χώρας καταδρομαὶ συνέστησαν, πράξεις δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἄξιαι μνήμης οὐ συνετελέσθησαν. κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν, ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἐν μὲν τοῖς ἐπάνω χρόνοις στρατεύσας ἐπ' Αἰγυπτίον πολλοῖς πλήθεσι στρατιωτῶν, ἀπέτυχε· κατὰ δὲ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς πάλιν ἐπολέμησε τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ πράξεις ἀξιολόγους κατεργασάμενος, διὰ τῆς ἰδίας ἐνεργείας τὴν Αἰγυπτίον ἀνεκτήσατο καὶ Φοινίκην καὶ Κύπρον. ἵνα δὲ σαφεῖ τὴν περὶ τούτων ἱστορίαν ποιήσωμεν, τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου προεκθησόμεθα, μικρὸν ἀναλαβόντες τοὺς οἰκίους χρόνους. τῶν γὰρ Αἰγυπτίων ἀπὸ Περσῶν ἀποσιάντων κατὰ τοὺς ἀνωτέρω χρόνους, Ἀρταξέρξης ὁ ἐπικληθεὶς Ὀχος, αὐτὸς μὲν οὐκ ὦν φιλοπόλεμος, ἐφ' ἡσυχίας ἔμενεν· ἀποστέλλων δὲ δυνάμεις καὶ στρατηγούς, πολλάκις ἀπειτύγγανε, διὰ τὴν κακίαν καὶ ἀπειρίαν τῶν ἡγεμόνων. διὸ καὶ καταφρονηθεὶς ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων, ἠναγκάζετο καρτερεῖν, διὰ τε τὴν ἀργίαν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς εἰρηνικόν. κατὰ δὲ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς τῶν Φοινίκων καὶ τῶν ἐν Κύπρῳ βασιλείων μιμησαμένων τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ διὰ τὴν καταφρόνησιν ἐπὶ τὴν ἀπόστασιν ὀρμησάντων, παροξυνθεὶς ἔκρινε πολεμεῖν τοὺς ἀφεστηκότας. τὸ μὲν οὖν στρατηγούς ἐκπέμπειν ἀπεδοκίμασε, δι' ἑαυτοῦ δὲ τοὺς ὑπὲρ τῆς βασιλείας ἀγῶνας ποιήσασθαι διέγνω. διόπερ ὅπλων καὶ βελῶν καὶ σίτον

καὶ δυνάμεων μεγάλας παρασκευὰς ποιησάμενος, ἤθροισε πεζῶν μὲν τριάκοντα μυριάδας, ἱππέων δὲ τρεῖς, τριήρεις δὲ τριακοσίας, φορητοὺς δὲ καὶ τὰς ἄλλας τὰς τὴν ἀγορὰν κομιζούσας πεντακοσίας.

Defectionis Phoenicum causae et prima initia. Multum vexati a Satrapis regibus, societatem ineunt cum rege Aegyptiorum, bellicos apparatus faciunt, Persas eorumque res infestant.

41. Ἡρξάτο δὲ πρὸς Φοίνικας πολεμεῖν, διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας· κατὰ τὴν Φοινίκην ἐστὶ πόλις ἀξιόλογος ὄνομα Τρίπολις, οἰκίαν ἔχουσα τῇ φύσει τὴν προσηγορίαν. τρεῖς γὰρ εἰσιν ἐν αὐτῇ πόλεις, σταδιαῖον ἀπ' ἀλλήλων ἔχουσαι διάστημα. ἐπικαλεῖται δὲ τούτων ἡ μὲν Ἀραδίων, ἡ δὲ Σιδωνίων, ἡ δὲ Τυρίων· ἀξίωμα δ' ἔχει μέγιστον αὕτη τῶν κατὰ τὴν Φοινίκην πόλεων, ἐν ἣ συνέβαινε τοὺς Φοίνικας συνέδριον ἔχειν, καὶ βουλευέσθαι περὶ τῶν μεγίστων. τῶν δὲ σατραπῶν καὶ στρατηγῶν ἐν τῇ Σιδωνίῳ διατριβόντων, καὶ κατὰ τὰς τῶν πραγμάτων ἐπιταγὰς ὑβριστικῶς καὶ ὑπερηφάνως προσφερομένων τοῖς Σιδωνίοις, οἱ κακούμενοι, τὴν ἐπήρξειαν χαλεπῶς φέροντες, ἔγνωσαν ἀποσιῆναι τῶν Περσῶν. πείσαντες δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Φοίνικας τῆς αὐτονομίας ἀντέχεσθαι, διεπρεσβέυσαντο πρὸς τὸν Αἰγυπτίων βασιλέα Νεκτανεβῶ, πολέμιον ὄντα Περσῶν, καὶ πείσαντες παραλαβεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συμμαχίαν, παρεσκευάζοντο τὰ πρὸς τὸν πόλεμον. τῆς δὲ Σιδωνος εὐδαιμονία διαφερούσης, καὶ τῶν ἰδιωτῶν διὰ τὰς ἐμπορίας μεγάλους περιπεποιημένων πλοῦτους, ταχὺ τριήρεις τε πολλὰ κατασκευάσθησαν, καὶ μισθοφόρων πλῆθος ἠθροίσθη· πρὸς δὲ τούτοις ὅπλα καὶ

βέλη καὶ σῖτος, καὶ τᾶλλα πάντα τὰ πρὸς πόλεμον
χρήσιμα συντόμως κατεσκευάσθη. κατάρχοντες δὲ
τῆς ἔχθρας, τὸν μὲν βασιλικὸν παράδεισον, ἐν ᾧ τὰς
καταλύσεις οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς εἰώθεισαν ποιέ-
σθαι, δεινδοτομήσαντες διέφθειραν. ἔπειτα τὸν
ἡθροισμένον ὑπὸ τῶν σατραπῶν εἰς τὸν πόλεμον τοῖς
ἵπποις χόρτον ἐνέπρησαν· τὸ δὲ τελευταῖον, τοὺς
τὰς ὕβρεις ἐπιτελεσαμένους Πέρσας συλλαβόντες
έτιμωρήσαντο. τοῦ δὲ πολέμου πρὸς τοὺς Φοίνικας
ταύτην τὴν καταρχὴν λαβόντος, ὁ βασιλεὺς πυθό-
μενος τὰ τετολμημένα τοῖς ἀποστάταις, πᾶσι μὲν
τοῖς Φοίνιξιν ἡπείλει, μάλιστα δὲ τοῖς Σιδωνίοις.

Belesys, Syriae satrapa, et Mazaeus, primi bellum in Phoeni-
ces movent. Hos Tennes Sidoniae rex vicit et terrā expulit. In-
terea Cypri reges, Persarum imperio subiecti, simul defecerant, et
bellum paraverant. In hos Idrieus, Cariae dynasta classem mittit,
ducibus Phocione Atheniensi et Evagora.

42. Ἐν δὲ τῇ Βαβυλῶνι συνηθροικῶς τὰς πεζι-
κὰς καὶ ἱππικὰς δυνάμεις, εὐθὺς ἀναλαβὼν προῆγεν
ἐπὶ τοὺς Φοίνικας· ἐν ὧσιν οὗτος κατὰ τὴν ὁδοι-
πορίαν ἐβράδιζεν, Βέλεσος δὲ τῆς Συρίας σατραπῆς,
καὶ Μαζαῖος δὲ τῆς Κιλικίας ἄρχων συνελθόντες ἐπο-
λέμουν τοὺς Φοίνικας. Τέννης δ' ὁ τῆς Σιδῶνος βα-
σιλεὺς προσελάβετο παρ' Αἰγυπτίων στρατιώτας μι-
σθοφόρους Ἕλληνας τετρακισχιλίους, ὧν ἦν στρα-
τηγὸς Μέντωρ ὁ Ρόδιος. μετὰ δὲ τούτων καὶ τῶν
πολιτικῶν στρατιωτῶν τοῖς προειρημένοις σατρα-
παις συμβαλὼν, ἐνίκησε, καὶ τοὺς πολεμίους ἐξέβα-
λεν ἐκ τῆς Φοινίκης. ἅμα δὲ τούτοις πραγματοποιέοις,
καὶ κατὰ τὴν Κύπρον συνέστη πόλεμος, συμπεπλεγ-

μένας ἔχων τὰς πράξεις τῷ ὑποκειμένῳ πολέμῳ. ἐν
 γὰρ τῇ νήσῳ ταύτῃ πόλεις ἦσαν ἀξιόλογοι μὲν ἐννέα,
 ὑπὸ δὲ ταύτας ὑπῆρχε τεταγμένα μικρὰ πόλιστατα,
 τὰ προσκυροῦντα ταῖς ἐννέα πόλεσιν. ἐκάστη δὲ τοῦ-
 των εἶχε βασιλέα, τῆς μὲν πόλεως ὄρχοντα, τῷ δὲ βα-
 σιλεῖ τῶν Περσῶν ὑποτεταγμένον. οὗτοι πάντες συμ-
 φρονησάντες, καὶ μιμησάμενοι τοὺς Φοίνικας, ἀπέ-
 στησαν· καὶ παρασκευασάμενοι τὰ πρὸς τὸν πόλε-
 μον, αὐτοκράτορας τῆς ἰδίας βασιλείας ἐποίησαν.
 ἐφ' οἷς παροξυνθεὶς ὁ Ἀρταξέρξης ἔγραψε πρὸς τὸν
 Ἰδριέα, τὸν τῆς Καρίας δυνάστην, (ἄρτι μὲν παρει-
 ληφότα τὴν ἀρχὴν, φίλον δ' ὄντα καὶ σύμμαχον
 Περσῶν ἐκ προγόνων) ἀθροῖσαι δύναμιν πεζικὴν τε
 καὶ ναυτικὴν, τὴν διαπολεμήσουσαν τοῖς ἐν Κύπρῳ
 βασιλεῦσιν. ὁ δὲ ὀξέως παρασκευασάμενος τριήρεις
 μὲν τεσσαράκοντα, στρατιώτας δὲ μισθοφόρους ὀκτα-
 κισχιλίους, ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Κύπρον, ἐπιστήσας
 στρατηγούς Φωκίωνα τὸν Ἀθηναῖον καὶ Εὐαγόραν
 τὸν ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις βεβασιλευκότα κατὰ τὴν
 νήσον. οὗτοι μὲν οὖν καταπλεύσαντες εἰς τὴν Κύ-
 προν, εὐθὺς ἐπὶ τὴν μεγίστην τῶν πόλεων Σαλαμῖνα
 τὴν δύναμιν ἤγαγον. βαλόμενοι δὲ χάρακα, καὶ τὴν
 παρεμβολὴν ὀχυρώσαντες, ἐπολιόρκουν τοὺς Σαλα-
 μινίους κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. τῆς δὲ
 νήσου πάσης ἐν εἰρήνῃ πολὺν χρόνον γενομένης, καὶ
 τῆς χώρας εὐδαιμονούσης, οἱ στρατιῶται κρατοῦντες
 τῶν ὑπαίθρων πολλὰς ὠφελείας ἤθροισαν. τῆς δὲ
 τούτων εὐπορίας διαβοηθείσης, πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς
 περαιᾶς Συρίας τε καὶ Κιλικίας συνέρρθεον ἐθέλοντες

στρατιῶται πρὸς τὴν ἐλπίδα τοῦ κέρδους. τέλος δὲ διπλασιασθείσης τῆς μετ' Εὐαγόρου καὶ Φωκίωνος δυνάμεως, οἱ βασιλεῖς οἱ κατὰ τὴν Κύπρον εἰς ἀγωνίαν καὶ μεγίστους φόβους ἐνέπιπτον. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Κύπρον ἐν τούτοις ἦν.

Artaxerxes Babylone profectus in Phoenicem tendit. Quo perterritus Tennes, per Thessalonem prodendae Sidonis et Aegypti consilia offert et approbat.

43. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐκ τῆς Βαβυλῶνος τὴν ἀνάξενον ποιησάμενος, μετὰ τῆς δυνάμεως προῆγεν ἐπὶ τὴν Φοινίκην· ὁ δὲ τῆς Σιδῶνος δυνάστης Τέννης, πυνθανόμενος τὸ μέγεθος τῆς τῶν Περσῶν δυνάμεως, καὶ νομίσας τοὺς ἀφεισηκότας οὐκ ἀξιομάχους εἶναι, τὴν σωτηρίαν ἰδίᾳ πορίζειν ἔκρινε. διόπερ τῶν ἑαυτοῦ θεραπόντων τὸν πιστότατον Θετταλίωνα λάθρα τῶν Σιδωνίων ἐξέπεμψε πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην, ἐπαγγελλόμενος αὐτῷ τὴν μὲν Σιδῶνα παραδῶσειν, τὴν δ' Αἴγυπτον συνέκπολεμήσειν, μεγάλα δ' αὐτῷ συνεργήσειν, ἔμπειρον ὄντα τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον τόπων, καὶ τὰς κατὰ τὸν Νεῖλον ἀποβάσεις ἀκριβῶς εἰδότα· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας τοῦ Θετταλίωνος τὰ κατὰ μέρος, ἦσθη διαφερόντως, καὶ τῶν μὲν κατὰ τὴν ἀπόστασιν ἐγκλημάτων ἀπολύσειν ἔφη τὸν Τέννην, πράξαντος δ' αὐτοῦ τὰ καθωμολογημένα, μεγάλας δωρεὰς δώσειν ἐπηγγείλατο. εἰπόντος δὲ τοῦ Θετταλίωνος ὡς καὶ δεξιὰν λαβεῖν ὁ Τέννης ἠξίωσεν, ἐπὶ τούτοις ὁ μὲν βασιλεὺς ὀργισθεὶς, ὡς οὐ πιστευόμενος, παρέδωκε τὸν Θετταλίωνα τοῖς ὑπηρέταις, καὶ προσέταξεν ἀφελεῖν τὴν κεφαλὴν. ἐπεὶ δὲ ἀπαγόμενος ὁ

Θετταλίων ἐπὶ τὴν τιμωρίαν τοσοῦτον εἶπεν, ὅτι σὺ μὲν, ὦ βασιλεῦ, πράξεις ὃ θέλεις, ὃ μέντοι Τέννης δυνάμενος ἅπαντα καταπρᾶξαι, διὰ τὸ μὴ δοῦναί σε τὴν πίστιν, οὐδὲν μὴ συντελέσει τῶν ἐπηγγελμένων· πάλιν ἀκούσας τούτων μετενόησε, καὶ μετακαλεσάμενος τοὺς ὑπηρέτας, ἀφεῖναι προσέταξε, καὶ τὴν δεξιὰν ἔδωκε τῷ Θετταλίῳ. ἔστι δ' ἡ πίστις αὕτη βεβαιότητι παρὰ τοῖς Πέρσαις. οὗτος μὲν οὖν παρελθὼν εἰς Σιδῶνα, τὰ πεπραγμένα τῷ Τέννη λάθρα τῶν Σιδωνίων ἀπήγγειλεν.

Græcorum civitates copiis Artaxerxem adjuvant, praesertim Thebani, Argivi, cet. Interea rex Sidoni castra admovit. Apparatus Sidoniorum ad defendendam urbem describitur.

44. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐν μεγάλῳ τιθέμενος τὸ κρατῆσαι τῆς Αἰγύπτου, διὰ τὸ πρότερον ἐλάττωμα, πρεσβευτὰς ἀπέστειλε πρὸς τὰς μεγίστας τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων, ἀξιῶν συστρατεῦσαι τοῖς Πέρσαις ἐπ' Αἰγυπτίους. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν καὶ Λακεδαιμόνιοι τὴν φιλίαν ἔφασαν τὴν πρὸς Πέρσας τηρεῖν, συμμαχίαν δὲ ἀποστέλλειν ἀντιῖπον. Θηβαῖοι δὲ στρατηγὸν ἐλόμενοι Λακράτην, ἐξαπέστειλαν μετὰ χιλίων ὀπλιτῶν· Ἀργεῖοι δὲ τρισχιλίους στρατιώτας ἐξέπεμψαν, στρατηγὸν δὲ αὐτοὶ μὲν οὐκ εἶλοντο, τοῦ δὲ βασιλέως κατ' ὄνομα Νικόστρατον στρατηγὸν αἰτησαμένου, συνεχώρησαν. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀγαθὸς καὶ πρᾶξαι καὶ βουλευσασθαι, μεμιγμένην ἔχων τῇ φρονήσει μανίαν. τῇ γὰρ τοῦ σώματος θόμῃ διαφέρων ἐμιμεῖτο τὸν Ἡρακλέα κατὰ τὰς στρατείας, καὶ λεοντήν ἐφόρει καὶ ῥόπαλον ἐν ταῖς μάχαις. ὁμοίως δὲ τούτοις οἱ τὴν παραθαλαττίαν τῆς Ἀσίας

οικοῦντες Ἕλληνες ἀπέστειλαν στρατιώτας ἑξακισχί-
 λίους· ὥστε τοὺς πάντας Ἕλληνας γενέσθαι συμμά-
 χους μυρίους. πρὸ δὲ τῆς τούτων παρουσίας, ὁ μὲν
 βασιλεὺς διεληλυθὼς τὴν Συρίαν, καὶ παραγενόμε-
 νος εἰς τὴν Φοινίκην, ἐστρατοπέδευσεν οὐ μακρὰν
 τῆς Σιδῶνος. οἱ δὲ Σιδῶνιοι, κεχρονικότος τοῦ βα-
 σιλέως περὶ τὰς παρασκευάς, σίτου τε καὶ ὀπλων καὶ
 βελῶν πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποίησαντο. ὁμοίως οὖν
 τὴν πόλιν τάφροις τριπλαῖς μεγάλαις καὶ τειχῶν ὑψη-
 λῶν κατασκευαῖς περιειλήφεισαν. εἶχον δὲ καὶ στρα-
 τιωτῶν ἱκανὸν πλῆθος πολιτικῶν, ἐν γυμνασίοις καὶ
 πόνοις ἐνηθληκός, καὶ ταῖς τῶν σωμάτων εὐεξίαις
 καὶ ῥώμαϊς διαφέρον. πλούτῳ τε καὶ ταῖς ἄλλαις
 χορηγίαις ἡ πόλις πολὺ προεῖχε τῶν κατὰ τὴν Φοι-
 νίκην πόλεων. τὸ δὲ μέγιστον, τριῆρεις καὶ πεντήρεις
 εἶχε πλείους τῶν ἑκατόν.

Sidon, Tennae proditione, expugnata. In victos immanis regis
 crudelitas. Omnes una cum urbe incendio consumti. Artemisia
 Cariae regina moritur: succedit Idrieus. Romani cum Praenestinis
 et Samnitibus inducias et foedus fecere. In Sicilia Leptines et Cal-
 lippus Rhegium in libertatem vindicarunt.

45. Ὁ δὲ Τέννης κοινωσάμενος τὴν προδοσίαν
 Μέντορι τῷ στρατηγῷ τῶν ἐξ Αἰγύπτου μισθοφό-
 ρων, τοῦτον μὲν ἀπέλιπε τηροῦντα μέρος τῆς πόλεως,
 καὶ συνεργοῦντα τοῖς περὶ τὴν προδοσίαν ἐγχειρου-
 μένοις· αὐτὸς δὲ μετὰ στρατιωτῶν πεντακοσίων
 προῆγεν ἐκ τῆς πόλεως, προσποιούμενος ἐπὶ κοινὴν
 τῶν Φοινίκων συνόδον ἀπαντᾶν. ἦγε δὲ μεθ' ἑαυ-
 τοῦ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν ἑκατόν, ὥς
 συμβούλους. ἐπεὶ δὲ πλησίον ἦσαν τοῦ βασιλέως,

συναρπάσας τοὺς ἑκατὸν παρέδωκε τῷ Ἀρταξέρξει. ὁ
 δὲ βασιλεὺς ἀποδεξάμενος αὐτὸν ὡς φίλον, τοὺς μὲν
 ἑκατὸν, ὡς αἰτίους ὄντας τῆς ἀποστάσεως, κατηκόν-
 τισε. πεντακοσίων δὲ τῶν πρώτων Σιδωνίων μεθ'
 ἱκετηριῶν ἀπαντησάντων, ἀνεκαλέσατο τὸν Τέννην,
 καὶ ἐπηρώτησεν εἰ δύναιτο τὴν πόλιν αὐτῷ παρα-
 δοῦναι. σφόδρα γὰρ ἔσπευδε μὴ δι' ὁμολογίας τὴν
 Σιδῶνα παραλαβεῖν, ὅπως ἀπαραίτητοις συμφοραῖς
 περιβαλὼν τοὺς Σιδωνίους, τῇ τούτων τιμωρίᾳ κα-
 ταπλήξῃται τὰς ἄλλας πόλεις. τοῦ δὲ Τέννου δια-
 βεβαιωσαμένου παραδώσειν τὴν πόλιν, ὁ βασιλεὺς
 φυλάττων τὴν ὁργὴν ἀπαραίτητον, ἀπαντας τοὺς
 πεντακοσίους ἔχοντας τὰς ἱκετηρίας κατηκόντισεν.
 εἰδ' ὁ μὲν Τέννης προσελθὼν τοῖς ἐξ Αἰγύπτου μι-
 σθοφόροις, ἔπεισεν αὐτοὺς ἐντὸς τῶν τειχῶν εἰσαγα-
 γεῖν αὐτὸν τε καὶ τὸν βασιλέα. ἡ μὲν οὖν Σιδὼν
 διὰ τοιαύτης προδοσίας ὑποχείριος ἐγένετο τοῖς
 Πέρσαις. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπολαβὼν τὸν Τέννην μη-
 κέτι χρήσιμον ὑπάρχειν, ἀνείλεν. οἱ δὲ Σιδωνιοὶ πρὸ
 μὲν τῆς παρουσίας τοῦ βασιλέως ἐνέπρησαν ἀπάσης
 τὰς ναῦς, ὅπως μηδεὶς δύνηται τῶν κατὰ τὴν πόλιν
 ἐκπλεύσας ἰδίαν σωτηρίαν πορίζεσθαι. ἐπειδὴ δὲ
 τὴν πόλιν ἐώρων καὶ τὰ τεῖχη κατειλημμένα, καὶ πολ-
 λαῖς μυριάσι στρατιωτῶν περιεχόμενα, συγκλείσαν-
 τες ἑαυτοὺς καὶ τὰ τέκνα καὶ γυναῖκας εἰς τὰς οἰ-
 κίας, ἐνέπρησαν. φασὶ δὲ τοὺς ὑπὸ τοῦ πυρὸς τότε
 διαφθαρέντας, σὺν τοῖς οἰκετικοῖς σώμασι, γεγονέ-
 ναι πλείους τῶν τετρακισμυρίων. τούτου δὲ τοῦ
 πάθους περὶ τοὺς Σιδωνίους γενομένου, καὶ τῆς πό-

λεως ὅλης μετὰ τῶν ἐνοικούντων ὑπὸ τοῦ πυρός ἀφανισθείσης, τὴν πυρκαϊὰν ὁ βασιλεὺς ἀπέδοτο πολλῶν ταλάντων. διὰ γὰρ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἐνερκηκότων, εὐρέθη πολὺς ἄργυρός τε καὶ χρυσός ὑπὸ τοῦ πυρός κεκωνευμένος. τὰ μὲν οὖν κατὰ Σιδῶνα συμβάντα δυστυχήματα τοιαύτην ἔσχε τὴν καταστροφὴν. αἱ δ' ἄλλαι πόλεις καταπλαγεῖσαι προσεχώρησαν τοῖς Πέρσαις. βραχὺ δὲ πρὸ τούτων τῶν χρόνων, Ἀρτεμισία μὲν ἡ Καρίας δυναστεύουσα μετήλλαξεν, ἄρξασα ἔτη δύο· τὴν δὲ δυναστείαν Ἰδριεὺς ὁ ἀδελφὸς διεδέξατο, καὶ ἤρξεν ἔτη ἐπτά. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, Ῥωμαῖοι πρὸς μὲν Πραινεστίνους ἀνοχάς, πρὸς δὲ Σαμνίτας συνθήκας ἐποιήσαντο· Ταρκυνίους δὲ ἄνδρας διακοσίους καὶ ἐξήκοντα δημοσίᾳ ἐθανάτωσαν ἐν τῇ ἀγορᾷ. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, Λεπτίνης καὶ Κάλλλιππος οἱ Συρακούσιοι δύδαμιν ἔχοντες ἐπολιόρκησαν Ῥήγιον, φρουρούμενον ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυράννου τοῦ νεωτέρου, καὶ τὴν μὲν φρουρὰν ἐξέβαλον, τοῖς δὲ Ῥηγίνοις τὴν αὐτονομίαν ἀποκατέστησαν.

Olymp. CVII, 3. Cyprus a Phocione et Evagora domita. Evagorae fortuna varia. Artaxerxes recuperata Phoenice, pergit in Aegyptum. Cum ingenti clade superat Barathra. Pugna atrocissima apud Pelusium.

46. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀπολλοδώρου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Γάϊον Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων, κατὰ τὴν Κύπρον Σαλαμινίων πολιορκουμένων ὑπ' Εὐαγόρου καὶ Φωκίωνος, αἱ μὲν ἄλλαι πόλεις ἅπασαι τοῖς Πέρσαις ὑπετάγησαν· τῆς δὲ Σαλαμῖνος βασιλεύων

Πρωταγόρας, μόνος ὑπέμεινε τὴν πολιορκίαν. ὁ δ' Ἐυαγόρας πατρώαν ἀρχὴν τῶν Σαλαμινίων ἀνεκτᾶτο, καὶ διὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν τὴν ἀθροδον εἰς τὴν βασιλείαν ἐποιεῖτο. μετὰ δὲ ταῦτα διαβληθέντος αὐτοῦ πρὸς Ἀρταξέρξην, καὶ τοῦ βασιλέως βοηθοῦντος τῷ Πρωταγόρᾳ, ὁ μὲν Ἐυαγόρας ἀπογνοὺς τὴν ἀθροδον, καὶ περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπολογησάμενος, ἄλλης ἡγεμονίας ἡξιώθη κατὰ τὴν Ἀσίαν μείζοντας. κακῶς δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν διοικήσας, ἔφυγε πάλιν εἰς Κύπρον, καὶ συλληφθεὶς τιμωρίας ἡξιώθη. ὁ δὲ Πρωταγόρας ἐκουσίως ὑποταγεὶς τοῖς Πέρσαις, τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ἐβασίλευε τῆς Σαλαμῖνος. ὁ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Σιδῶνος παραγενομένων αὐτῷ τῶν συμμάχων ἔκ τε Ἀργούς καὶ Θηβῶν καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδων πόλεων, ἀθροίσας πᾶσαν τὴν δύναμιν, προῆγεν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον. καταντήσας δ' ἐπὶ τὴν μεγάλην λίμνην, καθ' ἣν ἔστι τὰ καλούμενα βάραθρα, μέρος τῆς δυνάμεως ἀπέβαλε διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν τόπων. περὶ δὲ τῆς κατὰ τὴν λίμνην φύσεως καὶ τοῦ περὶ αὐτὴν παραδόξου συμπτώματος προειρηκότες ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ, τὸ διλογεῖν περὶ τῶν αὐτῶν παρήσομεν. διελθὼν δὲ τὰ βάραθρα, μετὰ τῆς δυνάμεως ὁ βασιλεὺς ἤκεν εἰς τὸ Πηλουσίον. αὕτη δὲ ἔστι πρώτη πόλις ἐπὶ τοῦ πρώτου στόματος, καθ' ὃν τόπον ὁ Νεῖλος ποιεῖται τὴν ἐκβολήν. οἱ μὲν οὖν Πέρσαις κατεστρατοπέδευσαν ἀπὸ τεσσαράκοντα σταδίων τοῦ Πηλουσίου, οἱ δ'

Ἕλληνες πρὸς αὐτῷ τῷ πολίσματι· οἱ δ' Αἰγύπτιοι, δεδωκότων αὐτοῖς τῶν Περσῶν πολλὸν χρόνον εἰς τὴν παρασκευὴν, πάντα μὲν τὰ στόματα τοῦ Νεΐλου καλῶς κατεσκευασκότες ὑπῆρχον, μάλιστα δὲ τὸ πρὸς τῷ Πηλουσίῳ, διὰ τὸ πρῶτον εἶναι τοῦτο καὶ μάλιστα κείμενον εὐκαίρως. ἐφρουροῦν δὲ τὸ χωρίον στρατιῶται πεντακισχίλιοι, στρατηγοῦντος Φιλόφρονος τοῦ στρατηγοῦ. οἱ δὲ Θηβαῖοι, σπεύδοντες ἄριστοι φανῆναι τῶν συστρατευομένων Ἑλλήνων, πρῶτοι καὶ μόνοι διὰ στενῆς τινος καὶ βαθείας διωρυγος ἐτόλμησαν διαβῆναι παραβόλως. διαβάντων δ' αὐτῶν, οἱ φρουροῦντες τὸ Πηλούσιον, ἐκχυθέντες ἐκ τῆς πόλεως, συνῆψαν μάχην πρὸς τοὺς Θηβαίους· μεγάλου δ' ἁγῶνος γενομένου, διὰ τὰς παρ' ἀμφοτέροις φιλοτιμίας, τότε μὲν ἐν τῷ κινδύνῳ διημερεύσαντες, ὑπὸ τῆς νυκτὸς διελύθησαν.

Instructae acies Persarum: item Aegyptiorum, cum reliquo apparatu.

47. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοῦ βασιλέως εἰς τρία μέρη τὴν Ἑλληνικὴν δύναμιν μερίσαντος, ἑκάστη μερὶς εἶχε στρατηγὸν Ἕλληνα, καὶ τοῦτω παρακαθεσταμένον ἡγεμόνα ἄνδρα Πέρσην, προκεκριμένον ἐπ' ἀρετῇ τε καὶ εὐνοίᾳ. τὴν μὲν οὖν πρώτην τάξιν ἐπεῖχον οἱ Βοιωτοὶ, στρατηγὸν μὲν ἔχοντες Λακράτην τὸν Θηβαῖον, ἡγεμόνα δὲ Πέρσην Ῥωσάκην· οὗτος δὲ ἀπόγονος μὲν ἦν τῶν ἐπὶ Περσῶν τῶν τοὺς Μάχους καταλυσάντων, σατραπὴς δὲ Ἰωνίας καὶ Αὐδίας· συνέειπετο δ' αὐτῷ πολλὴ μὲν ἵππος, οὐκ ὀλίγη δὲ πεζικὴ στρατιὰ τῶν Βαρβάρων. δευτέρα δ' ἦν μερὶς ἡ τῶν

Ἀργείων, Νικοστράτου στρατηγοῦντος, καὶ μετ' αὐτοῦ
 Πέρσου συνάρχοντος Ἀρισταζάνου· οὗτος δ' ἦν
 εἰσαγγελεὺς τοῦ βασιλέως, καὶ πιστότατος τῶν φίλων
 μετὰ Βαγῶαν· προσωρίσθησαν δ' αὐτῷ στρατιῶται
 μὲν ἐπίλεκτοι πεντακισχίλιοι, τριήρεις δὲ ὀγδοήκοντα.
 τῆς δὲ τρίτης μερίδος ἐστρατήγει Μέντωρ, ὁ τὴν
 Σιδῶνα παραδούς, ἔχων τοὺς προὔπαρχοντας αὐτῷ
 μισθοφόρους· συνεστρατεύετο δ' αὐτῷ Βαγῶας, ὃς
 μάλιστα βασιλεὺς ἐνεπίστευε, τόλμη καὶ παρανομία
 διαφέρων· εἶχε δ' οὗτος τοὺς τοῦ βασιλέως Ἕλληνας,
 καὶ τῶν Βαρβάρων ἱκανὸν πλῆθος, καὶ ναῖς οὐκ
 ὀλίγας. αὐτὸς δὲ τὴν λοιπὴν δύναμιν ἔχων, ἐφή-
 δρευε τοῖς ὅλοις πράγμασι. τοιαύτης δὲ διαιρέσεως
 γενομένης παρὰ τοῖς Πέρσαις, ὁ μὲν τῶν Αἰγυπτίων
 βασιλεὺς Νεκτανεβῶς οὔτε τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων,
 οὔτε τὴν ὅλην διάταξιν τῶν Περσῶν κατεπλάγη,
 καίπερ πολὺ λειπόμενος τοῦ πλήθους. εἶχε γὰρ
 Ἕλληνας μὲν μισθοφόρους δις μυρίους, Αἰβύνας δὲ
 παραπλησίους τούτοις, Αἰγυπτίους δὲ τοὺς μαχίμους
 παρ' αὐτοῖς ὀνομαζομένους ἑξακισμυρίους· πρὸς δὲ
 τούτοις πλοίων ποταμίων πρὸς τὰς κατὰ τὸν Νεῖλον
 μάχας καὶ συμπλοκάς εὐθέτων ἄπιστον πλῆθος.
 ὠχύρωτο δ' αὐτῷ καὶ ἡ πρὸς τὴν Ἀραβίαν νεύουσα
 πλευρὰ τοῦ ποταμοῦ, πεπυκνωμένη πολίσμασιν, ἔτι
 δὲ τειχίσμασι καὶ τάφροις πᾶσα διελημμένη. ἔχων
 δὲ καὶ τὰς ἄλλας παρασκευὰς πάσας πρὸς τὸν πόλε-
 μον ἱκανὰς, διὰ τὴν ἰδίαν ἀβουλίαν ταχὺ τοῖς ὅλοις
 ἔπταισεν.

Nectanebus, Aegyptiorum rex, belli imperitus, spretis melioribus ducibus, imperio fungitur. Nicostratum Persae, insciis Aegyptiis, ducibus tamen Aegyptiis, per fossam transmittunt. Pugna superantur Aegyptii: quo facto Nectanebus Memphim se recipit.

48. Αἰτία δ' ἐγένετο τῆς ἥτις μάλιστα ἡ τοῦ στρατηγεῖν ἀπειρία, καὶ τὸ προενεγκῆσθαι τοὺς Πέρσας ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν πρὸ ταύτης γεγεννημένην στρατείαν. ἐσχηκὼς γὰρ τοὺς τότε στρατηγούς ἐπιφανεῖς ἄνδρας, καὶ διαφέροντας ἀρετῇ τε καὶ ἀγχινοίᾳ στρατηγικῇ, Διόφαντον τὸν Ἀθηναῖον καὶ Λάμιον τὸν Σπαρτιάτην, διὰ τούτων ἅπαντα κατώρθωσε· τότε δὲ ὑπολαμβάνων ἑαυτὸν ἱκανὸν εἶναι στρατηγόν, οὐδενὶ τῆς ἡγεμονίας μετεδίδου, καὶ διὰ τὴν ἀπειρίαν οὐδὲν ἡδύνατο πράττειν τῶν ἐν τῷ πολέμῳ χρησίμων. τὰ μὲν οὖν πολίσματα φρουραῖς ἀξιολόγοις διαλαβὼν παρεφύλαττεν· αὐτὸς δὲ τῶν Αἰγυπτίων ἔχων τρισμυρίους, τῶν δ' Ἑλλήνων πεντακισχιλίους, τῶν δὲ Λιβύων τοὺς ἡμίσεις, ταῖς εὐκαιροτάταις τῶν εἰσβολῶν ἐφῆδρενε. τοιαύτης δὲ παρ' ἀμφοτέροις οὔσης τῆς διατάξεως, Νικόστρατος μὲν ὁ τῶν Ἀργείων στρατηγός, ἔχων ἡγεμόνας Αἰγυπτίους, ὧν ἦσαν ὄμηροι παῖδες παρὰ τοῖς Πέρσαις καὶ γυναῖκες, παρέπλευσε μετὰ τοῦ στόλου διὰ τινος διώρυγος εἰς τόπον κεκρυμμένον. ἐκβιβάσας δὲ τοὺς στρατιώτας, καὶ παρεμβολὴν ὀχυρωσάμενος, κατεστρατοπέδευσε. οἱ δὲ τὸν πλησίον τόπον παραφυλάττοντες μισθοφόροι τῶν Αἰγυπτίων, ὥς ᾗσθοντο τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν, εὐθὺς ἐξεβοήθουν, ὄντες οὐκ ἐλάττους τῶν ἑπτακισχιλίων. ἔχων δ' αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν Κλείνιος ὁ Κῶος συνέταξε τὴν

δύναμιν εἰς μάχην. ἀντιταχθέντων δὲ τῶν καταπε-
 πλευκώτων, ἐγένετο καρτερὰ μάχη, καθ' ἣν οἱ μετὰ
 τῶν Περσῶν Ἕλληνες ἀγωνισάμενοι λαμπρῶς, τὸν τε
 στρατηγὸν Κλείριον ἐφόνευσαν, καὶ τῶν ἄλλων
 στρατιωτῶν κατέκοψαν πλείους τῶν πεντακισχιλίων.
 Νεκτιανεβῶς δ' ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς, ἀκούσας
 τὴν τῶν ἰδίων ἀπώλειαν, κατεπλάγη, νομίσας, καὶ
 τὴν λοιπὴν τῶν Περσῶν δύναμιν ῥαδίως διαβήσεσθαι
 τὸν ποταμόν. ὑπολαβὼν δὲ τοὺς πολεμίους μετὰ
 πάσης τῆς δυνάμεως ἐπ' αὐτὴν ἤξειν τὴν Μέμφιν,
 ἔκρινε ταύτης μάλιστα προνοήσασθαι. οὗτος μὲν
 οὖν μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν στρατιᾶς ἐπανελθὼν εἰς
 Μέμφιν, τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρεσκευάζετο.

Pelusii oppugnatio describitur. Obsessi, audita regis fuga, Pe-
 lusium Persis dedunt. Mentor Bubastum aliasque urbes capit, di-
 vulgata fama, eos salvos futuros, qui ultro se dedant.

49. Ὁ δὲ τῆς πρώτης μερίδος ἀφηγούμενος
 Λακράτης ὁ Θηβαῖος ἐπὶ τὴν τοῦ Πηλουσίου πο-
 λιορκίαν ὤρμησεν. ἀποστρέψας δὲ τῆς διώρυγος τὸ
 ῥεῦμα πρὸς ἕτερα μέρη, καὶ τὸν ἀναξερανθέντα
 τόπον χώσας, μηχανὰς προσήγαγε τῇ πόλει. ἐπὶ
 πολὺ δὲ μέρος πεσόντων τῶν τειχῶν, οἱ τὸ Πηλούσιον
 φρουροῦντες ὀξέως ἀνταποδόμησαν ἕτερα, καὶ πύρ-
 γους ξυλίνους ἀξιολόγους ἀνέστησαν. ἐπὶ δὲ τινὰς
 ἡμέρας συνεχοῦς γινομένης τῆς τειχομαχίας, τὸ μὲν
 πρῶτον οἱ κατὰ τὸ Πηλούσιον Ἕλληνες ἐρῶμένως
 ἡμύναντο τοὺς πολιορκοῦντας· ὥς δ' ἐπύθοντο τὴν
 τοῦ βασιλέως ἀναχώρησιν εἰς Μέμφιν, καταπλαγέν-
 τες περὶ διαλύσεως ἐπρεσβεύοντο. τοῦ δὲ Λακράτους
 δόντος αὐτοῖς διὰ τῶν ὄρκων πίστις ὅτι παραδόν-

των αὐτῶν τὸ Πηλούσιον ἀποκομισθῆσονται πάντες εἰς τὴν Ἑλλάδα μεθ' ὧν ἂν ἐξενέγκωσι, παρέδωκαν τὸ φρούριον. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀρταξέρξης ἀπέστειλε Βαγῶαν μετὰ στρατιωτῶν Βαρβάρων παραληψόμενον τὸ Πηλούσιον· οἱ δὲ στρατιῶται παριόντες εἰς τὸ χωρίον, τῶν ἐξιόντων Ἑλλήνων ἀφηροῦντο πολλὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκκομιζομένων. ἀγανακτούντων δὲ τῶν ἀδικουμένων, καὶ θεοὺς τοὺς ἐπόπτας τῶν ὅρκων ἐπιβωμένων, παροξυνθεὶς ὁ Λακράτης τροπὴν ἐποίησε τῶν Βαρβάρων, καὶ τινὰς καταβαλὼν, ἐπεκούρησε τοῖς παρασπονδουμένοις. τοῦ δὲ Βαγῶου φυγόντος πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ κατηγοροῦντος τοῦ Λακράτους, ὁ Ἀρταξέρξης ἔκρινε δίκαια πεπονθῆναι τοὺς περὶ τὸν Βαγῶαν, καὶ τῶν Περσῶν τοὺς αἰτίους τῆς ἀρπαγῆς ἀπέκτεινε. τὸ μὲν οὖν Πηλούσιον τοῦτον τὸν τρύγον παρεδόθη τοῖς Πέρσαις· Μέντωρ δὲ ὁ τοῦ τρίτου μέρους ἡγούμενος, Βούβαστον καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις χειρωσάμενος, ὑπηκόους ἐποίησε τῷ βασιλεῖ δι' ἐνὸς στρατηγήματος. πασῶν γάρ τῶν πόλεων φρουρουμένων ὑπὸ δυοῖν ἔθνεσιν, Ἑλληνικῶν τε καὶ Αἰγυπτίων, ὁ Μέντωρ διέδωκε λόγον εἰς τοὺς στρατιώτας ὅτι βασιλεὺς Ἀρταξέρξης τοῖς μὲν ἐκουσίως παραδιδούσι τὰς πόλεις φιλανθρωπῶς χρήσασθαι διέγκωκε, τοῖς δὲ βίᾳ κρατηθεῖσι τὴν αὐτὴν ἀπονέμειν τιμωρίαν, ἣν περ τοῖς Σιδωνίοις ἐπέστησε· καὶ τοῖς φυλάιτουσι τὰς πύλας παρήγγειλεν ἕαν τοὺς βουλομένους παρ' αὐτῶν αὐτομολεῖν. διόπερ ἀκωλύτως τῶν ἡλωκότων Αἰγυπτίων ἀπιόντων ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ταχέως εἰς

ὑπάσας τὰς κατὰ τὴν Αἴγυπτον πόλεις ὁ λόγος ὁ
προειρημένος διεσπάρη. εὐθύς οὖν οἱ μισθοφόροι
πρὸς τοὺς ἐγχωρίους πανταχῇ διεφέροντο, καὶ στά-
σεως αἱ πόλεις ἐπληροῦντο. ἐκάτεροι γὰρ ἰδίᾳ διε-
φιλοτιμοῦντο παραδιδόναι τὰ φρούρια, καὶ τῆς
χάριτος ταύτης ἰδίας ἀγαθῶν ἐλπίδας ἡλλάτιοντο.
ὅπερ καὶ περὶ πρῶτην τὴν Βούβαστον συνέβη γε-
νέσθαι.

Iam certant prodicione tradere urbes. Inter Bagoam et Mentorem aemulatio, ac deinceps summa concordia.

50. Ὡς γὰρ οἱ περὶ τὸν Μέντορα καὶ Βαγῶαν
πλησίον αὐτῆς κατεστρατοπέδευσαν, οἱ μὲν Αἰγύ-
πτιοι λάθρα τῶν Ἑλλήνων ἐξέπεμψάν τινα πρὸς τὸν
Βαγῶαν, ἐπαγγελόμενοι παραδώσειν τὴν πόλιν,
εἴν αὐτοῖς τὴν ἀσφάλειαν συγχωρήσωσιν. οἱ δ'
Ἕλληνες αἰσθόμενοι τὸ γεγονός, κατεδίωξαν τὸν
ἀπεσταλμένον, καὶ φόβον ἐπικρεμάσαντες, ἤκουσαν
τὴν ἀλήθειαν. ἐφ' οἷς παροξυνθέντες ἐπέθεντο τοῖς
Αἰγυπτίοις, καὶ τινὰς μὲν ἀπέκτειναν, τινὰς δὲ
τραυματίας ποιήσαντες, τοὺς λοιποὺς συνήλασαν εἰς
μέρος τι τῆς πόλεως. οἱ δ' ἡττηθέντες, δηλώσαντες
τῷ Βαγῶα τὸ γεγονός, ἤξιον κατὰ τάχος ἐλθόντα
παραλαβεῖν τὴν πόλιν παρ' αὐτῶν. τῶν δὲ Ἑλλήνων
πρὸς τὸν Μέντορα λάθρα διακηρυκτουσάμενων, ὁ
Μέντωρ ἐν ἀπορρήτοις παρεκάλεσεν αὐτοὺς, ὅταν
Βαγῶας εἰς τὴν πόλιν εἰσέλθῃ, τὴν ἐπίθεσιν τοῖς
Βαγβάροις ποιήσασθαι. μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ Βαγῶου
μετὰ τῶν Περσῶν εἰσιόντος ἄνευ τῆς τῶν Ἑλλήνων
συγκатаθέσεως, καὶ μέρους τῶν στρατιωτῶν εἰσελη-

λυθότος, οἱ μὲν Ἕλληνες ἄφνω τὰς πύλας κλείσαντες, ἐπέθεντο τοῖς ἐντὸς τῶν τειχῶν ὑπάρχουσι, καὶ πάντας ἀνελόντες, τὸν Βαγῶαν αὐτὸν ἐξώγησαν· ὁ δὲ, τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας ἐν τῷ Μέντορι κειμένας, ὁρῶν, ἐδεήθη σῶσαι, καὶ εἰς τὸ λοιπὸν κατεπηγγέλατο μηδὲν πράξειν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης. ὁ δὲ Μέντωρ, πείσας τοὺς Ἕλληνας ἀφεῖναι τὸν Βαγῶαν, καὶ δι' ἑαυτοῦ γενέσθαι τὴν παράδοσιν, τὴν μὲν ἀναγραφὴν τοῦ προτερήματος αὐτὸς ἀπηνέγκατο, τῷ δὲ Βαγῶα τῆς σωτηρίας αἴτιος γενόμενος, συνέθετο πρὸς αὐτὸν κοινοπραγίαν, καὶ δούς ὄρκους καὶ λαβὼν περὶ τούτων, συνετέλεσε τὴν σύνθεσιν, φυλάττων μέχρι τῆς τοῦ βίου τελευτῆς. διὸ καὶ συνέβη τούτους παρὰ βασιλεῖ συμφρονοῦντας ὕστερον πλεῖστον ἰσχύσαι τῶν φίλων καὶ συγγενῶν τῶν παρ' Ἀρταξέρξη· ὁ μὲν γὰρ Μέντωρ ἐν τοῖς παραθαλαττίοις μέρεσι τῆς Ἀσίας ἡγεμὼν μέγιστος ἀποδειχθεὶς, τῷ βασιλεῖ μεγάλας παρείχετο χρηρίας, ἐκ μὲν τῆς Ἑλλάδος μισθοφόρους· ἀθροίζων, καὶ πέμπων πρὸς Ἀρταξέρξην, κατὰ δὲ τὰς πράξεις ἀνδρείως καὶ πιστῶς ἅπαντα διοικῶν· ὁ δὲ Βαγῶας, ἐν ταῖς ἄνω σιτραπείαις ἅπαντα τῷ βασιλεῖ διωικηκώς, τροσῶτον ἰσχυσε διὰ τὴν πρὸς τὸν Μέντορα κοινωρίαν τῶν πράξεων, ὥστε τῆς βασιλείας κύριον εἶναι, καὶ μηδὲν πράττειν τὸν Ἀρταξέρξην ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης· καὶ μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν τοὺς διαδόχους αἰεὶ τῆς βασιλείας οὗτος ἀπεδείκνυε, καὶ πάντα βασιλέως εἶχε, πλην τῆς προσηγορίας. ἀλλὰ περὶ

μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφουμεν.

Nectanehus, de hostium successibus certior factus, spe regni abiecta, in Aethiopiam aufugit. Ita Artaxeies tota Aegypto politus, relicto Pherendate eius provinciae praeside, Babylonem redit.

51. Τότε δὲ μετὰ τὴν τῆς Βουβιάστου παράδοσιν αἱ λοιπαὶ πόλεις καταπλαγεῖσαι καθ' ὁμολογίαν παρεδόθησαν τοῖς Πέρσαις. ἐν δὲ τῇ Μέμφει διατρίβων ὁ βασιλεὺς Νεκτανεβῶς, καὶ θεωρῶν τὴν τῶν πολεμίων ὁρμὴν, οὐκ ἐτόλμησεν ὑποστῆναι τοὺς ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας κινδύνους. ἀπογνοὺς οὖν τὴν βασιλείαν, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν χρημάτων ἀναλαβὼν, ἔφυγεν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Ἀρταξέρξης δὲ παραλαβὼν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον, καὶ τῶν ἀξιολογωτάτων πόλεων τὰ τεῖχη περιελὼν, τὰ μὲν ἱερὰ συλήσας, ἡθροῖσεν ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ πλῆθος, ἀπῆνεγκε δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν ἀρχαίων ἱερῶν ἀναγραφάς, ἃς ὕστερον Βαγῶας πολλῶν χρημάτων ἀνελύτρωσε τοῖς ἱερεῦσι τῶν Αἰγυπτίων· τοὺς δὲ συστρατευσαμένους τῶν Ἑλλήνων, κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον δωρεαῖς ἀξιολόγοις τιμήσας, ἀπέλυσεν εἰς τὰς πατρίδας· τῆς δ' Αἰγύπτου σατράπην καταστήσας Φερηνδάτην, ἐπανῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Βαβυλῶνα, πολλὰ μὲν χρήματα καὶ λάφυρα κομίζων, δόξαν δὲ μεγάλην ἐκ τῶν κατορθωμάτων περιπεποιημένος.

Olymp. CVII, 4. Mentorem, ob merita in bello Aegyptiaco, rex maximis beneficiis ornat. Is reliquos etiam, qui a rege defecerant, vel reconciliat, vel vi et arte subigit. Philippi rex in Thracia et Thessalia gestae. Moritur Spartacus rex Ponti: regnum suscipit Parysades.

52. Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλιμάχου,

Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκιον Γάϊον καὶ
 Πόπλιον Οὐαλέριον. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀρταξέρξης
 ὁρῶν μεγάλας ἐαυτῷ παρεσχημένον χρείας ἐν τῷ πρὸς
 Αἰγυπτίους πολέμῳ Μέντορα τὸν στρατηγὸν, προῆ-
 γεν αὐτὸν μάλιστα τῶν φίλων. τιμήσας δ' ἀριστείοις
 τὸν ἄνδρα, ἐδωρήσατο αὐτῷ ἄργυρίου μὲν ἑκατὸν
 τάλαντα, τῆς δ' ἄλλης πολυτελοῦς κατασκευῆς τὴν
 κρατίστην. ἀπέδειξε δὲ σατράπην τῆς κατὰ τὴν
 Ἀσίαν παραλίας, καὶ τὸν πρὸς τοὺς ἀφεσθηκότας
 πόλεμον ἐπέτρεψεν, αὐτοκράτορα στρατηγὸν ἀπο-
 δεῖξας. ὁ δὲ Μέντωρ, ἔχων οἰκειότητα πρὸς Ἀρτά-
 βαζον καὶ Μέμνονα, τοὺς διαπεπολεμηκότας μὲν
 πρὸς Πέρσας ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις, τότε δὲ πεφευ-
 γότας ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ διατρίβοντας παρὰ Φιλίπ-
 πῳ, δεσθεὶς τοῦ βασιλέως, ἔπεισεν αὐτὸν ἀπολῦσαι
 τοὺς ἄνδρας τῶν ἐγκλημάτων· εὐθὺς δὲ καὶ μετε-
 πέμψατο πρὸς ἐαυτὸν ἀμφοτέρους μεθ' ὅλης τῆς
 συγγενείας. ἦσαν γὰρ Ἀρταβάζῳ γεγονότες ἐκ τῆς
 Μέντορος καὶ Μέμνονος ἀδελφῆς υἱοὶ μὲν ἑνδεκά,
 θυγατέρες δὲ δέκα. ψυχαγωγούμενος δ' ἐπὶ τῷ
 πλήθει τῶν τέκνων ὁ Μέντωρ, προῆγε τοὺς παῖδας,
 παραδιδούς αὐτοῖς τὰς ἐπιφανεστάτας ἐν τοῖς στρα-
 τιώταις ἡγεμονίας. ἐστρατεύσατο δ' ἐπὶ πρῶτον
 Ἑρμεῖαν τὸν Ἀταρνέων τύραννον, ἀφεσθηκότα τοῦ
 βασιλέως, καὶ πολλῶν ὀχυρωμάτων καὶ πόλεων
 κυριεύοντα. ἐπαγγειλάμενος δ' αὐτῷ πείσειν τὸν
 βασιλέα καὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπολῦσαι, συνῆλθεν
 εἰς λόγους, καὶ παρακρουσάμενος αὐτὸν συνέλαβε.
 κυριεύσας δὲ τοῦ δακτυλίου, καὶ γράψας εἰς τὰς

πόλεις, ὅτι διήλλακται τῷ βασιλεῖ διὰ Μέντορος, καὶ σφραγισάμενος τὰς ἐπιστολάς, τῷ τοῦ Ἑρμείου δακτυλίῳ, συνεξέπεμψε τοὺς παραληψομένους τὰ χωρία. οἱ δ' ἐν ταῖς πόλεσι, πιστεύσαντες τοῖς γεγραμμένοις, καὶ τὴν εἰρήνην ἀγαπητῶς προσδεξάμενοι, παρέδωκαν πάντες τὰ φρούρια καὶ τὰς πόλεις. Μέντωρ μὲν οὖν δι' ἀπάτης ταχὺ παραλαβὼν ἀκινδύνως τὰ τῶν ἀποστατῶν πολίσματα, μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ τῷ βασιλεῖ, δόξας δύνασθαι στρατηγεῖν πραγματικῶς. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας, τοὺς ἀλλοτριῶς διακειμένους τοῖς Πέρσαις, τοὺς μὲν βιασάμενος, τοὺς δὲ καταστρατηγήσας, ἅπαντας ταχέως κατεπολέμησε. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην, Φίλιππος μὲν ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς, στρατεύσας ἐπὶ τὰς Χαλκιδικὰς πόλεις, Γεῖραν μὲν φρούριον ἐκπολιορκήσας κατέσκαψε, τῶν δ' ἄλλων πολισμάτων ἔνια καταπληξάμενος ἠνάγκασεν ὑποτάττεσθαι. ἐπὶ δὲ τὰς Φεράς τῆς Θετταλίας παρελθὼν, Πειθόλαον δυναστεύοντα τῆς πόλεως ἐξέβαλεν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, ἐν τῷ Πόντῳ Σπάρτακος ὁ τοῦ Πόντου βασιλεὺς ἐτελεύτησεν, ἄρξας ἔτη πέντε. τὴν δ' ἡγεμονίαν διαδεξάμενος ὁ ἀδελφὸς Παρυσάδης, ἐβασίλευεν ἔτη τριακονταοκτώ.

Olymp. CVIII, 1. Philippus pergit, urbes ad Hellespontum in ditionem redigere. Olynthum, aliquoties oppugnatam, per proditionem capit. Inde opibus auctus plura loca auro, quam armis occupat.

53. Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος, Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Θεόφιλος, ἐν Ρώμῃ δὲ κατεστήθησαν

ὑπατοὶ Γαῖος Σουλπίκιος, καὶ Γαῖος Κοϊντίας, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη ὀγδόη πρὸς ταῖς ἑκατὸν, καθ' ἣν ἐνῖκα στάδιον Πολυκλῆς Κυρηναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος μὲν σπεύδων τὰς ἐφ' Ἑλλησπόντοι πόλεις χειρώσασθαι, Μηκύβεργαν μὲν καὶ Τορώνην χωρὶς κινδύνων διὰ προδοσίας παρέλαβεν· ἐπὶ δὲ τὴν μεγίστην τῶν περὶ τοὺς τόπους τούτους πόλεων Ὀλυνθον στρατεύσας μετὰ πολλῆς δυνάμεως, τὸ μὲν πρῶτον νικῆσας τοὺς Ὀλυνθίους δυσὶ μάχαις, συνέκλεισεν εἰς πολιορκίαν προσβολὰς δὲ συνεχεῖς ποιούμενος, πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν ἐν ταῖς τειχομαχίαις. τὸ δὲ τελευταῖον, φθείρας χρήμασι τοὺς προεστηκότας τῶν Ὀλυνθίων Εὐθυκράτην τε καὶ Λασθένην, διὰ τούτων προδοθεῖσαν τὴν Ὀλυνθον εἴλε· διαρπάσας δ' αὐτήν, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐξαυδροποδισάμενος ἐλαφυροπώλησε. τοῦτο δὲ πράξας, χρημάτων τε πολλῶν εἰς τὸν πόλεμον ἐμπόρησε, καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἐναντιουμένας κατεπλήξατο· τοὺς δὲ ἀνδραγαθήσαντας τῶν στρατιωτῶν κατὰ τὴν μάχην ἀξίαις δωρεαῖς τιμήσας, καὶ χρημάτων πλῆθος διαδοὺς τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν ἰσχύουσι, πολλοὺς ἔσχε προδότας τῶν πατρίδων. καὶ αὐτὸς δὲ ἀπεφαίνετο διὰ χρυσοῦ πολλοὺς μᾶλλον, ἢ διὰ τῶν ὀπλων ἡὑξηκέναι τὴν ἰδίαν βασιλείαν.

Athenienses iniquo animo Philippi res gestas intuentes, eius coeptis omni modo adversantur, ad hoc instigati a Demosthene.

54. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὴν αὕξησιν ὑφορώμενοι τοῦ Φιλίππου, τοῖς ἀεὶ πολεμουμένοις ὑπ' αὐτοῦ ἐβοήθουν, πρέσβεις ἀποστελλόντες ἐπὶ τὰς πόλεις,

καὶ παρακαλοῦντες τηρεῖν τὴν αὐτονομίαν, καὶ τοὺς ἐπὶ τὴν προδοσίαν ὀρμῶντας τῶν πολιτῶν θανάτῳ κολάζειν. ἐπηγγέλλοντο δὲ πᾶσι συμμαχήσειν, καὶ φανερώς ἑαυτοὺς πολεμίους ἀποδείξαντες τῷ βασιλεῖ, διεπολέμουν πρὸς Φίλιππον. μάλιστα δ' αὐτοὺς παρώξυνε προστῆναι τῆς Ἑλλάδος Δημοσθένους ὁ ῥήτωρ, δεινότατος ὢν τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους Ἑλλήνων. οὐ μὴν ἡ πόλις γε ἀναστεῖλαι τῆς ἐπὶ τὴν προδοσίαν ὀρμῆς ἠδυνήθη τοὺς πολίτας· τοιαύτη φορὰ τις προδοτῶν ὑπῆρξε τότε κατὰ τὴν Ἑλλάδα. διὸ καὶ φασι τὸν Φίλιππον, βουλόμενον εἶναι τινα πόλιν ὀχυρότητι διαφέρουσαν, εἰπόντος τινὸς αὐτοῦ τῶν ἐγχωρίων, ἀνάλωτον αὐτὴν ἐκ βίας ὑπάρχειν, ἐπερωτῆσαι εἰ οὐδ' ὁ χρυσὸς τὸ τεῖχος ὑπερβῆναι δυνατός ἐστιν. ἦν γὰρ πεῖραν εἰληφώς ὅτι τὰ τοῖς ὀπλοῖς ἀδύνατα χειρωθῆναι, τῷ χρυσῷ ὁράδιόν ἐστι καταπολεμῆσαι. ἐγκατασκευάζων οὖν ἐν ταῖς πόλεσι προδότας διὰ τῆς δωροδοκίας, καὶ τοὺς δεχομένους τὸ χρυσίον ξένους καὶ φίλους ὀνομάζων, ταῖς ποιηραῖς ὁμιλίαις διέφθειρε τὰ ἥθη τῶν ἀνθρώπων.

Sed Philippus sollemnibus ludis, festis, conviviiis, munificentia, omnium animos sibi conciliat. Humanitatis exemplum erga Satyrum.

55. Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Ὀλύμπου Ὀλύμπια ποιήσας τοῖς θεοῖς ἐπινίκια, μεγαλοπρεπῆς θυσίας συνετέλεσε. πανήγυριν δὲ μεγάλην συστήσάμενος, καὶ λαμπροὺς ἀγῶνας ποιήσας, πολλοὺς τῶν ἐπιδημοῦντων ξένων ἐπὶ τὰς ἐστιάςεις παρελάμβανε. παρὰ δὲ τοὺς πότους πολλαῖς ὁμιλίαις χρώμενος, καὶ πολλοῖς μὲν ποτήρια διδοὺς κατὰ τὰς

προπόσεις, οὐκ ὀλίγοις δὲ δωρεὰς ἀπονέμων, πᾶσι δὲ μεγάλας ἐπαγγελίας εὐχρηστώως ποιούμενος, πολλοὺς ἔσχεν ἐπιθυμητὴς τῆς πρὸς αὐτὸν φιλίας. καὶ δὴ ποτ' ἐν τῷ συμποσίῳ καίτινος Σάτυρον τὸν ὑπακριτὴν σκυθρωπὸν, ἤρετο διὰ τί μόνος οὐδὲν ἄξιόν μεταλαβεῖν τῆς παρ' αὐτοῦ φιλανθρωπίας· τοῦ δ' εἰπόντος ὅτι βούλεται παρ' αὐτοῦ τυχεῖν τιος δωρεᾶς, δεδοικέναι δὲ μὴ ποτε δηλώσας τὴν προχειρισμένην ἔντευξιν, ἀποτύχη, ὁ μὲν βασιλεὺς περιχαρὴς γενόμενος διεβεβαιώσατο πᾶν ὅ, τι ἂν αἰτήσῃ χαρίσασθαι. ὁ δ' εἶπεν, ὅτι ξένου τινὸς ἑαυτοῦ δύο παρθένοι, τὴν ἡλικίαν ἔχουσαι γάμον, τυγχάνουσιν ἐν ταῖς αἰχμαλώταις οὔσαι· ταύτας οὖν βούλεσθαι λαβεῖν, οὐχ ἵνα λεσιτελείαν τινα περιποιήσῃται τυγχόντι τῆς δωρεᾶς, ἀλλ' ἵνα προικίσας συνοικίσῃ, καὶ μὴ περιῖδῃ μηδὲν παθούσας ἀνάξιον τῆς ἡλικίας. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Φίλιππος ἄσμενως τὴν αἴτησιν προσδεξάμενος, παραχορῆμα τὰς παρθένας ἐδωρήσατο τῷ Σατύρῳ. πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας παντοδαπὰς εὐεργεσίας καὶ δωρεὰς διασπείρων, ἐκομίζετο τοὺς μισθοὺς πολλαπλασίους τῆς χάριτος. πολλοὶ γὰρ ταῖς τῆς εὐεργεσίας ἐλπίσι προκληθέντες ἔφθασαν ἀλλήλους προσνέμοντες ἑαυτοὺς τῷ Φιλίππῳ, καὶ τὰς πατρίδας ἐγχειρίζοντες.

Olymp. CVIII, 2. Boeotorum et Phocensium mutua certamina. Interea Phalaecus, sacrilegii reus, imperium amittit. Succedunt Dinocrates, Callias, Sophanes. Ulterior quaestio de sacrilegis. Vasilorum et signorum sacrilegio ablatorum, catalogus.

56. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθηνησὶ Θεμιστοκλέους, ἐν Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἐσχὴν διεδέξαντο Γάϊος Κορνήλιος καὶ Μάρκος Ποπίλλιος. ἐπὶ δὲ τούτων,

Βοιωτοί, πολλὴν τῆς Φωκίδος χώραν πορθήσαντες, περὶ τὴν ὀνομαζομένην Τάμπολιν ἐνίκησαν τοὺς πολεμίους, καὶ κατέβαλον αὐτῶν περὶ ἑβδομήκοντα. μετὰ δὲ ταῦτα Βοιωτοὶ περὶ Κορώνειαν συμπλακέντες τοῖς Φωκεῦσιν, ἠττήθησαν, καὶ συχνοὺς ἀπέβαλον. ἔπειτα τῶν Φωκέων κατεχόντων ἱκανὰς τινὰς πόλεις ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, στρατεύσαντες οἱ Βοιωτοί, καὶ τὸν σῆτον ἐκ τῆς χώρας τῶν πολέμιων φθείραντες, κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἠττήθησαν. ἅμα δὲ τοῦτοις πραττομένοις, Φάλαικος μὲν ὁ τῶν Φωκέων στρατηγός, διαβληθεὶς ὅτι πολλὰ τῶν ἱερῶν χρημάτων κέκλοφεν, ἐξέπεσεν ἐκ τῆς ἀρχῆς. ἀντὶ δὲ τούτου στρατηγῶν αἰρεθέντων τριῶν, Δεινοκράτους καὶ Καλλίου καὶ Σωφάνους, ἐγένετο ζήτησις τῶν ἱερῶν χρημάτων, καὶ λόγον τοῖς χειρικοτάς οἱ Φωκεῖς ἀπήτουν. ἦν δὲ πλεῖστα διωκτικῶς Φίλων· οὗτος δ' οὐ δυνάμενος ἀποδοῦναι τὸν λόγον, κατεδικάσθη, καὶ στρεβλωθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, τοὺς μετέχοντας τῆς κλοπῆς ἐμήνυσεν, αὐτὸς δὲ ταῖς ἐσχάταις αἰκίαις περιπεσὼν, οἰκείαν τῆς ἀσεβείας ἔσχε τὴν τοῦ βίου καταστροφήν. οἱ δὲ νοσφισάμενοι τὰ χρήματα τὰ σωζόμενα καὶ περιόντα τῶν ἐκ τῆς κλοπῆς ἀπέδωκαν· αὐτοὶ δὲ ἐθανατώθησαν ὡς ἱερόσυλοι. τῶν δὲ προγεγενημένων στρατηγῶν ὁ μὲν πρῶτος ἄρχας Φιλόμηλος ἀπέσχετο τῶν ἀναθημάτων· ὁ δὲ δεύτερος, προσαγορευόμενος μὲν Ὀνόμαρχος, ἀδελφὸς δ' ὢν Φιλομήλου, πλεῖστα τῶν τοῦ θεοῦ χρημάτων κατεδαπάνησε· τρίτος δὲ Φαῦλλος ὁ ἀδελφὸς Ὀνομάρχου στρατηγήσας, οὐκ ὀλίγα τῶν ἀνα-

Θημάτων κατέκοψεν εἰς τὰς τῶν ξένων μισθοφοράς.
 τὰς γὰρ ἀνατεθείσας ὑπὸ Κροίσου τοῦ Λυδῶν
 βασιλέως χρυσᾶς πλίνθους, οὔσας ἑκατὸν καὶ εἴκοσι
 διταλάντους, κατέκοψεν εἰς νόμισμα· φιάλας δὲ
 χρυσᾶς τριακοσίας καὶ ἐξήκοντα διμναίους, καὶ
 λέοντα χρυσοῦν καὶ γυναιῖκα, τριάκοντα ταλάντων
 χρυσοῦ σταθμὸν ἄγοντων τῶν πάντων· ὥστε τὸ πᾶν
 κατακοπὴν χρυσεόν, εἰς ἄργυρίου λόγον ἀναγομένων
 τῶν χρημάτων, εὗρίσκεσθαι τάλαντα τετρακισχίλια·
 τῶν δὲ ἄργυρῶν ἀναθημάτων τῶν τε ὑπὸ Κροίσου
 καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀνατεθέντων, τοὺς πάντας
 στρατηγούς δεδαπανηκέναι τάλαντα πλείω τῶν ἑξα-
 κισχιλίων· προστιθεμένων δὲ καὶ τῶν χρυσῶν ἀνα-
 θημάτων, ὑπερβάλλειν τὰ μύρια τάλαντα. ἔνιοι δὲ
 τῶν συγγραφέων φασὶν οὐκ ἐλάττω γενέσθαι τὰ
 συληθέντα τῶν ἐν τοῖς Περσικοῖς θησαυροῖς ὑπὸ
 Ἀλεξάνδρου κατακτηθέντων. ἐπεχείρησαν δ' οἱ περὶ
 τὸν Φάλαικον στρατηγὸς καὶ τὸν ναδὸν ὀρύττειν,
 εἰπόντος τινὸς ὡς ἐν αὐτῷ θησαυρὸς εἴη πολὺν
 ἔχων ἄργυρόν τε καὶ χρυσόν· καὶ τὰ περὶ τὴν ἐστίαν
 καὶ τὸν τρίποδα φιλοτίμως ἀνέσκαπτον· ὁ δὲ μηνύ-
 σας τὸν θησαυρὸν, μάρτυρα παρείχετο τὸν ἐπιφα-
 νέστατον καὶ ἀρχαιότατον τῶν ποιητῶν Ὅμηρον, ἐν
 οἷς λέγει,

Οὐδ' ὅσα λαῖνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἔεργει
 Φοῖβου Ἀπόλλωνος, Πυθοῖ ἐνὶ πετρῇσση.

τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐγχειρῶντων σκάπτειν τὰ περὶ
 τὸν τρίποδα, σεισμοὶ μεγάλοι γενόμενοι τοῖς Φω-
 κεύσι φόβον ἐπέστησαν· φανερώς δὲ τῶν θεῶν

προσημαινόντων τὴν κατὰ τῶν ἱεροσύλων κόλασιν,
ἀπέστησαν τῶν ἔργων. ὁ δὲ τῆς παρανομίας ταύτης
ἡγεμὼν Φίλων ὁ προειρημένος ταχὺ τῷ δαιμονιώτῃ
προσηκούσας δίκας ἐξέτισεν.

Sacrilegii participes Athenienses, ob id iam olim a Dionysio
litteris incensati: nec minus Lacedaemonii.

57. Τῆς δὲ τῶν ἱερῶν χρημάτων φθορᾷ τὴν
μὲν ὅλην ἐπιγραφὴν ἔσχον Φωκεῖς, μετέσχον δὲ τῆς
αἰρέσεως Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι οἱ συμμαχή-
σαντες τοῖς Φωκεῦσι, καὶ οὐ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν
ἐκπεμπομένων στρατιωτῶν τοὺς μισθοὺς λαβόντες.
οὕτω δὲ τοῖς Ἀθηναίοις ὁ χρόνος οὗτος ἦνεγκεν
ἐξαμαρτάνειν εἰς τὸ δαιμόνιον, ὥστε μικρὸν ἀνώτε-
ρον τῶν Αἰλφικῶν καιρῶν Ἰφικράτους διατρέβοντος
περὶ Κέρκυραν μετὰ ναυτικῆς δυνάμεως, καὶ Διο-
νυσίου τοῦ Σαρακουσίων δυνάστου πέμψαντος εἰς
Ὀλυμπίαν καὶ Αἰλφούς ἀγάλματα ἐκ χρυσοῦ καὶ
ἐλέφαντος δεδημιουργημένα, περιτυχὼν ταῖς κομι-
ζούσαις αὐτὰ ναυσὶν ὁ Ἰφικράτης, καὶ κρατήσας
αὐτῶν, διεπέμψατο πρὸς τὸν δῆμον, ἐπερωτῶν τί
χρὴ πράττειν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι προσέταξαν αὐτῷ μὴ
τὰ τῶν θεῶν ἐξετάζειν, ἀλλὰ σκοπεῖν ὅπως τοὺς
στρατιώτας διαθρέψῃ. Ἰφικράτης μὲν οὖν, ὑπα-
κούσας τῷ δόγματι τῆς πατρίδος, ἐλαφυροπώλησε
τὸν τῶν θεῶν κόσμον· ὁ δὲ τύραννος ὀργισθεὶς τοῖς
Ἀθηναίοις, ἔγραψε πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴν τοιαύτην.
Διονύσιος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ· Εὐ-
μενὲς πράττειν οὐκ ἐπιτήδειόν ἐστι γράφειν, ἐπεὶ
τοὺς θεοὺς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν

„ἱεροσυλεῖτε, καὶ τὰ ἀγάλματα τὰ εἰς ἀνάθεσιν ὑφ’
 „ἡμῶν τοῖς θεοῖς ἀπεσταλμένα παρελόμενοι κατεκό-
 „ψατε, καὶ περὶ τοὺς μεγίστους τῶν θεῶν ἡσεβήκατε
 „περὶ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν ἐν Δελφοῖς, καὶ τὸν Δία
 „τὸν Ὀλύμπιον.“ Ἀθηναῖοι μὲν οὖν περὶ τὸ θεῖον
 τοιαῦτ’ ἔπραξαν, καὶ ταῦτ’ εὐχόμενοι τὸν Ἀπόλλωνα
 πατρώον αὐτῶν εἶναι καὶ πρόγονον· Λακεδαιμόνιοι
 δὲ τῷ περὶ Δελφούς μαντεῖω χρησάμενοι, καὶ τὴν
 θαυμαζομένην παρὰ πᾶσι πολιτείαν διὰ τοῦτου
 κτησάμενοι, καὶ περὶ τῶν μεγίστων ἔτι καὶ νῦν τὸν
 θεὸν ἐπερωτῶντες, ἐτόλμησαν τοῖς τὸ ἱερὸν συλήσασθαι
 κοινωνῆσαι τῆς παρανομίας.

Βασιλῆς, a Phocensibus admodum pressi, Philippum in auxilium
 advocant. Phocenses apud Abas pulsi: dum ad templum fugiunt,
 una cum templo incendio absumuntur.

58. Κατὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν, οἱ μὲν Φωκεῖς τρεῖς
 πόλεις ἔχοντες ὠχυρωμένους, Ὀσχομένον καὶ Κορών-
 ρειαν καὶ Κορσιᾶς, ἐκ τούτων ἐποιοῦντο τὴν ἐπὶ
 τοὺς Βοιωτὰς στρατείαν. εὐπορούμενοι δὲ μισθο-
 φόρων, τὴν τε χώραν ἐδῆουν, καὶ κατὰ τὰς ἐπιθέσεις
 καὶ συμπλοκάς περιεγίνοντο τῶν ἐγχωρίων. διόπερ
 οἱ Βοιωτοὶ, θλιβόμενοι μὲν τῷ πολέμῳ, καὶ πολλοὺς
 τῶν στρατιωτῶν ἀπολωλεκότες, χρημάτων δὲ ἀπο-
 ρούμενοι, πρέσβεις ἐξέπεμψαν πρὸς τὸν Φίλιππον,
 ἀξιοῦντες βοηθῆσαι. ὁ δὲ βασιλεὺς ἡδέως ὁρῶν τὴν
 ταπείνωσιν αὐτῶν, καὶ βουλόμενος τὰ Λευκτρικὰ
 φρονήματα συστῆλαι τῶν Βοιωτῶν, οὐκ ὀλίγους
 ἀπέστειλε στρατιώτας, αὐτὸ μόνον φυλαττόμενος τὸ
 δοκεῖν μὴ περιορᾶν τὸ μαντεῖον σεσυλημένον. τῶν
 δὲ Φωκέων οἰκοδομούντων φρούριον περὶ τὰς ὄνο-

μαζομένας Ἀβας, καθ' ἃς ἔστιν Ἀπόλλωνος ὄριον
 ἱερὸν, ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ Βοιωτοί. εὐθύς
 δ' αὐτῶν οἱ μὲν εἰς τὰς ἔγγιστα πόλεις φυγόντες
 διεσπάρησαν, οἱ δ' εἰς τὸν νεὼν τοῦ Ἀπόλλωνος κα-
 ταφυγόντες εἰς πεντακοσίους, ἀπόλοντο. πολλὰ μὲν
 οὖν καὶ ἄλλα θεῖα περὶ τοὺς Φωκεῖς συνέβη γενέ-
 σθαι περὶ τοὺτους τοὺς χρόνους, μάλιστα δὲ τὸ
 μέλλον λέγεσθαι. οἱ γὰρ εἰς τὸν νεὼν καταφυγόν-
 τες, ὑπέλαβον διὰ τῆς τῶν θεῶν ἐπικουρίας σωθή-
 σεσθαι. τοῦναντίον δὲ, θεῖα τινὲ προνοίᾳ, τῆς
 προσηκούσης τοῖς ἱεροσύλοις τιμωρίας ἔτυχον. πολ-
 λῆς γὰρ οὔσης στιβάδος περὶ τὸν νεὼν, καὶ πυρὸς ἐν
 ταῖς σκηναῖς τῶν πεφευγόντων ἀπολειμμένου, συν-
 ἔβη τῆς στιβάδος ἐκκαυθείσης τοσαύτην ἑξαφθῆναι
 φλόγα παραδόξως, ὥστε τὸν νεὼν καὶ τοὺς καταπε-
 φευγότας εἰς αὐτὸν Φωκεῖς ζῶντας καταφλεχθῆναι.
 τοῖς γὰρ ἱεροσύλοις ἔδοξε τὸ θεῖον μὴ διδόναι τῇ
 ἐκ τῆς ἱκεσίας συγχωρουμένην ἀσφάλειαν.

Olymp. CVIII, 3. Phocenses nova auxilia a Lacedaemoniis ac-
 cipiant, Boeoti a Philippo, qui in Loeridem movet. Phalaecus,
 denuo imperator factus, dissidens viribus, Philippo sponte se dedit,
 et impetrata venia in Peloponnesum discedit. De pace confilia.

59. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθηνησιν Ἀρχίου, Ῥωμαῖοι
 κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Αἰμίλιον καὶ Τίτον
 Κοίντιον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ Φωκικὸς πόλεμος, δια-
 μείνας ἔτη δέκα, κατελύθη τότε τὸν τρόπον. Βοιω-
 τῶν καὶ Φωκῶν τεταπεινωμένων διὰ τὸ μῆκος τοῦ
 πολέμου, Φωκεῖς μὲν πρῶτοις ἑξαπέστειλαν εἰς Λα-
 κεδαιμόνα περὶ βοηθείας, Σπαρτιάται δὲ χίλιους
 δπλίτας ἐξέπεμψαν, στρατηγὸν ἐπιστήσαντες Ἀρχίδα-

μον τὸν βασιλέα. Βοιωτῶν δὲ παραπλησίως τούτοις διαπρесеυσασμένων πρὸς Φίλιππον περὶ συμμαχίας. ὁ Φίλιππος παραλαβὼν τοὺς Θετταλοὺς, ἤκεν εἰς τὴν Λοκρίδα μετὰ πολλῆς δυνάμεως. καταλαβὼν δὲ Φάλαικον πάλιν τῆς στρατηγίας ἡξιωμένον, καὶ τὸ τῶν μισθοφόρων πλῆθος ἔχοντα, παρεσκευάζετο παρατάξει κρῖναι τὸν πόλεμον. ὁ δὲ Φάλαικος ἐν τῇ Νικαίᾳ διατρίβων, καὶ θεωρῶν αὐτὸν οὐκ ἀξιόμαχον ὄντα, διεπρесеβένυστο πρὸς τὸν βασιλέα περὶ διαλύσεων. γενομένης δ' ὁμολογίας, ὥστε τὸν Φάλαικον μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἀπελθεῖν ὅπου βούλοιο, οὗτος μὲν ὑπόσπονδος εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μισθοφόρων, ὄντων ὀκτακισχιλίων. οἱ δὲ Φωκεῖς συντριβέντες ταῖς ἐλπίσι, παρέδωκαν ἑαυτοὺς τῷ Φιλίππῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἄνευ μάχης ἀνελπίστως καταλύσας τὸν ἱερὸν πόλεμον, συνήδρευε μετὰ τῶν Βοιωτῶν καὶ Θετταλῶν. ἔκρινεν οὖν συγκατάγειν τὸ τῶν Ἀμφικτυόνων συνέδριον, καὶ τοῦτω τὴν περὶ τῶν ὅλων διάγνωσιν ἐπιτρέψαι.

Pacis condiciones. Ita bellum sacrum finitum.

60. Ἔδοξεν οὖν τοῖς συνέδροις μεταδοῦναι τῷ Φιλίππῳ καὶ τοῖς ἀπογόνοις αὐτοῦ τῆς Ἀμφικτυονίας, καὶ δύο ψήφους ἔχειν, ἃς τρότερον οἱ καταπολεμηθέντες Φωκεῖς εἶχον. τῶν δ' ἐν Φωκεῦσι τριῶν πόλεων περιελεῖν τὰ τεῖχη, καὶ μηδεμίαν κοινωνίαν εἶναι τοῖς Φωκεῦσι τοῦ ἱεροῦ, μηδὲ τοῦ Ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου. μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτοῖς μήτε ἵππους, μήτε ὅπλα κτήσασθαι, μέχρις ἂν οὗ τὰ χρήματα ἐκτίσσωσι τῷ θεῷ τὰ σεσλημένα. τοὺς δὲ πεφευγότας

τῶν Φωκέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν μετεσχηκότων τῆς
 ἱεροσυλίας ἐναγείς εἶναι καὶ ἀγωγίμονες πάντοθεν.
 τὰς δὲ πόλεις ἀπύσας τῶν Φωκέων κατασκάψαι, καὶ
 μετοικίσαι εἰς κώμας, ὧν ἐκάστην μὴ πλεῖον ἔχειν
 οἰκιῶν πεντήκοντα, μηδὲ διεστάναι ἑλαττον σταδίου
 τὰς κώμας ἀπ' ἀλλήλων· ἔχειν δὲ Φωκεῖς τὴν χώραν,
 καὶ φέρειν κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ φόρον τάλαντα
 ἑξήκοντα, μέχρις ἂν ἐκτίσῃσι τὰ ἀπογραφέντα χρή-
 ματα κατὰ τὴν ἱεροσυλίαν· τιθέναι δὲ καὶ τὸν
 ἀγῶνα τῶν Πυθίων Φίλιππον μετὰ Βοιωτῶν καὶ
 Θετταλῶν, διὰ τὸ Κορινθίους μετεσχημέναι τοῖς
 Φωκεῦσι τῆς εἰς τὸ θεῖον παρανομίας. τοὺς δὲ
 Ἀμφικτύοντας καὶ τὸν Φίλιππον τὰ ὄπλα τῶν Φω-
 κέων καὶ τῶν μισθοφόρων καταπειροκοπήσαι, καὶ
 τὰ λείψανα αὐτῶν κατακαῦσαι, καὶ τοὺς ἵππους
 ἀποδόσθαι. ἀκολούθως δὲ τούτοις διέταξαν οἱ
 Ἀμφικτύονες τὰ περὶ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ μαντείου,
 καὶ τὰλλα πάντα τὰ πρὸς εὐσέβειαν καὶ κοινὴν
 εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν τοῖς Ἕλλησιν ἀνήκοντα. μετὰ
 δὲ ταῦτα Φίλιππος μὲν τὰ δεδογμένα τοῖς Ἀμφι-
 κτύοσι συγκαταστήσας, καὶ πάντα φιλοφρονηθεὶς,
 ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, οὐ μόνον δόξαν
 εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς στρατηγικῆς περιπεποιημένος,
 ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν μέλλουσαν αὐτῷ αὐξήσει γενέσθαι
 μεγάλα προκατασκευασάμενος. ἐπεθύμει γὰρ τῆς
 Ἑλλάδος ἀποδειχθῆναι στρατηγὸς αὐτοκράτορ, καὶ
 τὸν πρὸς Πέρσας ἐξενεγκεῖν πόλεμον· ὅπερ καὶ συν-
 ἔβη γενέσθαι. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος
 ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν.

Phocensium duces sacrilegi singuli ut supplicio divino vindicati: Philomelus. Onomarchus. Phayllus. Phalaecus, diuturno errore deinde iactatus, in Italiam navigat.

61. Νῦν δ' ἐπὶ τὸ συνεχές τῆς ἱστορίας τρεψόμεθα. δίκαιον δ' εἶναι νομίζομεν πρῶτον ἀναγράψαι τὴν ἐκ θεῶν γενομένην τοῖς εἰς τὸ μαντεῖον παρηγορηκόσι κόλασιν. ὅλως γὰρ οὐ μόνον τοῖς αὐθένταις τῆς ἱεροσυλίας, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς προσαψάμενος μόνον τῆς παρανομίας ἀπαράιτος ἐκ τοῦ δαιμονίου ἐπηκολούθησε τιμωρία. ὁ μὲν γὰρ ἀρχιτέκτων τῆς καταλήψεως τοῦ ἱεροῦ Φιλόμηλος κατὰ τινα περίστασιν πολεμικὴν ἑαυτὸν κατεκρήμυσεν. ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ὀνόμαρχος, διαδιξάμενος τὴν τῶν ἀπονοηθέντων στρατηγίαν, μετὰ τῶν συμπαράταξαμένων ἐν Θετταλίᾳ Φωκέων καὶ μισθοφόρων κατακοπεῖς ἐσταυρώθη. ὁ δὲ τρίτος, καὶ πλεῖστα τῶν ἀναθημάτων κατακόψας, Φαῦλλος πολυχρονίῳ νόσῳ νοσήσας, οὐδ' ἀπολυθῆναι συντόμως τῆς τιμωρίας ἠδυνήθη. ὁ δ' ἐπὶ πᾶσι Φάλαικος τὰ λείψανα τῆς ἱεροσυλίας ἀναλαβὼν, ἐν πλάναις καὶ μεγάλοις φόβοις καὶ κινδύνοις ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἐβίωσεν, οὐχ ἵνα μακαριώτερος γένηται τῶν συνασεβησάντων, ἀλλὰ ἵνα πλείω χρόνον στρεβλώθῃς, καὶ πολλοῖς διὰ τὴν ἀτυχίαν γενόμενος γνώριμος, περιβόητον ἔχῃ τὴν συμφοράν. οὗτος γὰρ μετὰ τὴν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας φυγὴν μετὰ τῶν μισθοφόρων τὸ μὲν πρῶτον διέτριβε περὶ τὴν Πελοπόννησον, συνέχων τοὺς στρατιώτας ἐκ τῶν ἱεροσυληθέντων λειψάνων· μετὰ δὲ ταῦτα ἐν Κορίνθῳ μισθωσάμενος πλοῖα φορτηγὰ μεγάλα, καὶ τέσσαρας ἔχων ἡμιολίους, παρεσκευάζετο πρὸς

τὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν πλοῦν, νομίζων ἐν
τούτοις τοῖς τόποις ἢ καταλήψεσθαι τινα πόλιν, ἢ
τεύξεσθαι μισθοφορίας. ἐτύγχανε γὰρ Λευκανοῖς
πρὸς Ταραντίνους συνεστηκὸς πόλεμος. πρὸς δὲ
τούς συμπλέοντας ἔφη μετάπεμπος πλεῖν ὑπὸ τῶν
ἐξ Ἰταλίας καὶ Σικελίας.

Phalacci eiusque sociorum in Peloponnesum reditus. Inde
stipendio conducti in Cretam transvehuntur, et urbem Lycium oc-
cupant. Lyciis auxilio veniunt Lacedaemonii duce Archidamo.

62. Ἐκπεύσαντος δ' αὐτοῦ, καὶ πελαγίου γε-
νομένου, στρατιωταὶ τινες τῶν ἐν τῷ μεγίστῳ πλοίῳ
κομιζομένων, ὥπερ αὐτὸς ὁ Φάλαικος ἐνέπλει, λόγον
ἀλλήλοις ἐδίδουσιν, ὑπονοοῦντες μηδένα μεταπέμψα-
σθαι σφᾶς. οὔτε γὰρ ἡγεμόνας ἐώρων ἀπὸ τῶν
ἐπικαλουμένων συμπλέοντας, οὔτε ὁ πλοῦς ἦν ὀλίγος,
ἀλλὰ πλοῦς ὑπέκειτο μέγας καὶ χαλεπός. διόπερ
ἀπιστοῦντες ἅμα τοῖς λεγομένοις, καὶ φοβούμενοι
τὴν διαπόντιον στρατείαν, συνίσταντο, καὶ μάλιστα
οἱ τὰς ἡγεμονίας ἔχοντες τῶν μισθοφόρων. τέλος δὲ,
σπασάμενοι τὰ ξίφη, καὶ καταπληξάμενοι τὸν τε
Φάλαικον καὶ τὸν κυβερνήτην, ἠνάγκασαν εἰς τοῦ-
πίσω πάλιν ἀποπλεῖν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἐν τοῖς
ἄλλοις πλοίοις κομιζομένων ποιησάντων, κατέπλευσαν
εἰς τὴν Πελοπόννησον. ἀθροισθέντες δ' εἰς Μαλέαν
ἄκραν τῆς Λακωνικῆς, ἐκεῖ κατέλαβον ἐκ Κρήτης
καταπεπλευκότας τοὺς Κνωσσίους πρέσβεις ἀπὸ
συναγωγῇ μισθοφόρων. ὧν διαλεχθέντων τῷ τε
Φαλαίκῳ καὶ τοῖς ἡγεμόσι, καὶ δόντων ἀξιολόγους
μισθοὺς, μετὰ τούτων ἅπαντες ἐξέπλευσαν. κατὰ-
ραντες δὲ τῆς Κρήτης εἰς Κνωσσὸν, εὐθὺς ἐξ ἐφόδου

πόλιν κατελάβοντο τὴν καλουμένην Λύκτον. τοῖς δὲ Λυκτίοις ἐκ τῆς πατρίδος ἐκπεπωκόσι παράδοξος καὶ σύντομος ἐφάνη βοήθεια. περὶ γὰρ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ταραντίνων διαπολεμούτων πρὸς Λευκα-
ροὺς, καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, ὄντας προγόνους ἑαυτῶν, πεμφάντων πρέσβεις περὶ βοηθείας, οἱ μὲν Σπαρτιάται διὰ τὴν συγγένειαν προθύμως ἔχοντες
συμμαχήσαι, ταχέως δύναμιν ἤθροισαν πεζικὴν τε καὶ ναυτικὴν, καὶ ταύτης στρατηγὸν ἀπέδειξαν
Ἀρχίδαμον τὸν βασιλέα· μελλόντων δ' ἀπαίρειν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἠξίωσαν οἱ Λύκτιοι πρῶτον αὐτοῖς
βοηθῆσαι· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πεισθέντες, καὶ πλεύσαντες εἰς τὴν Κρήτην, τοὺς μισθοφόρους ἐνί-
κhsαν, τοῖς δὲ Λυκτίοις ἀνέσωσαν τὴν πατρίδα.

Archidamus in Italiam vellet, Tarentinis opem laturus, proelio perit. Phalaccus Lycto eiectus, dum Cydoniam obsidet, fulminis ictu exstinguitur. Militum eius haud dissimilis sortis.

63. Ματὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀρχίδαμος πλεύσας εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ συμμαχήσας τοῖς Ταραντίνοις, ἐν τινι μάχῃ διαγωνισάμενος λαμπρῶς ἐτελεύτησεν, αὐτὸς κατὰ μὲν τὴν στρατηγίαν καὶ τὸν ἄλλον βίον ἐπαινούμενος, κατὰ δὲ τὴν πρὸς Φωκεῖς συμμαχίαν μόνην βλασφημούμενος, ὥς μάλιστα αὐτίος γεγωνὸς τῆς τῶν Δελφῶν καταλήψεως. ὁ δὲ Ἀρχίδαμος μὲν οὖν ἐβασίλευσε τῶν Λακεδαιμονίων ἔτη τρία πρὸς τοῖς εἴκοσι· τὴν δ' ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἄγρις ὁ υἱὸς ἐβασίλευσεν ἔτη πεντεκαίδεκα. ἔπειτα οἱ μὲν Ἀρχιδάμου μισθοφόροι, μετεσχηκότες τῆς τοῦ μαντείου συλήσεως, ὑπὸ τῶν Λευκαρῶν κατηγωνίσθησαν. ὁ δὲ Φάλακκος ἐκπεσὼν ἐκ τῆς Λύκτου, Κυδωνίαν πο-

λιορκεῖν ἐπεχείρησε· κατασκευάσαντος δὲ αὐτοῦ μηχανὰς πολιορκητικὰς, καὶ προσάγοντος τῇ πόλει, κεραιῶν πεσόντων, αὗται μὲν ὑπὸ τοῦ θείου πυρὸς κατεφλέχθησαν· τῶν δὲ μισθοφόρων πολλοὶ, παραβοηθοῦντες ταῖς μηχαναῖς, ὑπὸ τοῦ πυρὸς διεφθάρησαν· ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ στρατηγὸς Φάλαϊκος. ἔτιοι δὲ φασιν αὐτὸν προσκόψαντά τινα τῶν μισθοφόρων, ὑπὸ τούτου σφαγῆναι. οἱ δὲ περιλειφθέντες τῶν μισθοφόρων, ἀναληφθέντες ὑπὸ τῶν Ἠλείων φυγάδων, εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐκομίσθησαν, καὶ μετὰ τούτων ἐπολέμουν πρὸς Ἠλείους. Ἀρκάδων δὲ συναγωνισαμένων τοῖς Ἠλείοις, καὶ μάχῃ νικησάντων τοὺς φυγάδας, πολλοὶ μὲν τῶν μισθοφόρων ἀνῆρέθησαν, οἱ δὲ περιλειφθέντες εἰς τετρακισχιλίους ἐξωργήθησαν. διελομένων δὲ τῶν τε Ἀρκάδων καὶ Ἠλείων τοὺς αἰχμαλώτους, οἱ μὲν Ἀρκάδες τοὺς ἑαυτοῖς μερισθέντας ἅπαντας ἐλαφύροπώλησαν, οἱ δ' Ἠλεῖοι διὰ τὴν εἰς τὸ μαντεῖον παρανομίαν ἀπέσφαξαν.

Civitates, feminae etiam, impietatis participes, poenas luerunt; Philippus contra, sacrorum defensor, Graeciae universae imperator evasit.

64. Οἱ μὲν οὖν τῆς ἱεροσυλίας μετασχόντες τοῦτον τὸν τρόπον ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τιμωρίας ἤξιώθησαν. αἱ δ' ἐπισημοῦνται πόλεις, κοινωνήσασαι τῆς παρανομίας, ὕστερον ὑπ' Ἀντιπάτρου καταπολεμηθεῖσαι, τὴν ἡγεμονίαν ἅμα καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀπέβαλον. αἱ δὲ τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἡγεμόνων γυναῖκες, περιθέμεναι τοὺς χρυσοὺς ἐκ Δελφῶν ὄρμους, οἰκείας τῆς ἀσεβείας τιμωρίας ἔτυχον. ἡ μὲν γὰρ τὸν τῆς Ἑλένης γεγεννημένον φορέσασα εἰς ἑταιρικὴν

αἰσχύνῃν ἐνέπεσε, καὶ τὸ κάλλος προέβαλε τοῖς ἐνυβρίζειν προαιρουμένοις· ἡ δὲ τὸν τῆς Ἐριφύλης περιθεμένη, τῆς οἰκίας ὑπὸ τοῦ πρεσβυτάτου τῶν νύων ὑπὸ μανίας ἐμπυρισθείσης, μετὰ ταύτης ζῶσα κατεφλέχθη. οἱ μὲν οὖν τοῦ δαιμονίου καταφρονεῖν τολμήσαντες, τὸν εἰρημένον τρόπον ὑπὸ τῶν θεῶν τιμωρίας ἠξιώθησαν. ὁ δὲ τούτῳ τῷ μαντείῳ βοηθήσας Φίλιππος, ἀπὸ τούτων τῶν χρόνων αἰεὶ μᾶλλον αὐξόμενος, τὸ τελευταῖον, διὰ τὴν εἰς τὸ θεῖον εὐσέβειαν, ἡγεμὼν ἀπεδείχθη τῆς Ἑλλάδος πάσης, καὶ μεγάλην βασιλείαν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπῃν περιποιήσατο. ἡμεῖς δὲ ἀρχοῦντως διεληλυθότες τὸν ἰερόν πόλεμον, ἐπάνιμεν ἐπὶ τὰς ἑτερογενεῖς πράξεις.

In Sicilia Syracusani ad compescendos tumultus a Corinthiis Timoleonem imperatorem impetrant. Virtutis et aequilatis studiosus Timoleon, fratrem, tyrannidis appetentem, obtruncaverat. Res Siciliae Timoleon egregie defendit et restituit.

65. Κατὰ γὰρ τὴν Σικελίαν Συρακούσιοι στασιάζοντες πρὸς ἀλλήλους, καὶ τυραννίσαι πολλαῖς καὶ μεγάλαις καὶ ποικίλαις δουλεύειν ἀναγκαζόμενοι, πρῆσβεις ἐξέπεμψαν εἰς Κόρινθον, ἀξιοῦντες αὐτοῖς ἀποστεῖλαι στρατηγὸν τὸν ἐπιμελησόμενον τῆς πόλεως, καὶ καταλύσοντα τὴν τῶν τυραννῶν ἐπιβαλομένων πλεονεξίαν. οἱ δὲ, κρίνοντες δίκαιον εἶναι τοῖς ἀπογόνοις βοηθεῖν, ἐψηφίσαντο πέμπειν στρατηγὸν Τιμολέοντα Τιμαινέτου, πρωτεύοντα τῶν πολιτῶν ἀνδρεία τε καὶ συνέσει στρατηγικῇ, καὶ καθόλου πάσαις ταῖς ἀρεταῖς κεκοσμημένον. ἴδιον δὲ τι συνέβη περὶ τὸν ἄνδρα συμπεσεῖν, ὃ συνελάβετο αὐτῷ πρὸς τὴν τῆς στρατηγίας αἵρεσιν. Τιμοφάνης γὰρ ὁ ἀδελ-

φὸς αὐτοῦ, προέχων τῶν Κορινθίων πλούτῳ τε καὶ
 τόλμῃ, πάλαι μὲν ἦν φανερός τυραννίδος ὀρεγόμενος.
 τότε δὲ τοὺς ἀπόρους ἀνάλαμβάνων, καὶ πανοπλίᾳ
 κατασκευαζόμενος, καὶ τοὺς πονηροτάτους ἔχων μεθ'
 ἑαυτοῦ, κατὰ τὴν ἀγορὰν περιήρει, οὐ προσποιούμε-
 νος ὅτι τύραννός ἐστι, τὰ δὲ τῆς τυραννίδος ἔργα
 διαπρατιτόμενος. ὁ δὲ Τιμολέων, ἀλλοτριώτατος ὢν
 μοναρχίας, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρει πείθειν τὸν ἀδελ-
 φὸν ἀποσιῆσαι τῆς ἐπιβολῆς· ὥς δ' οὐχ ὑπήκουεν,
 ἀλλ' αἰεὶ καὶ μᾶλλον ἐπετείνετο τῇ τόλμῃ, ἀδυνατῶν
 αὐτὸν λόγῳ διορθώσασθαι, περιπατῶν κατὰ τὴν
 ἀγορὰν ἀπέσφαξε. Θορύβου δὲ γενομένου, καὶ τῶν
 πολιτῶν συνδραμόντων, διὰ τε τὸ παράδοξον καὶ
 τὴν δεινότητα τῆς πράξεως, στάσις ἐγένετο. οἱ μὲν
 γὰρ ἔφασαν δεῖν ὥς ἐμφύλιον φόνον πεπραχότα τὸν
 Τιμολέοντα τυγχάνειν τῆς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίας, οἱ
 δὲ τοῦναντίον ἀπεφαίνοντο ἐπαινεῖν τὸν ἄνδρα ὡς
 τυραννοκτόνον. τῆς δὲ γερουσίας συνεδρευούσης ἐν
 τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ τῆς περὶ τὴν προᾶξιν ἀμφισβη-
 τήσεως ἐπὶ τὸ συνέδριον ἀναπεμφθείσης, οἱ μὲν ἐχ-
 θροὶ τοῦ Τιμολέοντος κατηγόρουν, οἱ δὲ χαριέστε-
 ροὶ συνηγοροῦντες συνεβούλευον σῶζειν τὸν ἄνδρα.
 ἀκρίτου δ' ἔτι τῆς ζητήσεως οὔσης, κατέπλευσαν ἐκ
 τῶν Συρακουσῶν οἱ πρέσβεις, καὶ τῇ γερουσίᾳ τὰς
 ἐντολὰς δηλώσαντες, ἡξίουσαν τὴν ταχίστην ἀποστεῖλαι
 τὸν στρατηγόν. ἔδοξεν οὖν τῷ συνεδρίῳ πέμπειν
 τὸν Τιμολέοντα, καὶ πρὸς τὸ κατορθῶσαι τὴν προᾶξιν,
 ξένας τινὰς καὶ παραδόξους αἰρέσεις αὐτῷ προσέθη-
 καν. διεβιβραίωνσαντο γὰρ, εἰ μὲν καλῶς ἄρξῃ τῶν

Συρακουσίων, κρίνειν αὐτὸν τυραννοκτόνον· εἰς δὲ πλεονεκτικώτερον, ἀδελφοῦ φονέα. ὁ δὲ Τιμολέων οὐχ οὕτω διὰ τὸν ἐπικρεμασθέντα φόβον ὑπὸ τῆς γερουσίας, ὥς διὰ τὴν ἀρετὴν, καλῶς καὶ συμφερόντως προέστη τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πραγμάτων. Καρχηδονίους μὲν γὰρ κατεπολέμησε, τὰς δὲ κατεσκαμμένας ὑπὸ τῶν Βαρβάρων Ἑλληνίδας πόλεις ἀποκατέστησε, πᾶσαν δὲ Σικελίαν ἡλευθέρωσε· καθόλου δὲ τὰς Συρακούσας καὶ τὰς Ἑλληνίδας πόλεις παραλαβὼν ἐρήμους ἐποίησε πολυανθρωπία διενεγκεῖν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν· νῦν δὲ ἐπὶ τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας μεταβιβάζομεν τὸν λόγον.

Olymp. CVIII, 4. Timoleonis navium apparatus, iter in Siciliam faustis omnibus laetum, igne coelesti collustratum. Poenis ob viis Timoleon feliciter elapsus.

66. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐβούλου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Σερούϊον Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων, Τιμολέων ὁ Κορίνθιος, προκχειρισμένος ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐπὶ τὴν ἐν Συρακούσαις στρατηγίαν, παρεσκευάζετο πρὸς τὸν εἰς τὴν Σικελίαν ἱκλουν. ἑπτακοσίους μὲν οἷν ξένους ἐμισθώσατο, στρατιωτῶν δὲ τέσσαρας τριήρεις πληρώσας, καὶ ταχυναυτούσας τρεῖς, ἐξέπλευσεν ἐκ Κορίνθου. ἐν παράπλῳ δὲ παρὰ Λευκαδίων καὶ Κερκυραίων τρεῖς ναῦς προσλαβόμενος, ἐπεραιούτο δέκα ναυσὶ τὸν Ἰόνιον καλούμενον πόρον. ἴδιον δὲ τι καὶ παράδοξον συνέβη γενέσθαι τῷ Τιμολέοντι κατὰ τὸν πλοῦν, τοῦ δαιμονίου συνεπιλαβομένου

τῆς ἐπιβολῆς, καὶ προσημαίνοντος τὴν ἐσομένην περὶ αὐτὸν εὐδοξίαν καὶ λαμπρότητα τῶν πράξεων. δι' ὅλης γὰρ τῆς νυκτὸς προηγέτο λαμπρὰς καομένη κατὰ τὸν οὐρανὸν, μέχρις οὗ συνέβη τὸν στόλον εἰς τὴν Ἰταλίαν καταπλεῦσαι. ὁ δὲ Τιμολέων προακηκοὺς ἦν ἐν Κορίνθω τῶν τῆς Ἀθήνητρος καὶ Κόρης ἱερείων, ὅτι κατὰ τὸν ὕπνον αὐταῖς αἱ θεαὶ προήγγειλαν συμπλεύσεσθαι τοῖς περὶ τὸν Τιμολέοντα κατὰ τὸν πλοῦν τὸν εἰς τὴν ἱερὰν αὐτῶν νῆσον. διόπερ ὁ Τιμολέων καὶ οἱ συμπλέοντες περικαρεῖς ἦσαν, ὥς τῶν θεῶν συνεργοῦσιν αὐτοῖς. τὴν δ' ἀρίστην τῶν νεῶν καθιερώσας ταῖς θεαῖς ὁ Τιμολέων, ὠνόμασεν αὐτὴν Ἀθήνητρος καὶ Κόρης ἱερὰν. καταπλεύσαντος δὲ τοῦ στόλου χωρὶς κινδύνων εἰς τὸ Μεταπόντιον τῆς Ἰταλίας, ἐπικατέπλευσε Καρχηδονία τριήρης, ἔχουσα πρεσβευτὰς Καρχηδονίους. οὗτοι δ' ἐντυχόντες τῷ Τιμολέοντι, διαμαρτύραντο μὴ κατέρχιν πολέμου, μηδ' ἐπιβαίνειν τῇ Σικελίᾳ. ὁ δὲ Τιμολέων, ἐπικαλουμένων αὐτὸν τῶν Ῥηγίων, καὶ συμμαχήσειν ἐπαγγελλομένων, ἐξέπλευσεν εὐθέως ἐκ τοῦ Μεταποντίου, σπεύδων φθάσαι τὴν περὶ αὐτὸν φήμην. σφόδρα γὰρ εὐλαβεῖτο μὴ ποτε Καρχηδόνιοι θαλασσοκρατοῦντες κωλύσωσιν αὐτὸν εἰς Σικελίαν διαπλεῦσαι. οὗτος μὲν οὖν κατὰ σπουδὴν ἐτέλει τὸν εἰς Ῥήγιον πλοῦν.

Poenorum machinationes, socii, tum Hicetas, Syracusanorum principes, copiae, et in Siciliae urbes expeditiones.

67. Καρχηδόνιοι δὲ βραχὺ πρὸ τούτων τῶν καιρῶν πυθόμενοι τὸ μέγεθος τοῦ κατὰ Σικελίαν ἔσο

μένου πολέμου, ταῖς μὲν κατὰ Σικελίαν συμμαχίαι πόλεσι φιλανθρώπως προσεφέροντο, καὶ πρὸς τοὺς κατὰ τὴν νῆσον τυράννους τὴν διαφορὰν καταλύσαντες, φιλίαν συνέθεντο· μάλιστα δὲ πρὸς Ἰμέταν τὸν τῶν Συρακουσίων δυναστεύοντα, διὰ τὸ τοῦτον πλεῖον ἰσχύειν. αὐτοὶ δὲ πολλὴν δύναμιν ναυτικὴν τε καὶ πεζικὴν παρασκευασάμενοι, διεβίβασαν εἰς Σικελίαν, Ἄννωνά στρατηγὸν ἐπιστήσαντες. εἶχον δὲ μακρὰς ναῦς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, στρατιώτας δὲ πεζοὺς μὲν πεντακισμυρίους, ἄρματα δὲ τριακόσια, συνωρίδας δὲ ὑπὲρ τὰς δισχιλίας, χωρὶς δὲ τούτων, ὄπλα καὶ βέλη παντοδαπά, καὶ μηχανὰς πολιορκητικὰς παμπληθεῖς, καὶ σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων πλῆθος ἀνυπερβλήτον. ἐπὶ πρώτῃν δὲ τὴν τῶν Ἑντελλίνων πόλιν ἐλθόντες, τὴν τε χώραν ἐδήλωσαν, καὶ τοὺς ἐγχωρίους εἰς πολιορκίαν συνέκλεισαν. οἱ δὲ τὴν πόλιν κατοικοῦντες Καμπανοὶ, καταπλαγόντες τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως, ἐξέπεμψαν εἰς τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἀλλοτρίως διακειμένας πρὸς Καρχηδονίους, περὶ βοηθείας. τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδεὶς ὑπήκουσεν· οἱ δὲ τὴν Γαλερίαν πόλιν οἰκοῦντες ἐξέπεμψαν αὐτοῖς στρατιώτας ὀπλίτας χιλίους. τούτοις δ' ὑπαντήσαντες οἱ Φοίνικες, καὶ περιχυθέντες τῷ πλήθει, πάντας κατέκοψαν. οἱ δὲ τὴν Αἴτην κατοικοῦντες Καμπανοὶ τὸ μὲν πρῶτον παρσκευάζοντο συμμαχίαν ἐκπέμπειν εἰς τὴν Ἑντελλαν, διὰ τὴν συγγένειαν· μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τῶν Γαλερινῶν συμφορὰν ἀκούσαντες, ἔκριναν ἡσυχίαν ἄγειν.

De Syracusis concertant Dionysius et Hicetas. Timoleon, iterum Poenis elapsus, Tauromenium fugit, unde in Hicetam et Syracusas ex improviso impetum facit.

68. Τοῦ δὲ Διονυσίου κυριεύοντος τῶν Συρακουσῶν, Ἰκέτας ἔχων περὶ αὐτὸν ἀξιόλογον δύναμιν, ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς Συρακούσας· καὶ τὸ μὲν πρῶτον χάρακα βαλόμενος περὶ τὸ Ὀλύμπιον, διεπολέμει τῷ κρατοῦντι τῆς πόλεως Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ. χρονίζουσης δὲ τῆς πολιορκίας, καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐκλιπόντων, ὁ μὲν Ἰκέτας ἀνέβησεν εἰς Λεοντίους· (ἐκ ταύτης γὰρ ὠρμαῖτο τῆς πόλεως) ὁ δὲ Διονύσιος ἐπακολουθήσας αὐτοῖς, καὶ καταλαβὼν τὴν οὐραγίαν, συνεστήσατο μάχην. ὁ δ' Ἰκέτας ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸν Διονύσιον, συνῆψε μάχην, καὶ πλείους τῶν τρισχίλιων μισθοφόρων ἀνελὼν, τοὺς λοιποὺς φυγεῖν ἡγάγκασεν. ὅξει δὲ τῷ διωγμῷ χρησάμενος, καὶ συνεισπεσὼν τοῖς φεύγουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐκράτησε τῶν Συρακουσῶν πλὴν τῆς Νήσου· καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν Ἰκέταν καὶ Διονύσιον ἐν τούτοις ἦν· Τιμολέων δὲ μετὰ τὴν κατάληψιν τῶν Συρακουσῶν τρισὶν ἡμέραις ὕστερον κατέπλευσεν εἰς τὸ Ρήγιον, καὶ καθωρμίσθη πλησίον τῆς πόλεως. ἐπικαταπλευσάντων δὲ καὶ τῶν Καρχηδονίων εἴκοσι τριήρεσι, καὶ τῶν Πηγίνων συνεροῦντων τῷ Τιμολέοντι, καὶ κοινὴν ἐκκλησίαν ἐν τῇ πόλει συναγαγόντων, καὶ περὶ συλλύσεως δημηγορούντων, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι, διαλαβόντες τὸν Τιμολέοντα πεισθήσεσθαι τὸν εἰς Κόρινθον ἀπόπλουν ποιήσασθαι, ὁ δὲ Τιμολέων οὐδεμίαν ἔμφασιν διδοὺς τοῦ δραμοῦ, αὐτὸς μὲν πλησίον τοῦ βήματος

ἔμεινε, λάθρα δὲ παρήγγειλε τὰς ἐννέα ναῦς ἀπο-
 πλεῦσαι τὴν ταχίστην. περισπωμένων δὲ τῶν Καρ-
 χηδονίων ταῖς ψυχαῖς περὶ τοὺς ἐγκαθέτως δημηγο-
 ροῦντας μακροῦς τῶν Ῥηγίνων, ἔλαθεν ὁ Τιμολέων
 διαδράς ἐπὶ τὴν ὑπολειμμένην ναῦν, καὶ ταχέως
 ἐξέπλευσεν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι καταστρατηγηθέντες,
 ἐπεβάλοντο διώκειν τοὺς περὶ τὸν Τιμολέοντα. ἐκεί-
 νων δὲ προειληφότων ἱκανὸν διάστημα, καὶ τῆς νυ-
 κτὸς ἐπιλαβούσης, ἔφθασαν οἱ περὶ τὸν Τιμολέοντα
 ἀποπλεύσαντες εἰς τὸ Ταυρομένιον. ὁ δὲ τῆς πόλεως
 ταύτης ἡγούμενος, διαπαντὸς πεφρονηκὼς τὰ τῶν
 Συρακουσίων, Ἀνδρόμαχος φιλοφρόνως ὑπεδέξατο
 τοὺς διωκομένους, καὶ πολλὰ συνεβάλλετο πρὸς τὴν
 σωτηρίαν αὐτῶν. μετὰ δὲ ταῦτα, ὁ μὲν Ἰκέτας ἀνα-
 λαβὼν τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἀρίστους πεντακισχι-
 λίους, ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς Ἀδρανίτας, ἀντιπράτ-
 τοντας αὐτῷ, καὶ πλησίον τῆς πόλεως κατεστρατοπέ-
 δευσεν. ὁ δὲ Τιμολέων, προσλαβόμενος παρὰ τῶν
 Ταυρομενίων στρατιώτας, ἀνέξευξεν ἐκ τοῦ Ταυρο-
 μενίου, τοὺς ἅπαντας ἔχων οὐ πλείους τῶν χιλίων.
 ἀρχομένης δὲ τῆς νυκτὸς ἀφορμήσας, καὶ διανύσας
 ἐπὶ τὸ Ἀδρανὸν δευτεραῖος, ἀνελπίστως ἐπέθετο τοῖς
 περὶ τὸν Ἰκέταν δειπνοποιοιμένοις. παρεισπεσὼν
 δ' εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ φονεύσας πλείους τῶν
 τριακοσίων, ζωγρήσας δὲ περὶ ἑξακοσίους, τῆς πα-
 ρεμβολῆς ἐκράτησε. τούτῳ δὲ τῷ στρατηγήματι ἑτε-
 ρον ἐπεισάγων, παραχρῆμα ἐπὶ τὰς Συρακούσας
 ἀφώρμησε, καὶ δρομαῖος τὴν ὁδὸν διανύσας, ἀπροσ-
 δοκῆτως προσέπεσε ταῖς Συρακούσαις, καταταχῆσας

τοὺς ἀπὸ τῆς τροπῆς φεύγοντας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Olymp. CLX, 1. Primum foedus inter Romanos et Carthaginienses ictum. In Caria Idriaco successit Ada. In Sicilia Syracusae divisae inter Dionysium, Hicetam, Timoleonem et Poenos. Sed Timoleon, novis sociis et copiis auctus Syracusis aliisque urbibus potitur. In Macedonia Philippus Illyrios donat, et Thessalos sibi conciliat.

69. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυκίσκου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον, καὶ Μάρκον Ποπίλλιον. Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη ἑκατοστή καὶ ἐννάτη, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἀριστολόχος Ἀθηναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων, Ῥωμαίοις μὲν πρὸς Καρχηδονίους πρῶτον συνθῆκαι ἐγένοντο. κατὰ δὲ τὴν Καρίαν Ἰδοριεύς ὁ δυνάστης τῶν Καρῶν ἐτελεύτησεν, ἄρξας ἔτη ἑπτὰ. τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξαμένη Ἄδα ἡ ἀδελφὴ καὶ γυνὴ, ἐδυνάστευσεν ἔτη τέσσαρα. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, Τιμολέων μὲν Ἀδρανίτας καὶ Τυνδαρίτας εἰς συμμάχίαν προσλαβόμενος, στρατιώτας οὐκ ὀλίγους παρ' αὐτῶν παρέλαβεν. ἐν δὲ ταῖς Συρακούσαις πολλὴ ταραχὴ κατεῖχε τὴν πόλιν, Διονυσίου μὲν τὴν Νῆσον ἔχοντος, Ἰκέτα δὲ τῆς Ἀχραδινῆς καὶ Νέας πόλεως κυριεύοντος, Τιμολέοντος δὲ τὰ λοιπὰ τῆς πόλεως παρειληφότος, καὶ Καρχηδονίων τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ πενήκοντα καταπεπλευκότων εἰς τὸν μέγαν λιμένα, πεζοῖς δὲ στρατιώταις πεντακισμυριοῖς κατεστρατοπεδευκότων. διόπερ τῶν περὶ τὸν Τιμολέοντα καταπεπληγμένων τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, ἄλογός τις καὶ παράδοξος ἐγένετο μεταβολή. πρῶτον μὲν γὰρ Μάμερκος ὁ τῶν Καταναίων τύραννος, δυνάμιν ἀξιόλογον ἔχων, προσέθετο τῷ Τιμολέοντι. ἔπειτα

πολλά τῶν φρουρίων ὀρεγόμενα τῆς ἐλευθερίας ἀπέκλινε πρὸς αὐτόν· τὸ δὲ τελευταῖον, Κορίνθιοι δέκα ναῦς πληρώσαντες, χρήματά τε πορίσαντες, ἐξαπέστειλαν εἰς τὰς Συρακούσας. ὧν πραχθέντων, Τιμολέων μὲν ἐθάρσυνεν, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι φοβηθέντες ἀπέπλευσαν ἐκ τοῦ λιμένος ἀλόγως, καὶ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως εἰς τὴν ἰδίαν ἐπικράτειαν ἀπηλλάγησαν. μονωθέντος δὲ τοῦ Ἰκέτα, Τιμολέων περιγεγόμενος τῶν πολεμίων, ἐκράτησε τῶν Συρακουσῶν. εὐθὺς δὲ καὶ τὴν Μεσσήνην μετατιθεμένην πρὸς Καρχηδονίους ἀνεκτήσατο. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν, Φίλιππος πατρικὴν ἔχθραν διαδεδεγμένος πρὸς Ἰλλυριοὺς, καὶ τὴν διαφορὰν ἀμετάθετον ἔχων, ἐνέβαλεν εἰς τὴν Ἰλλυρίδα μετὰ πολλῆς δυνάμεως. προθήσας δὲ τὴν χώραν, καὶ πολλά τῶν πολισμάτων χειρῶσάμενος, μετὰ πολλῶν λαφύρων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν. μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν εἰς τὴν Θετταλίαν, καὶ τοὺς τυράννους ἐκ τῶν πόλεων ἐκβαλὼν, ἰδίους ταῖς εὐνοίαις ἐποίησατο τοὺς Θετταλοὺς. ἤλπιζε γάρ, τούτους ἔχων συμμάχους, καὶ τοὺς Ἕλληνας ῥαδίως εἰς εὐνοίαν προτρέψασθαι. ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. εὐθὺς γάρ οἱ πλησιόχωροι τῶν Ἑλλήνων συνερχόμενοι τῇ τῶν Θετταλῶν κρίσει, συμμάχίαν προθύμως πρὸς αὐτόν ἐποίησαντο.

Olymp. CIX, 2. Dionysius, abdicato imperio, privatus Corinthum migrat. Quo facto Timoleon Syracusanis statum democraticum reddit, novasque leges scribit. Annui magistratus sunt Iovis Ol. Amphipoli, a quibus anni numerantur.

70. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πυθοδότου, Ῥω-

μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γαῖον Πλαύτιον καὶ Τίτον
 Μάλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων, Τιμολέων καταπληξάμε-
 νος Διονύσιον τὸν τύραννον, ἔπεισεν αὐτὸν παρα-
 δοῦναι τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀποθέμενον
 ἀπελθεῖν εἰς Πελοπόννησον ὑπόσπονδον, ἔχοντα τὰ
 ἴδια χρήματα. οὗτος μὲν οὖν, δι' ἀνανδρίαν καὶ τα-
 πεινότητα ψυχῆς, τὴν τε περιβόητον τυραννίδα, καὶ
 δεδεμένην, ὡς ἔφασαν, Ἀδάμαντι, τὸν εἰρημένον τρό-
 πον ἀπέλιπε, καὶ κατεβίωσεν ἀπορούμενος ἐν Κο-
 ρίνθῳ· τὸν δ' ἴδιον βίον καὶ τὴν μεταβολὴν ἔσχα-
 παράδειγμα τοῖς καυχωμένοις ἀφρόνως ἐπὶ ταῖς εὐ-
 τυχαίαις. ὁ γὰρ ἔχων τετρακοσίας τριῆρεις, μετ' ὀλί-
 γον ἐν μικρῷ στρογγύλῳ πλοίῳ κατέπλευσεν εἰς τὴν
 Κόρινθον, περίβλεπτον ἔχων τὴν τῆς μεταβολῆς ὑπερ-
 βολήν. Τιμολέων δὲ παραλαβὼν τὴν νῆσον καὶ φρου-
 ρία τὰ Διονυσίῳ πρότερον ὑπακούοντα, τὰς μὲν κα-
 τὰ τῆς νήσου ἀκροπόλεις καὶ τὰ τυραννεῖα κατέσκα-
 ψε, τοῖς δὲ φρουρίοις ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν. εὐ-
 θὺς δὲ καὶ νομογραφεῖν ἤρξατο, τιθεὶς δημοκρατι-
 κοὺς νόμους, καὶ τὰ περὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμβολαίων
 δίκαια καὶ τᾶλλα πάντα ἀκριβοῶς διέταξε, πλείστην
 φροντίδα τῆς ἰσότητος ποιούμενος. κατέστησε δὲ
 καὶ τὴν κατ' ἐνιαυτὸν ἐντιμοτάτην ἀρχὴν, ἣν Ἀμφι-
 πολίαν Διὸς Ὀλυμπίου οἱ Συρακοῦσιοι καλοῦσι. καὶ
 ἦρξθη πρῶτος Ἀμφίπολος Διὸς Ὀλυμπίου Καλλιμέ-
 νης. καὶ τὸ λοιπὸν διετέλεσαν οἱ Συρακοῦσιοι τοὺς
 ἐνιαυτοὺς ἐπιγράφοντες τούτοις τοῖς ἄρχουσι, μέχρι
 τῶνδε τῶν ἱστοριῶν γραφομένων, καὶ τῆς κατὰ τὴν
 πολιτείαν ἀλλαγῆς. τῶν γὰρ Ῥωμαίων μεταδόντων

τοῖς Σικελιώταις τῆς πολιτείας, ἣ τῶν Ἀμφιπόλων ἀρχὴ ἐταπεινώθη, διαμείνασα ἔτη πλείω τῶν τριακοσίων. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

Philippus, Cersoblepte devicto, Thraciam regno Maced. facit tributariam. Adiecta nolitia Theopompi Chii, rerum Sicularum historici.

71. Κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Φίλιππος τὰς ἐπὶ Θράκῃ πόλεις Ἑλληνίδας εἰς εὐνοίαν προσκαλεσάμενος, ἐστράτευσεν ἐπὶ Θράκην. Κερσοβλέπτης γὰρ ὁ βασιλεὺς τῶν Θρακῶν διετέλει τὰς ἐφ' Ἑλλησπόντω πόλεις ὁμοροῦσας τῇ Θράκῃ καταστρεφόμενος, καὶ τὴν χώραν καταφθείρων. βουλόμενος οὖν ἐμφράξαι τῶν Βαρβάρων τὴν ὁρμὴν, ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς σὺν πολλῇ δυνάμει. νικήσας δὲ πλείοσι μάχαίς τοὺς Θρακᾶς, τοῖς μὲν καταπολεμηθεῖσι Βαρβάροις προσέταξε δεκάτας τελεῖν τοῖς Μακεδόσιν· αὐτὸς δ' ἐν τοῖς ἐπικαίροις τύποις κτίσας ἀξιολόγους πόλεις, ἔπαυσε τοῦ θράσους τοὺς Θρακᾶς. διόπερ αἱ τῶν Ἑλλήνων πόλεις, ἀπολυθεῖσαι τῶν φόβων, εἰς τὴν συμμαχίαν τοῦ Φιλίππου προθυμότατα κατειάχθησαν. τῶν δὲ συγγραφέων Θεόπομπος ὁ Χῖος ἐν τῇ τῶν Φιλιππικῶν ἱστορίᾳ κατέταξε τρεῖς βίβλους περιεχοῦσας Σικελικὰς πράξεις. ἀρξάμενος δὲ ἀπὸ τῆς Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου τυραννίδος, διῆλθε χρόνον ἑτῶν πενήτην, καὶ κατέστρεψεν εἰς τὴν ἔκπτωσιν Διονυσίου τοῦ νεωτέρου. εἰσὶ δὲ αἱ βίβλοι τρεῖς, ἀπὸ τῆς μιᾶς τεσσαρακοστῆς ἄχρι τῆς τρίτης καὶ τεσσαρακοστῆς.

Olymp. CIX, 3. Mortuo Arymba, R. Molossorum, in regno succedit Alexander. In Sicilia Timoleon Leontinos et Hicetam ob-

aidione premit; Leptinem devictum in Peloponnesum in exsilium mittit.

72. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σωσιγένοους, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Ουαλέριον καὶ Μάρκον Πόπλιον. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀρύμβας ὁ τῶν Μόλοτιων βασιλεὺς ἐτελεύτησεν, ἄρξας ἔτη δέκα, ἀπολιπὼν υἱὸν τὸν Πύρρου πατέρα Αἰακίδην· τὴν δ' ἄρχὴν διεδεξάτο Ἀλεξανδρος ὁ ἀδελφὸς Ὀλυμπιάδος, συνερρήσαντος Φιλίππου τοῦ Μακεδόνης. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Τιμολέων μὲν ἐστράτευσεν ἐπὶ Λεοντίνους. εἰς ταύτην γὰρ τὴν πόλιν Ἰκέτας καταπεφύγει μετὰ δυνάμεως ἄξιολόγου. τὸ μὲν οὖν πρῶτον προσέβαλε τῇ νῆα καλουμένῃ πόλει· μετὰ δὲ ταῦτα πολλῶν στρατιωτῶν ἐν τῇ πόλει συγκεκλεισμένων, καὶ ῥαδίως ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀμυνομένων, ἄπρακτος γενόμενος, ἔλυσεν τὴν πολιορκίαν. παρελθὼν δὲ πρὸς πόλιν Ἐγγυον, τυραννομένην ὑπὸ Λεπτίνου, προσβολὰς συνεχεῖς ἐποιεῖτο, βουλόμενος τὸν μὲν Λεπτίνην ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς πόλεως, τοῖς δ' Ἐγγυνοῖς τὴν ἐλευθερίαν ἀποδοῦναι. περὶ ταῦτα δὲ τοῦ Τιμολέοντος ὄντος, Ἰκέτας πανδημεὶ στρατεύσας ἐκ τῶν Λεοντίνων, ἐπολιόρκει τὰς Συρακούσας· πολλοὺς δὲ τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλὼν, ταχέως ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς Λεοντίνους. ὁ δὲ Τιμολέων καταπληξάμενος τὸν Λεπτίνην, τοῦτον μὲν ὑπόσπονδον ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐνδεικνύμενος τοῖς Ἕλλησι τὰς τῶν καταπολεμηθέντων τυράννων ἐκπτώσεις· οὔσης δὲ καὶ τῆς τῶν Ἀπολλωνιατῶν πόλεως ὑπὸ τὸν Λεπτίνην, παραλαβὼν τὴν Ἀπολλωνίαν, ταύτῃ τε καὶ τῇ τῶν Ἐγγυνῶν ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν.

Ad sustinendos belli sumtus Timoleon Carthaginiensium agros depredatur, multasque eorum urbes in societatem recipit. Exinde Carthaginienses novas copias in Siciliam mittunt.

73. Απορούμενος δὲ χρημάτων εἰς τὰς τῶν ξένων μισθοδοσίας, ἔξαπέστειλε στρατιώτας χιλίους μετὰ τῶν ἀξιολογωτάτων ἡγεμόνων εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπικράτειαν. οὗτοι δὲ πολλὴν χώραν πορθήσαντες, καὶ λαφύρων πλῆθος κομίσαντες, παρέδωκαν τῷ Τιμολέοντι. ὁ δὲ, λαφυροπωλήσας τὴν λείαν, καὶ χρημάτων πλῆθος ἀθροίσας, ἔδωκε τοῖς μισθοφόροις εἰς πλείω χρόνον τοὺς μισθοὺς. ἐκράτησε δὲ καὶ τῆς Ἑντέλλης, καὶ τοὺς τὰ Καρχηδονίαν μάλιστα φρονοῦντας πεντεκαίδεκα θανατώσας, τοῖς ἄλλοις ἀπένειμε τὴν ἐλευθερίαν. τοῦ δὲ Τιμολέοντος αὐξομένου τῇ τε δυνάμει καὶ τῇ κατὰ τὴν στρατηγίαν δόξῃ, αἱ μὲν Ἑλληνίδες πόλεις αἱ κατὰ τὴν Σικελίαν ἅπασαι προθύμως ὑπετάγησαν τῷ Τιμολέοντι, διὰ τὸ πάσαις τὰς αὐτονομίας ἀποδιδόναι. τῶν δὲ Σικελῶν καὶ Σικανῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑπὸ τοὺς Καρχηδονίους τεταγμένων πολλὰ διεπρεσβεύοντο σπεύδουσαι παραληφθῆναι πρὸς τὴν συμμάχίαν. Καρχηδόνιοι δὲ τοὺς κατὰ τὴν Σικελίαν στρατηγοὺς ὀρῶντες ἄγεννῶς τὸν πόλεμον διοικοῦντας, ἔκριναν ἑτέροους ἀποστέλλειν μετὰ δυνάμεις μεγάλῃς. εὐθύς οὖν τῶν πολιτῶν κατέλεγον τοὺς ἀρίστους εἰς τὴν στρατείαν, καὶ τῶν Λιβύων τοὺς εὐθέτους ἐστρατολόγουν. χωρὶς δὲ τούτων, प्राχειρισάμενοι χρημάτων πλῆθος, μισθοφόρους ἐξενόλογουν Ἰβήρας καὶ Κελτοὺς καὶ Λίγυας· ἐναυπηγοῦντο δὲ καὶ ναῦς μακρὰς, καὶ φορητοὺς πολλὰς ἡθροί-

ζον, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἀνυπέρβλητον ἐποιοῦντο.

Olymp. CIX, 4. Phocion Clitarchum bello vincit. In Caria Ada regno expellitur a Pixodaro. Philippus Perinthum obsidione et oppugnatione gravissima premit. Obsessis Byzantini auxilia mittunt.

74. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθηνησι Νικομάχου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Μάρκιον καὶ Τίτον Μάλλιον Τορκουάτον. ἐπὶ δὲ τούτων, Φωκίων μὲν ὁ Ἀθηναῖος κατεπολέμησε Κλείταρχον τὸν Ἐρετρίας τύραννον, καθισταμένον ὑπὸ Φιλίππου. κατὰ δὲ τὴν Καρίαν, Πιζώδαρος ὁ νεώτερος τῶν ἀδελφῶν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς δυναστείας Ἄδαν, καὶ ἐδυνάστευσεν ἔτη πέντε, ἕως ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν εἰς τὴν Ἀσίαν. Φίλιππος δὲ αἰεὶ μᾶλλον αὐξόμενος, ἐπὶ τὴν Πέρινθον ἐστράτευσεν, ἐναντιουμένην μὲν αὐτῷ, πρὸς δὲ Ἀθηναίους ἀποκλίνουσαν. συστησάμενος δὲ πολιορκίαν, καὶ μηχανὰς προσάγων τῇ πόλει καθ' ἡμέραν, ἐκ διαδοχῆς προσέβαλε τοῖς τείχεσιν. ὀγδοηκονταπῆχεις δὲ πύργους κατασκευάσας, ὑπεραίροντας πολὺ τῶν κατὰ τὴν Πέρινθον πύργων, ἐξ ὑπεροχῆς κατεπόνει τοὺς πολιορκουμένους. ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τῶν κριῶν σαλεύων τὰ τείχη, καὶ διὰ τῆς μεταλλείας ὑπορύττων ἐπὶ πολὺ, μέρος τοῦ τείχους κατέβαλεν. ἀμυνομένων δὲ τῶν Περινθίων εὐρώστως, καὶ ταχὺ τείχος ἕτερον ἀντοικοδομησάντων, ἀγῶνες ἕτεροι θανμαστοὶ καὶ τειχομαχίαι συνίσταντο. μεγάλης δὲ φιλοτιμίας ἐξ ἀμφοτέρων συνισταμένης, ὁ μὲν βασιλεὺς, πολλοὺς ἔχων καὶ παντοδαποὺς ὅξυβελεῖς, διὰ τούτων τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων διαγωνιζομένους διέφθειρεν· οἱ δὲ Περινθιοὶ, πολλοὺς καθ'

ἡμέραν ἀποβάλλοντες, συμμαχίαν καὶ βέλη καὶ καταπέλτας παρὰ τῶν Βυζαντίων προσελάβοντο. ἐξωσθέντες οὖν πάλιν τοῖς πολεμίοις, ἀνεθάρρουν, καὶ τετολμηκότως τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους ὑπέμενον. οὐ μὴν ὁ βασιλεὺς ἔλγηε τῆς φιλοτιμίας, ἀλλὰ διελόμενος τὰς δυνάμεις εἰς πλείω μέρη, συνεχῶς ἐκ διαδοχῆς ἐτειχομάχει καὶ καθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ. τρισμυρίους δ' ἔχων στρατιώτας καὶ βελῶν καὶ μηχανῶν πολιορκητικῶν πλήθος, ἔτι δὲ τὰς ἄλλας μηχανὰς ἀνυπερβλήτους, κατεπόνει τοὺς πολιορκουμένους.

Iisdem Persarum rex opem ferri iubet. Nihilominus Philippus oppugnandae urbi continuo instat.

75. Τῆς δὲ πολιορκίας πολυχρονίου γενομένης, καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν πολλῶν μὲν ἀναιρουμένων, οὐκ ὀλίγων δὲ τραυματιζομένων, τῶν δ' ἐπιτηδείων ἐκλείπόντων, προσδόκιμος ἦν ἡ τῆς πόλεως ἄλωσις. οὐ μὴν ἡ τύχη γε περιεῖδε τὴν τῶν κινδυνευόντων σωτηρίαν, ἀλλὰ παράδοξον αὐτοῖς κατεσκεύασε βοήθειαν. τῆς γὰρ τοῦ βασιλέως αὐξήσεως διαβεβοημένης κατὰ τὴν Ἀσίαν, ὁ βασιλεὺς, ὑφορώμενος τὴν τοῦ Φιλίππου δύναμιν, ἔγραψε πρὸς τοὺς ἐπὶ θαλάττῃ σατραπᾶς βοηθεῖν Περσινθίοις παντὶ σθένει. διόπερ οἱ σατράπαι συμφρονήσαντες ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Περσινθον μισθοφόρων πλήθος, καὶ χρήματα θασιλῇ, καὶ σῖτον ἱκανόν, καὶ βέλη, καὶ ἄλλα πάντα πρὸς τὴν τοῦ πολέμου χρείαν. ὁμοίως δὲ καὶ Βυζάντιοι τοὺς ἀρίστους τῶν παρ' ἑαυτοῖς ἡγεμόνων καὶ στρατιωτῶν ἐξαπέστειλαν. ἐφαμίλλων δὲ τῶν

δυνάμεων γενομένων, καὶ τοῦ πολέμου καινοποι-
θέντος, πάλιν ἡ πολιορκία φιλοτιμίαν ἐλάμβανεν
ἀνυπέρβλητον. ὁ μὲν γὰρ Φίλιππος τοῖς κριοῖς τύ-
πτων τὰ τεῖχη συνεχῶς κατέβαλλε, καὶ διὰ τῶν ὀξυ-
βελῶν ἀνείργων τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων, ἅμα μὲν διὰ
τῶν πεπτωκότων τειχῶν ἀθρόως τοῖς στρατιώταις
εἰσέπιπτεν, ἅμα δὲ διὰ τῶν κλιμάκων πρὸς τὰ γε-
γυμνωμένα τῶν τειχῶν προσέβαινε. διὸ καὶ τῆς μά-
χης ἐκ χειρὸς οὔσης, οἱ μὲν ἀπέθνησκον, οἱ δὲ τραύ-
μασι πολλοῖς περιέπιπτον. τὰ δὲ τῆς νίκης ἔπαθλα
προεκαλεῖτο τὰς τῶν ἀγωνιζομένων ἀνδραγαθίας.
οἱ μὲν γὰρ Μακεδόνες, ἐλπίζοντες εὐδαίμονα πόλιν
διαρπάσειν, καὶ δωρεαῖς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τιμηθή-
σεσθαι, διὰ τὴν τοῦ λυσιτελοῦς ἐλπίδα τοῖς δεινοῖς
ἐνεκαριτέρουν· οἱ δὲ πολιορκούμενοι, τὰ τῆς ἀλώσεως
δεινὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες, ὑπέμενον εὐψύχως
τὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας κίνδυνον.

Natura loci et Byzantinorum auxilia urbem maxime tutantur. Itaque Philippus copiarum partem ad Byzantium simul oppugnandum ablegat. Adiecta notitia historicorum, Ephori et Diylli.

76. Συνεβάλλετο δὲ τοῖς πολιορκουμένοις ἡ φύ-
σις τῆς πόλεως πολλά πρὸς τὴν ὑπὲρ τῶν ὅλων νί-
κην. ἡ γὰρ Πέρινθος κεῖται μὲν παρὰ θάλατταν
ἐπὶ τινος ἀνέχενος ὑψηλοῦ χεῖρόνῃσου, σταδιαῖον
ἐχούσης τὸν ἀνέχον· τὰς δ' οἰκίας ἔχει πεπτυνωμέ-
νας, καὶ τοῖς ὕψει διαφερούσας. αὗται δὲ ταῖς οἰ-
κοδομαῖς αἰεὶ κατὰ τὴν εἰς τὸν λόφον ἀνάβασιν ἀλ-
λήλων ὑπερέχουσι, καὶ τὸ σχῆμα τῆς ὅλης πόλεως
θεατροειδὲς ἀποτελοῦσι. διόπερ τῶν τειχῶν συνεχῶς
καταβαλλομένων, οὐδὲν ἡλαττοῦντο. διοικοδομεῦν-

τες γὰρ τοὺς στενωποὺς, ταῖς ἀεὶ κατωτάταις οἰκίαις ὥσπερ ὀχυροῖς τισι τείχεσιν ἐχρῶντο. διόπερ ὁ Φίλιππος μετὰ πολλῶν πόνων καὶ κινδύνων τοῦ τείχους κρατήσας, ἰσχυρότερον ἠϋρίσκει τὸ τεῖχος, τὸ διὰ τῶν οἰκιῶν αὐτομάτως ἡτοιμασμένον. πρὸς δὲ τούτοις, ἐκ τοῦ Βυζαντίου πάντων τῶν πρὸς τὸν πόλεμον χρησίμων ἐτοιμῶς χορηγουμένων, ἐμέρισε τὰς δυνάμεις εἰς δύο μέρη, καὶ τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν στρατιωτῶν ἀπέλιπεν ἐπὶ τῆς πολιορκίας, ἐπιστήσας αὐτοῖς τοὺς ἀρίστους ἡγεμόνας· τοὺς δ' ἄλλους παρὰ τὰς ἀλλοτρίων αὐτὸς προσέπεσεν ἄφνω τῷ Βυζαντίῳ, καὶ πολιορκίαν ἰσχυρὰν συνεστήσατο. οἱ δὲ Βυζάντιοι, τῶν τε στρατιωτῶν καὶ τῶν βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων παρὰ τοῖς Περινθίοις ὄντων, εἰς πολλὴν ἐνέπιπτον ἀμηχανίαν. καὶ τὰ μὲν περὶ Περινθίους καὶ Βυζαντίους ἐν τούτοις ἦν. τῶν δὲ συγγραφέων Ἐφορος μὲν ὁ Κυμαῖος τὴν ἱστορίαν ἐνθάδε κατέστροφεν εἰς τὴν Περινθου πολιορκίαν· περιέληψε δὲ τῇ γραφῇ πράξεις τὰς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ Βαρβάρων, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς τῶν Ἡρακλειτῶν καθόδου. χρόνον δὲ περιέλαβε σχεδὸν ἑτῶν ἑπτακοσίων καὶ πεντήκοντα, καὶ βίβλους γέγραφε τριάκοντα, προσίμιον ἐκάστη προθείς. Διὺλλος δ' ὁ Ἀθηναῖος τῆς δευτέρας συντάξεως ἀρχὴν πεποιήται τῆς Ἐφόρου ἱστορίας τὴν τελευτήν, καὶ τὰς ἐξῆς πράξεις συνεῖρει, τὰς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Βαρβάρων, μέχρι τῆς Φιλίππου τελευτῆς.

Olymp. CX, 1. Atheniensis Graecorumque alii, ob Byzantium obsessam, Philippo bellum inferre decernunt; quod ut declinet,

obsidione abstinet. In Siciliam maxima vis copiarum Carthagin venit. Ob eam causam Timoleon cum Hiceta pacem facit.

77. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεοφράστου, Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Αὔλον Κορνήλιον, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη δεκάτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἀντικλῆς ὁ Ἀθηναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων, Φιλίππου Βυζάντιον πολιορκῶντος, Ἀθηναῖοι μὲν ἔκριναν τὸν Φίλιππον λελυκέναι τὴν πρὸς αὐτοὺς συντεθεῖσαν εἰρήνην, εὐθὺς δὲ καὶ δύνανται ναυτικὴν ἀξιόλογον ἐξέπεμψαν, βοηθήσουσαν τοῖς Βυζαντίοις. ὁμοίως δὲ τούτοις Χῖοι καὶ Κῶοι καὶ Ρόδιοι καὶ τινες ἑτεροὶ τῶν Ἑλλήνων συμμαχίαν ἐξέπεμψαν τοῖς Βυζαντίοις. διόπερ Φίλιππος καταπλαγείς τῇ συνδρομῇ τῶν Ἑλλήνων, τὴν πολιορκίαν τῶν πόλεων ἔλυσε, καὶ πρὸς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τοὺς ἐναντιουμένους συνέθετο τὴν εἰρήνην. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, Καρχηδόνιοι μὲν μεγάλας παρασκευὰς εἰς τὸν πόλεμον πεποιημένοι, διεβίβασαν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν Σικελίαν. εἶχον δὲ σύμπαντας, σὺν τοῖς προϋάρχουσιν ἐν τῇ νήσῳ, πτεροὺς μὲν πλείους τῶν ἑπταμισυρίων, ἵππεῖς δὲ καὶ ἄρματα καὶ συνωρίδας οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων· ναῦς δὲ μακρὰς μὲν διακοσίας, φορητοὺς δὲ, τὰς τοὺς ἵππους τε καὶ βελη καὶ οἶτον καὶ ἄλλα κομιζούσας, πλείους τῶν χιλίων. Τιμολέων δὲ, πνιθόμενος τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως, οὐ κατεπλάγη τοὺς Βαρβάρους, καίπερ εἰς ὀλίγους στρατιώτας συνέστιλμενος· ἔχων δὲ πόλεμον πρὸς Ἰκίταν, διελύσατο πρὸς αὐτὸν, καὶ προσ-

λαβόμενος τοὺς μετ' αὐτοῦ στρατιώτας, οὐ μετρίως
 ηὔξησε τὴν ἑδῖαν δύναμιν.

Timoleon, exhortatus suos, bellum in hostico gerere parat.
 In ipso itinere seditionem excitat Thrasius, Phocensium olim miles.

78. Ἐδοξε δ' αὐτῷ τὸν πρὸς τοὺς Φοίνικας ἀγῶνα
 συστήσασθαι κατὰ τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπικρά-
 τειαν, ὅπως τὴν μὲν τῶν συμμάχων χώραν ἀσινῇ
 διαφυλάξῃ, τὴν δ' ὑπὸ τοὺς Βαρβάρους οὖσαν κα-
 ταφθείρῃ. εὐθύς οὖν τοὺς τε μισθοφόρους καὶ
 Συρακουσίους καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους ἀθροίσας,
 καὶ κοινὴν ἐκκλησίαν συναγαγὼν, παρώρμησε τοῖς
 οἰκείοις λόγοις τὰ πλήθη πρὸς τὸν τῶν ὅλων ἀγῶνα·
 πάντων δ' ἀποδεξαμένων τοὺς λόγους, καὶ βοῶντων
 ἄγειν τὴν ταχίστην ἐπὶ τοὺς Βαρβάρους, προῆγεν,
 ἔχων τοὺς σύμπαντας οὐ πλείους τῶν μυρίων καὶ
 δισχιλίων, ἥδη δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἀκραγαντίνην
 ὄντος, παραδόξως ἐνέπεσε τῇ στρατιᾷ ταραχὴ καὶ
 στάσις. τῶν γὰρ μισθοφόρων τις ὄνομα Θράσιος,
 σεσυληκῶς τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν μετὰ τῶν Φωκέων,
 ἀπονοία δὲ καὶ θράσει διαφέρων, ἀκόλουθον τοῖς
 πρότερον τετολμημένοις προῦξιν ἐπετελέσατο. τῶν
 γὰρ ἄλλων σχεδὸν ἀπάντων τῶν μετασχόντων τῆς
 εἰς τὸ μαντιεῖον παρανομίας, τετευχότων ὑπὸ τοῦ
 δαιμονίου τῆς προσηκούσης τιμωρίας, καθάπερ μι-
 κρῷ πρότερον ἀνεγράψαμεν· μόνος οὗτος διαλεληθὼς
 τὸ θεῖον, ἐπεχείρησε τοὺς μισθοφόρους παρορμαῖν
 πρὸς ἀπόστασιν. ἔφη γὰρ τὸν Τιμολέοντα παρα-
 φρονοῦντα πρὸς δολογουμένην ἀπώλειαν ἄγειν τοὺς
 στρατιώτας. ἐξαπλασίους γὰρ ὄντας τοὺς Καρχη-

δονίους καὶ πάσαις ταῖς παρασκευαῖς ἀνυπερβλήτους
ὑπάρχοντας ἐπαγγέλλεται νικήσειν, ἐναποκυβεύων
ταῖς τῶν μισθοφόρων ψυχαῖς, οὐδὲ τοὺς ὀφειλομέ-
νους μισθοὺς πολλοῦ χρόνου διὰ τὴν ἀπορίαν ἀπο-
δεδωκώς. συνεβούλευεν οὖν ἀνακάμπειν εἰς τὰς
Συρακούσας καὶ τοὺς μισθοὺς ἀπαιτεῖν, ἐπὶ δὲ
στρατείαν ἀπεγνωσμένην μὴ συνακολουθεῖν.

Sedata seditione et exclusis improbis, in hostem movet Timoleon, et forte oblato bono omine recreatus proelium committit, hostibus funestum.

79. Τῶν δὲ μισθοφόρων τοὺς λόγους ἀσμένως
δεχομένων, καὶ νεωτερίζειν ἐπιχειρούντων, μόγῃς,
πολλὰ δεηθεὶς αὐτῶν, καὶ δωρεὰς ἐπαγγελομένος,
κατέπαυσε τὴν ταραχὴν. ὅμως δὲ τῷ Θρασίῳ χιλίων
συνακολουθησάντων, τὴν μὲν τούτων κόλασιν εἰς
ἕτερον ἀνεβάλετο καιρὸν, γράψας δὲ πρὸς τοὺς ἐν
Συρακούσαις φίλους προσδέξασθαι αὐτοὺς φιλο-
φρόνως καὶ τοὺς μισθοὺς ἀποδοῦναι, τὴν μὲν τα-
ραχὴν πᾶσαν εἰς τέλος κατέσβεσε, τῶν δ' ἀπειθη-
σάντων ἀφείλετο τὴν ἐκ τῆς νίκης εὐδοξίαν. αὐτὸς
δὲ τοὺς ἄλλους ταῖς φιλανθρώποις ἐντεύξεσιν εἰς τὴν
προϋπάρχουσαν εὐνοίαν ἀποκαταστήσας, προῆγεν
ἐπὶ τοὺς πολεμίους οὐ μακρὰν στρατοπεδεύοντας.
συναγαγὼν δ' εἰς ἐκκλησίαν τοὺς στρατιώτας, καὶ
διὰ τῶν λόγων θάρσος παραστήσας τοῖς πλήθεσι,
διῆλθε μὲν τὴν τῶν Φοινίκων ἀνανδρίαν, ὑπέμνησέ δὲ
τῆς Γέλωνος εὐημερίας. πάντων δὲ καθάπερ τινὶ
μικρῷ φωνῇ βοῶντων ἐπιθέσθαι τοῖς Βαρβάροις, καὶ
κατάρχεσθαι τῆς μάχης, κατὰ τύχην ὑποζυγίων
σέλινα κομιζόντων εἰς τὰς στιβάδας, ὁ Τιμολέων

ἔφη δέχεσθαι τὸν οἰωνὸν τῆς νίκης· τὸν γὰρ Ἰσθμια-
κὸν στέφανον ἐκ σελίνου συνίστασθαι. οἱ δὲ στρα-
τιῶται, παραγγείλαντος τοῦ Τιμολέοντος, ἐκ τῶν
σελίνων πλέξαντες στεφάνους, καὶ ταῖς κεφαλαῖς
περιθέντες, προῆγον μετὰ χαρᾶς, ὥς τῶν Θεῶν
προσημαινόντων αὐτοῖς τὴν νίκην· ὅπερ καὶ συνέβη
γενέσθαι. περιεγένοντο γὰρ ἀνελπίστως τῶν πολε-
μίων, οὐ μόνον διὰ τὰς ἰδίας ἀνδραγαθίας, ἀλλὰ
καὶ διὰ τὴν τῶν Θεῶν συνεργίαν. ὁ μὲν γὰρ Τιμο-
λέων ἐκτάξας τὴν δύναμιν κατέβαινεν ἀπὸ τινων
λόφων ἐπὶ τὸν ποταμὸν, καὶ μυρίων ἤδη διαβεβη-
κότων, ἐξ ἐφόδου τοῦτοις ἐπέρῳαξε, τεταγμένος αὐτὸς
ἐπὶ μέσης τῆς φάλαγγος. γενομένης δὲ μάχης καρ-
τερᾶς, καὶ τῶν Ἑλλήνων ὑπερρχόντων ταῖς τε ἀρεταῖς
καὶ ταῖς εὐχειρίαις, πολὺς ἐγένετο φόνος τῶν Βαρ-
βάρων. ἥδε δὲ φευγόντων τῶν διαβεβηκότων, ἡ
πᾶσα δύναμις τῶν Καρχηδονίων περαιοθεῖσα τὸ
ῥεῖθρον, διωρθώσατο τὴν τῶν ἰδίων ἦτιαν.

Iterato proelio, horrida tempestas Poenis maxime infesta fuit:
quo factum ut foedam cladem paterentur et effuse fugerent, relictā
ingenti praeda.

80. Καινοποιηθείσης δὲ τῆς μάχης, καὶ τῶν
Φοινίκων τῷ πλῆθει περιχεομένων τοὺς Ἕλληνας,
ἄφνω πολὺς ἐκ τοῦ περιέχοντος ὄμβρος κατερῳάγη,
καὶ χαλαῆς εὐμεγέθους πλῆθος, αὐστραπαὶ τε καὶ
βρόνται μετὰ μεγάλων πνευμάτων κατέσκηπτον.
καὶ τούτων ἀπάντων θυελλοφορουμένων τοῖς μὲν
Ἕλλησι κατὰ νότον, τοῖς δὲ Βαρβάροις κατὰ πρὸς-
απὸν, οἱ μὲν περὶ τὸν Τιμολέοντα τὸ σύμπταμα
ῥαδίως ὑπέμενον, οἱ δὲ Φοίνικες, τὸ μέγεθος τῆς

περιστάσεως φέρειν ἄδυνατοῦντες, ἅμα δὲ καὶ τῶν
 Ἑλλήνων ἐπικειμένων, πρὸς φυγὴν ὤρμησαν. πάν-
 των δ' ἐπὶ τὸν ποταμὸν τρεπομένων, ἀναμῖξ ἱππέων
 τε καὶ πεζῶν, καὶ τῶν ἁρμάτων ἅμα τούτοις φυρο-
 μένων, οἱ μὲν, ὑπ' ἁλλήλων συμπατοῦμενοι καὶ τοῖς
 τῶν συμμάχων ξίφεσι καὶ λόγχαις περιπειρόμενοι,
 τὴν συμφορὰν ἔσχον ἀβοήθητον· οἱ δ' ὑπὸ τῶν
 παρὰ τοῖς πολεμίοις ἱππέων εἰς τὸ τοῦ ποταμοῦ
 ῥεῖθρον ἀγέληδόν συνελανόμενοι, καὶ κατὰ νότον
 τὰς πληγὰς λαμβάνοντες, ἀπέθνησκον. πολλοὶ δὲ
 ἄνευ πολεμίας πληγῆς διεφθείροντο, σωζομένων
 τῶν σωμάτων, διὰ τε τὸν φόβον καὶ τὸ πλῆθος, καὶ
 διὰ τὰς ἐν τῷ ῥεῖθρῳ δυσχερείας. τὸ δὲ μέγιστον,
 λάβρων γεγεννημένων τῶν ὄμβρων, ὁ ποταμὸς βιαίο-
 τέρῳ τῷ ῥέματι καταφερόμενος πολλοὺς ἐβάπτιζε,
 καὶ μετὰ τῶν ὄπλων διανηχομένοις διέφθειρε, τέλος
 δὲ τῶν Καρχηδονίων οἱ μὲν τὸν ἱερὸν λόχον ἀνα-
 πληροῦντες, καὶ τὸν μὲν ἀριθμὸν ὄντες δισχιλίοι καὶ
 πεντακόσιοι, ταῖς δ' ἀρεταῖς καὶ δόξαις, ἔτι δὲ ταῖς
 οὐσίαις πρωτεύοντες, ἅπαντες ἀγωνισάμενοι λαμ-
 πρῶς κατεκόπησαν. τῶν δ' ἄλλων τῶν συστρατεuo-
 μένων αὐτοῖς ἀπέθανον πλείους τῶν μυρίων, αἰχμά-
 λωτοι δὲ ἐλήφθησαν οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων καὶ
 πεντακισχιλίων. τῶν δὲ ἁρμάτων τὰ μὲν πολλὰ
 συνετρίβη κατὰ τὸν ἀγῶνα, διακόσια δ' ἦλω· τὰ
 δὲ σκευοφόρα καὶ τὰ ζεύγη καὶ τὰ πλήθη τῶν ἁμα-
 ξῶν ὑποχείρια τοῖς Ἑλλήσιν ἐγένετο· τῶν δ' ὄπλων
 τὰ πολλὰ μὲν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ διεφθάρη. ἐπὶ δὲ τὴν
 τοῦ Τιμολέοντος σκηνὴν χίλιοι μὲν θώρακες, ἀσπί-

δες δὲ πλείους τῶν μυρίων ἀπηνέχθησαν. τούτων δ' ὕστερον τὰ μὲν ἐν τοῖς ἐν Συρακούσαις ναοῖς ἀνετέθη, τὰ δὲ τοῖς συμμάχοις διεμερίσθη, τινὰ δ' εἰς Κόρινθον Τιμολέων ἀπέστειλε, προστάξας εἰς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν ἀναθεῖναι.

Praeda militibus in praemium permissa. Poeni Lilybaeum se recipiunt. Carthaginienses, impetum in ipsam Libyam metuentes, legatos de impetranda pace mittunt.

81. Πολλῶν δὲ χρημάτων καταληφθέντων (διὰ τὸ καὶ τοὺς Καρχηδονίους ἐσχηκέναι πλῆθος ἐκπαιμάτων ἀργυρῶν τε καὶ χρυσῶν, ἔτι δὲ τὸν ἄλλον κόσμον ὑπερβύλλοντα, διὰ τὸ μέγεθος τῆς παρ' αὐτοῖς εὐπορίας) ἅπαντα συνεχώρησε τοῖς στρατιώταις ἔχειν, ἑπαθλα τῆς ἀνδραγαθίας. τῶν δὲ Καρχηδονίων οἱ διαφυγόντες τὸν ἐν τῇ μάχῃ κίνδυνον, μόλις εἰς τὸ Λιλύβαιον διεσώθησαν. τοσαύτη δὲ αὐτοὺς κατάπληξις καὶ δέος κατεῖχεν, ὥσθι μὴ τολμᾶν εἰς τὰς ναῦς ἐμβαίνειν, μηδ' ἀποπλεῖν εἰς τὴν Λιβύην, ὡς διὰ τὴν τῶν Θεῶν ἀλλοτριότητα πρὸς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ Λιβυκοῦ πελάγους καταποθησομένους. οἱ δ' ἐν τῇ Καρχηδὼνι πυθόμενοι τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς, συνειρίβησαν ταῖς ψυχαῖς, καὶ συντόμως ὑπελάμβανον ἥξειν ἐπ' αὐτοὺς τὸν Τιμολέοντα μετὰ τῆς δυνάμεως. εὐθύς δὲ Γέσκωνα τὸν Ἄννωνος πεφυγαδευμένον κατήγαγον, καὶ στρατηγὸν ἀπέδειξαν, διὰ τὸ δοκεῖν τόλμῃ τε καὶ στρατηγίᾳ διαφέρειν. αὐτοὶ δ' ἔκριναν πολιτικοῖς μὲν σώμασι μὴ διακινδυνεύειν, μισθοφόρους δὲ ἄλλοθεν εἰς ἀθροίζειν, καὶ μάλιστα Ἑλλήνας. ὑπακούσεσθαι δ' αὐτοῖς πρὸς τὴν στρατείαν πολλοὺς ὑπελάμ-

βανον, διὰ τὸ μέγεθος τῆς μισθοφορᾶς καὶ τὴν
εὐπορίαν τῆς Καρχηδόνας. εἰς δὲ τὴν Σικελίαν τοὺς
εὐθέτους πρέσβεις ἐξέπεμψαν, προστάξαντες ἐφ' οἷς
ὄν ἢ δυνατόν συνθέσθαι τὴν εἰρήνην.

Olymp. CX, 2. Timoleon, Syracusas repelens, Thrasium et editiosos socios urbe expellit: Postumium piratam exstinguit. Novi coloni a Corinthiis missi. Pax cum Poenis, pacisque conditiones. Hicetam captum Timoleon morte afficit. Ubique residuos tyrannos exstirpat, novos colonos e Graecia advocat, novasque leges scribit, adhibito Cephala Corinthio.

82. Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος, Ἀθήνησι
μὲν ἦρχε Λυσιμαχίδης, ἐν Ῥώμῃ δὲ ὕπατοι καθει-
στήκεισαν Κόϊντος Σερούϊλιος καὶ Μάρκος Ρουτί-
λιος. ἐπὶ δὲ τούτων, Τιμολέων ἐπανελθὼν εἰς
Συρακούσας, πρῶτον μὲν τοὺς ἐγκαταλιπόντας
μισθοφόρους τοὺς μετὰ Θρασίου πάντας ἐκ τῆς
πόλεως ἐξέβαλεν, ὡς προδότας ὄντας. οὗτοι δ' εἰς
τὴν Ἰταλίαν διαβάντες, καὶ χωρίον τι παραθαλάτ-
τιον ἐν τῇ Βρεττίᾳ καταλαβόμενοι διήρπασαν. οἱ
δὲ Βρέττιοι παροξυνθέντες, εὐθύς μετὰ δυνάμεως
πολλῆς ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ τὸ χωρίον
εκπολιορκήσαντες, ἅπαντας κατηκόντισαν. οἱ μὲν
οὖν καταλιπόντες τὸν Τιμολέοντα μισθοφόροι, τῆς
ιδίας παρανομίας ἔπαθλον, τοιαύτης συμφορᾶς
ἔτυχον. ὁ δὲ Τιμολέων Προστούμιον τὸν Τυρότην,
δωδέκα ληστρίσι τοὺς πλείοντας ληϊζόμενον, καὶ
καταπλεύσαντα εἰς Συρακούσας ὡς φίλον συλλαβὼν
ἐθανάτωσεν. ὑπεδέξατο δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ Κορινθίων
ἐκπεμφθέντας οἰκήτορας φιλοφρόνως, ὄντας τὸν
ἄριθμόν πεντακισχιλλούς. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Καρ-
χηδονίων διαπρσιβευσάμενων, καὶ πολλὰ δεηθέντων,

συνεχώρησεν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην, ὥστε τὰς μὲν
 Ἑλληνίδας πόλεις ἀπάσας ἐλευθέρας εἶναι, τὸν δὲ
 Δύκον καλούμενον ποταμὸν ὄριον εἶναι τῆς ἐκατέ-
 ρων ἐπικρατείας· μὴ ἐξεῖναι δὲ Καρχηδονίοις βοη-
 θῆσαι τοῖς τυράννοις πολεμοῦσι πρὸς Συρακουσίους.
 μετὰ δὲ ταῦτα τὸν μὲν Ἰκέταν καταπολεμήσας ἔθα-
 ψε, τοὺς δὲ ἐν Αἴτῃ Καμπανούς ἐκπολιορκήσας
 διέφθειρε· καὶ Νικόδημον μὲν τὸν Κεντοριπίνων
 τύραννον καταπληξάμενος ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως·
 Ἀπολλωνιάδην δὲ τὸν Ἀγυριναίων δυνάστην παύσας
 τῆς τυραννίδος, τοὺς ἐλευθερωθέντας Συρακουσίους
 ἐποίησε· καθόλου δὲ πάντας τοὺς κατὰ τὴν νῆσον
 τυράννους ῥιζολογήσας, καὶ τὰς πόλεις ἐλευθερώσας,
 εἰς τὴν συμμαχίαν προσεδέξατο. κηρύξαντος δ' αὖ-
 τοῦ κατὰ τὴν Ἑλλάδα διότι οἱ Συρακοῦσιοι διδύασι
 χώραν καὶ οἰκίας τοῖς βουλομένοις μετέχειν τῆς ἐν
 Συρακούσαις πολιτείας, πολλοὶ πρὸς τὴν κληρουχίαν
 Ἕλληνες ἀπήντησαν· τέλος δὲ οἰκήτορες ἀπεδείχθη-
 σαν εἰς μὲν τὴν Συρακονσίαν τὴν ἀδιαίρετον τετρα-
 νισμύριοι, εἰς δὲ τὴν Ἀγυριναίαν μύριοι, διὰ τὸ
 μέγεθος καὶ κάλλος τῆς χώρας. εὐθὺς δὲ καὶ τοὺς
 προὔπάρχοντας νόμους ἐν ταῖς Συρακούσαις, οὓς
 συνέγραψε Διοκλῆς, διώρθωσε· καὶ τοὺς μὲν περὶ
 τῶν ἰδιωτῶν συμβολαίων ἢ κληρονομιῶν εἴασεν
 ἀμεταθέτους, τοὺς δὲ περὶ τῶν δημοσίων νενομοθε-
 τημένους, πρὸς τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν, ὥς ποτ' ἐδόκει
 συμφέρει, διώρθωσεν. ἐπιστάτης δ' ἦν καὶ διορθω-
 τὴς τῆς νομοθεσίας Κέφαλος ὁ Κορίνθιος, ἀνὴρ ἐν
 παιδείᾳ καὶ συνέσει δεδοξασμένος. ἀπὸ δὲ τούτων

γενόμενος, τοὺς μὲν Λεοντίνοὺς εἰς Συρακούσας μετώκισεν, εἰς δὲ τὴν Καμαριναίαν οἰκητόρας προσ-
θεῖς, ἐπηύξησε τὴν πόλιν.

Sicilia exinde florentissima artisque operibus ornatissima describitur.

83. Καθόλου δὲ πάντα τὰ κατὰ τὴν Σικελίαν εἰρηρικῶς καταστήσας, ἐποίησε τὰς πόλεις ταχὺ λαβεῖν πολλὴν αὕξησιν πρὸς εὐδαιμονίαν. ἐκ πολλοῦ γὰρ χρόνου, διὰ τὰς στάσεις καὶ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, ἔτι δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐπανισταμένων ἀεὶ τυράννων, αἱ μὲν πόλεις ἔρημοι τῶν οἰκητόρων ἦσαν, αἱ δὲ χῶραι διὰ τὴν ἀργίαν ἐξηγρίωντο, καὶ καρπῶν ἡμέρων ἄποροι καθιεστήκεισαν· τότε δὲ, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιπολασάντων οἰκητόρων, καὶ διὰ τὴν πολυχρόνιον ἐπιγεγεννημένην εἰρήνην, ἐξημερωθεῖσαι ταῖς ἐργασίαις πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς ἐξήνεγκαν καρποὺς. ταύτους δ' οἱ Σικελιώται λυσitelῶς πιπράσκοντες τοῖς ἐμπόροις, ταχὺ προσανέδραμον ταῖς οὐσίαις. ταιγαροῦν διὰ τὴν ἐκ τούτων εὐπορίαν πολλὰ καὶ μεγάλα κατεσκευάσθη κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἀναθήματα, ἐν μὲν ταῖς Συρακούσαις ὁ κατὰ τὴν Νῆσον οἶκος ὁ ἐξηκοντάκκλιος ὀνομαζόμενος, τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν ἔργων ὑπεραίρων τῷ μεγέθει καὶ τῇ κατασκευῇ, ὃν κατεσκεύασε μὲν Ἰλαθοκλῆς ὁ δυναστής, διὰ δὲ τὸ βῆρος τῶν ἔργων ὑπεραίρων τοὺς τῶν θεῶν ναοὺς, ἐπισημασίαις ἔτυχεν ὑπὸ τοῦ δαιμονίου κεραυνωθεῖς. οἱ τε παρὰ τὸν μικρὸν λιμένα πύργοι, τὰς μὲν ἐπιγραφὰς ἔχοντες ἐξ ἑτερογενῶν λίθων, σημαίνοντες δὲ τὴν τοῦ κατασκευά-

σαντος αὐτοὺς προσηγορίαν Ἀγαθοκλέους. ὁμοίως δὲ τοῦτοις μικρὸν ὕστερον ὑπὸ Ἐρῶνος τοῦ βασιλέως τό, τε κατὰ τὴν ἀγορὰν Ὀλύμπιον, καὶ ὁ πλησίον τοῦ θεάτρου βωμὸς, τὸ μὲν μῆκος ὦν σταδίου, τὸ δ' ὕψος καὶ πλάτος ἔχων τοῦτω κατὰ λόγον. ἐν δὲ ταῖς ἐλάχιστοι πόλεσιν, ἐν αἷς ἡ τῶν Ἀγυριναίων καταριθμεῖται, μετασχοῦσα τῆς τότε κληρουχίας διὰ τὴν προειρημένην ἐκ τῶν καρπῶν εὐπορίαν, θέατρον μὲν κατεσκεύασε μετὰ τὸ τῶν Συρακουσίων κάλλιστον τῶν κατὰ Σικελίαν, θεῶν τε ναοὺς καὶ βουλευτήριον καὶ ἀγορὰν, ἔτι δὲ πύργων ἀξιολόγων κατασκευάς, καὶ τάφους πυραμίδων πολλῶν καὶ μεγάλων, διαφόρων ταῖς φιλοτεχνίαις.

Olymp. CX, 3. Conciliata reliquorum Graecorum amicitia, Philippus, ut Graeciae imperium consequeretur, Atheniensibus inopinato bellum infert. Athenienses consternati, hortante Demosthene, Thebas, mittunt, qui Boeotorum auxilium implerent.

84. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χαράωνδου, τὴν ὕπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Αἰμίλιος καὶ Γάϊος Πλώτιος. ἐπὶ δὲ τούτων, Φίλιππος ὁ βασιλεὺς, τοὺς πλείστους τῶν Ἑλλήνων εἰς φιλίαν προηγμένος, ἐφιλοτιμεῖτο καὶ τοὺς Ἀθηναίους καταπληξάμενος ἀδήριτον ἔχειν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος. διόπερ ἄφνω καταλαβόμενος Ἐλάτειαν πόλιν, καὶ τὰς δυνάμεις εἰς ταύτην ἀθροίσας διέγνω πολεμεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. ἀπαρασκευῶν δ' ὄντων αὐτῶν διὰ τὴν συντεθειμένην εἰρήνην, ἤλπιζε ῥαδίως περιποιήσασθαι τὴν νίκην. ὅπερ καὶ συνετελέσθη. καταληφθείσης γὰρ τῆς Ἐλατείας, ἤκόν τινες νυκτὸς ἀπαγγέλλοντες τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως, καὶ διότι

ταχέως ἤξει Φίλιππος μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν
 Ἀιτικήν. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, διὰ τὸ
 παράδοξον τῆς πράξεως καταπλαγέντες, τοὺς τε
 σαλπικτάς μετεπέμποντο καὶ σημαίνειν προσείατ-
 τον δι' ὅλης τῆς νυκτός. τῆς δὲ φήμης εἰς πᾶσαν
 οἰκίαν διαδοθείσης, ἡ μὲν πόλις ὀρθή διὰ τὸν φόβον
 ἦν· ὁ δὲ δῆμος ἅπας ἅμ' ἡμέρᾳ συνέδραμεν εἰς τὸ
 θέατρον, πρὸ τοῦ συγκαλέσαι τοὺς ἄρχοντας, ὡς
 ἦν ἔθος. ὡς δ' ἤκον οἱ στρατηγοὶ, καὶ τὸν μηνύσαντα
 παρήγον, καὶ κεῖνος εἶπε, σιωπὴ μὲν καὶ φόβος κα-
 τεῖχε τὸ θέατρον, καὶ τῶν εἰωθότων δημηγορεῖν
 οὐδεὶς ἐτόλμα συμβουλευσαι· πλεονάκης δὲ τοῦ
 κήρυκος καλέσαντος τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ τῆς κοινῆς
 σωτηρίας, οὐδεὶς παρήει σύμβουλος. ἀπορίας οἷν
 μεγάλης οὔσης καὶ καταπλήξεως, ἀπέβλεπε τὸ πλη-
 θος ἐπὶ τὸν Δημοσθένην. ὁ δὲ καταβάς, καὶ τὸν
 δῆμον παρακαλέσας θαρσύνειν, ἀπεφαίνεται δεῖν πα-
 ραχοῖμα πρέσβεις ἀποστέλλειν εἰς τὰς Θήβας, καὶ
 παρακαλεῖν τοὺς Βοιωτοὺς κοινῇ τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευ-
 θερίας ἀγῶνα τίθεσθαι. πρὸς γὰρ τοὺς ἄλλους
 συμμάχους ὁ καιρὸς οὐ συνεχώρει πέμπειν πρεσβείας
 περὶ τῆς συμμαχίας. ἐν ἡμέραις γὰρ δυσὶ προσδό-
 κimos ἦν ὁ βασιλεὺς ἤξειν εἰς τὴν Ἀιτικήν· καὶ τῆς
 ὁδοπορίας οὔσης διὰ τῆς Βοιωτίας ἡ παρὰ τῶν
 Βοιωτῶν συμμαχία μόνη κατελείπετο· φανεροῦ γ'
 ὄντος ὅτι Φίλιππος, φίλος ὢν καὶ σύμμαχος Βοιω-
 τοῖς, τοὺτους ἐν παρόδῳ πειράσσεται παραλαβεῖν εἰς
 τὸν κατ' Ἀθηναίων πόλεμον.

Boeoti pro Atheniensibus pugnant, quamvis Pytho eos in Philippi partes trahere conaretur. Acies ab utraque parte in Boeotia instruantur.

85. Τοῦ δὲ δήμου τὸν λόγον ἀποδεξαμένου, καὶ τοῦ περὶ τῆς πρεσβείας ψηφίσματος ὑπὸ Δημοσθένους γραφέντος, ὁ μὲν δῆμος ἐξίτηι τὸν δυνατώτατον εἰπεῖν· ὁ δὲ Δημοσθένης ὑπήκουσε προθύμως πρὸς τὴν χρείαν. τέλος δὲ ὀξέως πρεσβεύσας καὶ πείσας, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. ὁ δὲ δῆμος, τῇ τῶν Βοιωτῶν συμμαχίᾳ διπλασιάσας τὴν προϋπάρχουσαν δύναμιν, ἀνεθάρρυνε ταῖς ἐλπίσιν. εὐθύς δὲ καὶ στρατηγούς κατέστησε τοὺς περὶ Χάρητα καὶ Λυσικλέα, καὶ πανδημεὶ μετὰ τῶν ὀπλῶν ἐξεπέμψεν τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν Βοιωτίαν. τῶν δὲ νέων ἀπάντων προθύμως εἰς τὸν ἀγῶνα κατακτώντων, οὗτοι μὲν κατὰ σπουδὴν ὁδοιπορήσαντες ἤκον εἰς Χαιρώνειαν τῆς Βοιωτίας· οἱ δὲ Βοιωτοὶ θαυμάσαντες τὴν ὀξύτητα τῆς τῶν Ἀθηναίων παρουσίας, καὶ αὐτοὶ σπουδῆς οὐδὲν ἐλλείποντες, ἀπήντησαν μετὰ τῶν ὀπλῶν, καὶ κοινῇ στρατοπεδεύσαντες ὑπέμενον τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον. Φίλιππος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐξεπέμψεν ἐπὶ τὸ κοινὸν τῶν Βοιωτῶν πρέσβεις, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος Πύθων. οὗτος γὰρ διαβεβημένος ἐπὶ τῇ τοῦ λόγου δεινότητι, καὶ συγκριθεὶς παρὰ τοῖς Βοιωτοῖς κατὰ τὴν περὶ τῆς συμμαχίας δημηγορίαν πρὸς Δημοσθένην, τῶν μὲν ἄλλων ἐπρώτευσεν, τούτου δὲ ἐφάνη καταδεέστερος. καὶ Δημοσθένης δὲ αὐτὸς, ὥς μέγα τι κατειργασμένος, ἐν τοῖς συγγεγραμμένοις ὑπ' αὐτοῦ λόγοις σημνύνεται τῇ πρὸς τὸν ὀρίτορα τοῦτον δημηγορίᾳ, ἐν

οἷς λέγει, Τότε ἐγὼ μὲν τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ, καὶ πολλῷ ῥέοντι κατ' ἡμῶν οὐχ ὑπεχώρησα. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Φίλιππος ἀποτυχὼν τῆς τῶν Βοιωτῶν συμμαχίας, οὐδὲν ἥτιον ἔκρινε πρὸς ἀμφοτέροισι διαγωνίσασθαι· διὸ καὶ προσαναμείνας τοὺς ἀφυσιστροῦντας τῶν συμμάχων, ἤκεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἔχων πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τρισμυρίων, ἵππεῖς δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν δισχιλίων. ἀμφοτέρων δὲ πρὸς τὴν μάχην εὐτρεπῶν γενομένων, τοῖς μὲν φρονημασι καὶ ταῖς προθυμίαις, ἔτι δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις ἐφάμιλλοι καθειστώκεισαν, τῷ δὲ πλήθει καὶ τῇ κατὰ τὴν στρατηγίαν ἀρετῇ προεῖχεν ὁ βασιλεὺς. πολλὰς γάρ καὶ ποικίλας παρατάξεις ἠγωνισμένος, καὶ ἐν ταῖς πλείοσιν μάχαις κενικηκώς, μεγάλην εἶχεν ἐμπειρίαν τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων· παρὰ δὲ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ μὲν ἀγαθώτατοι τῶν στρατηγῶν ἐτετελευτήκεισαν, Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας, ἔτι δὲ Τιμόθεος· τῶν δ' ὑπολελειμμένων Χάρης πρωτεύων, οὐδὲν διέφερε τῶν τυχόντων ἰδιωτῶν κατὰ τὴν ἐν τῷ στρατηγεῖν ἐνέργειαν καὶ βουλὴν.

Pugna ad Chaeroneam committitur. Victores Macedones.

86. Ἀμα δ' ἡμέρα τῶν δυνάμεων ἐκταττομένων, ὁ μὲν βασιλεὺς τὴν νύκτα Ἀλέξανδρον, ἀντίπαιδα τὴν ἡλικίαν ὄντα, διὰ δὴλον δὲ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν οὐζύτητα τῆς ἐνεργείας ἔχοντα, κατέστησεν ἐπὶ θάτερον τῶν κεράτων, παρακαταστήσας αὐτῷ τῶν ἡγεμόνων τοὺς ἀξιολογωτάτους· αὐτὸς δὲ τοῖς ἐπιλέκτους ἔχων μετ' ἑαυτοῦ, τὴν ἡγεμονίαν εἶχε τοῦ ἐτέρου μέρους, καὶ τὰς κατὰ μέρος τάξεις οἰκείας τοῖς

παροῦσι καιροῖς διεκδόμησεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι κατ'
 ἔθνος τὴν διαίρεσιν τῆς τάξεως ποιησάμενοι, τοῖς
 μὲν Βοιωτοῖς τὸ ἕτερον μέρος παρέδωκαν, αὐτοὶ δὲ
 τοῦ λοιποῦ τὴν ἡγεμονίαν εἶχον. γενομένης δὲ μάχης
 καρτερεῖς ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ πολλῶν πιπτόντων
 παρ' ἀμφοτέροις, μέχρι μὲν τινος ὁ ἀγὼν ἀμφιδο-
 ξουμένας εἶχε τὰς ἐλπίδας τῆς νίκης. μετὰ δὲ ταῦτα
 τοῦ Ἀλεξάνδρου φιλοτιμουμένου τῷ πατρὶ τὴν ἰδίαν
 ἀνδραγαθίαν ἐνδείξασθαι, καὶ φιλοτιμίας ὑπερβολὴν
 οὐκ ἀπολείποντος, ὁμοίως δὲ καὶ πολλῶν αὐτῷ
 συναγωνιζομένων ἀνδρῶν ὄγαθῶν, πρῶτος τὸ συνε-
 χές τῆς τῶν πολεμίων τάξεως ἔρρηξε, καὶ πολλοὺς
 καταβαλὼν, κατεπόνει τοὺς καθ' ἑαυτὸν τεταγμέ-
 νους. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν παραστατῶν αὐτῷ ποιη-
 σάντων, τὸ συνεχές αἰὲ τῆς τάξεως παρερρόγγυντο.
 πολλῶν δὲ σωρευομένων νεκρῶν, οἱ περὶ τὸν Ἀλεξάν-
 δρον πρῶτοι βιασάμενοι τοὺς καθ' ἑαυτοὺς ἐτρέ-
 ψαντο. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς προ-
 κινδυνεύων, καὶ τῆς νίκης τὴν ἐπιγραφὴν οὐδ' αὐτῷ
 παραχωρῶν Ἀλεξάνδρῳ, τὸ μὲν πρῶτον ἐξέωσε τῇ βίᾳ
 τοὺς ἀντιτεταγμένους, ἔπειτα δὲ καὶ φεύγειν συνα-
 νγκάσας, αἷτιος ἐγένετο τῆς νίκης. τῶν δ' Ἀθη-
 ναίων ἔπεσον μὲν ἐν τῇ μάχῃ πλείους τῶν χιλίων,
 ἤλωσαν δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν δισχιλίων. ὁμοίως δὲ
 καὶ τῶν Βοιωτῶν πολλοὶ μὲν ἀνῆρέθησαν, οὐκ ὀλίγοι
 δὲ ἐξωγρήθησαν. μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ Φίλιππος
 τρόπαιον στήσας, καὶ τοὺς νεκροὺς εἰς ταφὴν συγχα-
 ρήσας, ἐπινίκια τοῖς θεοῖς ἔθυσε, καὶ τοὺς ἀνδρα-
 γαθήσαντας κατὰ τὴν ἀξίαν ἐτίμησε.

Philippum victoria elatum et insolentem Demades oratione castigat.

87. Λέγουσι δέ τινες ὅτι καὶ παρὰ τὸν πότον πολὺν ἐμφορησάμενος ἄκρατον, καὶ μετὰ τῶν φίλων τὸν ἐπινίκιον ἄγων κῶμον, διὰ μέσων τῶν αἰχμαλώτων ἐβράδιζεν, ὑβρίζων διὰ λόγων τὰς τῶν ἀκληροῦντων δυστυχίας. Δημάδην δὲ τὸν ῥήτορα κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ὄντα, χρήσασθαι παρόρησίᾳ, καὶ λόγον ἀποφθέγγασθαι δυνάμενον ἀναστεῖλαι τὴν τοῦ βασιλέως ἀσέλγειαν. φασὶ γὰρ εἰπεῖν αὐτὸν, Βασιλεῦ, τῆς τύχης σοὶ περιθείσης πρόσωπον Ἀγαμέμνωνος, αὐτὸς οὐκ αἰσχύνη πράττων ἔργα Θεοῦτου; τὸν δὲ Φίλιππον, τῇ τῆς ἐπιπλήξεως εὐστοχίᾳ κινηθέντα, τοσοῦτο μεταβαλεῖν τὴν ὅλην διάθεσιν, ὥστε τοὺς μὲν στεφάνους ἀπορρίψαι, τὰ δὲ συτακολουθοῦντα κατὰ τὸν κῶμον σύμβολα τῆς ὑβρεως ἀποτρίψασθαι, τὸν δ' ἄνδρα τὸν χρησάμενον τῇ παρόρησίᾳ θαυμάσαι, καὶ τῆς αἰχμαλωσίας ἀπολύσαντά πρὸς ἑαυτὸν ἀναλαβεῖν ἐντίμως· τέλος δ' ὑπὸ τοῦ Δημάδου καθομιληθέντα ταῖς Ἀττικαῖς χάρισι, πάντας ἀπολῦσαι τοὺς αἰχμαλώτους ἄνευ λύτρων· καθύλου δ' ἀποθέμενον τὴν ἐκ τῆς νίκης ὑπερηφανίαν, πρέσβεις ἀποστεῖλαι πρὸς τὸν δῆμιον τῶν Ἀθηναίων, καὶ συνθέσθαι πρὸς αὐτοὺς φιλίαν τε καὶ συμμάχίαν· εἰς δὲ τὰς Θήβας φρουρὰν ἐγκαταστήσαντα, συγχωρῆσαι τὴν εἰρήνην τοῖς Βοιωτοῖς.

Lysicles, Athen. imperator, ob cladem acceptam capitis damnatus. Lycurgi in eum oratio. Pugna eodem die inter Tarentinos et Lucanos commissa, qua Archidamus rex occubuit. Timotheus, Heracleae Ponticae tyrannus, moritur.

88. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν ἥτταν, Λυσικλέους μὲν τοῦ στρατηγοῦ θάνατον κατέγνωσαν, Λυκούργου μὲν τοῦ ῥήτορος κατηγορήσαντος. οὗτος γὰρ τῶν τότε ῥητόρων μέγιστον ἔχων ἀξίωμα, καὶ δώδεκα μὲν ἔτη τὰς προσόδους τῆς πόλεως διοικήσας ἐπαινουμένως, βίον δ' ἐξηκὼς ἐπ' ἀρετῇ περιβόητον, πικρότατος ἦν ἐν τοῖς λόγοις κατήγορος. γνοίῃ δ' ἂν τις αὐτοῦ τὴν ἐν τοῖς λόγοις ἀξίαν καὶ πικρίαν, ἐν οἷς τοῦ Λυσικλέους κατηγορῶν λέγει, „Εὐστρατή-
 „γεις, ὦ Λύσικλες, καὶ χιλίων μὲν πολιτῶν τετελευ-
 „τηκότων, δισχιλίων δ' αἰχμαλώτων γεγονότων,
 „τροπαίου δὲ κατὰ τῆς πόλεως ἐστηκότος, τῆς δ'
 „Ἑλλάδος ἀπάσης δουλενοῦσης. καὶ τούτων ἀπάν-
 „των γεγενημένων σοῦ ἡγουμένου καὶ στρατηγοῦν-
 „τος, τολμᾷς ζῆν καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ὁρᾶν, καὶ εἰς
 „τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλειν, ὑπόμνημα γεγονὼς ἀσχύνης
 „καὶ ὀνειδούς τῇ πατρίδι;“ ἴδιον δὲ τι συνέβη γε-
 νέσθαι κατὰ τοὺς ὑποκειμένους χρόνους. καθ' ὃν
 γὰρ καιρὸν ἢ περὶ τὴν Χαιρώνειαν ἐγένετο μάχη,
 ἑτέρα παρόταξις συνέστη κατὰ τὴν Ἰταλίαν τῇ αὐτῇ
 ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ, διαπολεμούντων μὲν Ταραντίνων
 πρὸς Λευκανοὺς, συναγωνιζομένου δὲ τοῖς Ταραν-
 τίνοις Ἀρχιδάμου τοῦ Λακεδαιμονίων βασιλέως,
 ὅτε συνέβη καὶ αὐτὸν ἀναιρεθῆναι τὸν Ἀρχίδαμον.
 οὗτος μὲν οὖν ἦρξε τῶν Λακεδαιμονίων ἔτη τρία καὶ
 εἴκοσι· τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς Ἅγης
 ἦρξεν ἔτη ἐννέα. ἅμα δὲ τούτοις πραγματοποιέοις,
 Τιμόθεος ὁ τῆς Ἡρακλείας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ τύραν-
 νος ἐτελεύτησε, δυναστεύσας ἔτη πεντεκαίδεκα· τὴν

δὲ τυραννίδα διαδεξάμενος ὁ ἀδελφὸς Διονύσιος,
ἤρξεν ἔτη δυοὶ πλείω τῶν τριάκοντα.

Olymp. CX, 4. Philippus, ipsa victoria auctoritate gravior factus, facile persuadet Graecis, ut bellum in Persas, ob violata olim templa, decernerent, ipsumque summum Graeciae imperatorem crearent.

89. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθηνησοι Φρυγίχου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Μάλλιον Τορκουάτον καὶ Πόπλιον Λέκιον. ἐπὶ δὲ τούτων, Φίλιππος ὁ βασιλεὺς, πεφρονηματισμένος τῇ περὶ Χαιρώνειαν νίκη, καὶ τὰς ἐπιφανεσιτάτας πόλεις καταπεπληγμένος, ἐφιλοτιμεῖτο γενέσθαι πάσης τῆς Ἑλλάδος ἡγεμών. διαδοὺς δὲ λόγον ὅτι βούλεται πρὸς Πέρσας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων πόλεμον ἄρσασθαι, καὶ λαβεῖν παρ' αὐτῶν δίκας ὑπὲρ τῆς εἰς τὰ ἱερὰ γενομένης παρανομίας, ἰδίους τοὺς Ἕλληνας ταῖς εὐνοίαις ἐποιήσατο· φιλοφρονούμενός τε πρὸς ἅπαντας καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ, ταῖς πόλεσιν ἀπεφαίνετο βούλεσθαι διαλεχθῆναι περὶ τῶν συμφερόντων. διώπερ ἐν Κορίνθῳ τοῦ κοινοῦ συνεδρίου συναχθέντος, διαλεχθεὶς περὶ τοῦ πρὸς Πέρσας πολέμου, καὶ μεγάλας ἐλπίδας ὑποθεῖς, προετρέψατο τοὺς συνέδρους εἰς πόλεμον. τέλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐλομένων αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς Ἑλλάδος, μεγάλας παρασκευὰς ἐποιεῖτο πρὸς τὴν ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατείαν. διατάξας δ' ἐκάστη πόλει τὸ πλῆθος τῶν εἰς συμμαχίαν στρατιωτῶν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν. καὶ τὰ μὲν περὶ Φίλιππον ἐν τούτοις ἦν.

In Sicilia moritur Timoleon, cuius memoriam Syracusani honoribus singularibus colunt. Ariobarzani succedit Mithridates. Romae Manlius de Latinis et Campanis triumphat.

90. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, Τιμολέων ὁ Κορίνθιος, ἅπαντα τοῖς Συρακουσίοις καὶ τοῖς Σικελιώταις κατωρθωκώς, ἐτελεύτησε, στρατηγήσας ἔτη ὀκτώ. οἱ δὲ Συρακοῦσιοι μεγάλως ἀποδεδεγμένοι τὸν ἄνδρα, διὰ τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ μέγεθος τῶν εὐεργεσιῶν, μεγαλοπρεπῶς ἔθαψαν αὐτὸν, καὶ κατὰ τὴν ἐκφορὰν ἀθροισθέντος τοῦ πλήθους, τότε τὸ ψήφισμα ἀνηγόρευσεν ὁ δῆμος τῶν Συρακουσίων, Τιμολέοντα τιμᾶν ἐτήσιον, τοῦτον δὲ θάπτειν ἀπὸ διακοσίων μνῶν, τιμᾶσθαι δὲ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἄγῳσι μουσικοῖς καὶ ἵππικοῖς καὶ γυμνικοῖς, ὅτι τοὺς βαρβάρους καταπολεμήσας, καὶ τὰς μεγίστας τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οἰκίσας, αἷτιος ἐγενήθη τῆς ἐλευθερίας τοῖς Σικελιώταις. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Ἀριοβαρζάνης μὲν ἐτελεύτησε, βασιλεύσας ἔτη εἴκοσι καὶ ἑξ· τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος Μιθριδάτης, ἥρξεν ἔτη πέντε πρὸς τοῖς τριάκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς Λατίνους καὶ Καμπανοὺς παραταξίμενοι περὶ πόλιν Σούεσαν, ἐνίκησαν, καὶ τῶν ἡττηθέντων μέρος τῆς χώρας ἀφείλοντο. ὁ δὲ κατωρθωκώς τὴν μάχην Μάλλιος ὁ ὕπατος ἐθροιάμβευσεν.

Olymp. CXI, 1. Philippus, Graecorum imperator factus, praemisso in Asiam Attalo et Parmenione, ipse Pythiam de bello consulit. Oraculo, quamvis ambiguo, laetus, inter festa Cleopatrae et Alexandri, regis Epirotarum, nuptias celebrat. Graeci hospites.

91. Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Πυθοδώρου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόϊντον Πρόπλιον

καὶ Τιβέριον Αἰμίλιον Μάρκεον, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη πρώτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καὶ ἦν ἑνίκα στάδιον Κλεόμαντις Κλειτόριος. ἐπὶ δὲ τούτων, Φίλιππος ὁ βασιλεὺς, ἡγεμὼν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καθεσταμένος, καὶ τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον ἐνστήσάμενος, Ἀττάλον μὲν καὶ Παρμενίωνα προαπέστειλεν εἰς τὴν Ἀσίαν, μέρος τῆς δυνάμεως δοὺς καὶ προστάξας ἐλευθεροῦν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις· αὐτὸς δὲ σπεύδων μετὰ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ἐπανελεύσθαι τὸν πόλεμον, ἐπηρώτησε τὴν Πυθίαν, εἰ κρατήσει τοῦ βασιλείως τῶν Περσῶν· ἡ δὲ ἔχρησεν αὐτῷ τόνδε τὸν χρησμόν,

Ἔσπεται μὲν ὁ ταῦρος, ἔχει τέλος, ἔστιν ὁ θῦσων. ὁ μὲν οὖν Φίλιππος, σκολιῶς ἔχοντας τοῦ χρησμοῦ, πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον ἐξεδέχετο τὸ λόγιον, ὥς τοῦ μαντείου προλέγοντος τὸν Πέρσῃν ἱερείου τρόπον τυθήσεσθαι. τὸ δ' ἀληθὲς οὐχ οὕτως εἶχεν, ἀλλὰ τὸναντίον ἐσήμαινεν, ἐν πανηγύρει καὶ θεῶν θυσίαις τὸν Φίλιππον ὥσπερ τὸν ταῦρον ἐστεμμένον σφαγήσεσθαι. οὐ μὴν ἀλλὰ δόξας συμμαχεῖν αὐτῷ τοὺς θεοὺς, περιχαρὴς ἦν, ὥς τῆς Ἀσίας ὑπὸ Μακεδόνας ἐσομένης αἰχμαλώτου. εὐθὺς οὖν θυσίας μεγαλοπρεπεῖς ἐπετέλει τοῖς θεοῖς, καὶ τῆς θυγατρὸς Κλεοπάτρας τῆς ἐξ Ὀλυμπιάδος συνετέλει γάμους. καὶ ταύτην μὲν Ἀλεξάνδρῳ συνώκισε τῷ βασιλεῖ τῶν Ἑπειρωτῶν, ἀδελφῷ δὲ ὄντι γνησίῳ τῆς Ὀλυμπιάδος. ἅμα δὲ ταῖς τῶν θεῶν τιμαῖς βουλόμενος ὥς πλείστοις τῶν Ἑλλήνων μετασχεῖν τῆς εὐωχίας, ἀγῶνάς τε μουσικούς καὶ μεγαλοπρεπεῖς ἐποίει, καὶ λαμπράς

ἑστιάσεις τῶν φίλων καὶ ξένων. διόπερ' ἔξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος μετεπέμπετο τοὺς ἰδιοξένους, καὶ τοῖς ἑαυτοῦ φίλοις παρήγγειλε παραλαμβάνειν τῶν ἀπὸ τῆς ξένης γνωρίμων ὡς πλείστου. σφόδρα γὰρ ἐφιλοτιμεῖτο φιλοφρονεῖσθαι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ διὰ τὰς δεδομένας αὐτῷ τῆς ὅλης ἡγεμονίας τιμὰς, προσηκούσαις ὁμιλίαις ἀμείβεσθαι.

Certamina Aegis habita: aureae coronae regi dono oblatae. Neoptolemi tragoedi carmina. Pompa XII Deorum, quibus Philippus decimus tertius accensetur.

92. Τέλος δὲ πολλῶν πανταχόθεν πρὸς τὴν πανήγυριν συρρέοντων, καὶ τῶν ἀγώνων καὶ γάμων συντελουμένων ἐν Αἰγαῖς τῆς Μακεδονίας, οὐ μόνον κατ' ἄνδρα τῶν ἐπιφανῶν ἐστεφάνωσαν αὐτὸν χρυσοῖς στεφάνοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀξιολόγων πόλεων αἱ πλείους, ἐν αἷς ἦν καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων. ἀναγορευομένου δὲ τοῦ στεφάνου τούτου διὰ τοῦ κήρυκος, τὸ τελευταῖον εἶπεν, ἂν τις ἐπιβουλεύσας Φιλίππῳ τῷ βασιλεῖ καταφύγῃ πρὸς Ἀθηναίους, παραδόσιμον εἶναι τοῦτον. διὰ δὲ τῆς αὐτοματιζούσης φήμης, ὥσπερ θείᾳ τινὶ προνοίᾳ, διεσήμεναι τὸ δαιμόνιον τὴν ἐσομένην ἐπιβουλήν εὐθὺς τῷ Φιλίππῳ. ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ ἕτεραι τινες ὥσπερ ἐνθεάζουσαι ἐγένοντο φωναὶ, προδηλοῦσαι τὴν τοῦ βασιλέως καταστροφὴν. ἐν γὰρ τῷ βασιλικῷ πότῳ Νεοπίτλεμος ὁ τραγωδὸς, πρωτεύων τῇ μεγαλοφωνίᾳ καὶ τῇ δόξῃ, προστάξαντος αὐτῷ τοῦ Φιλίππου προσεγγέσθαι τῶν ἐπιτεταγμένων ποιημάτων, καὶ μάλιστα τῶν ἀνηκόντων πρὸς τὴν κατὰ τῶν Περσῶν στρατείαν, ὁ μὲν τεχνίτης κρίνας οἰκτεῖον ὑποληφθῆ-

σεσθαι τὸ ποίημα τῇ διαβάσει τοῦ Φιλίππου, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἐπιπληῆξαι βουλόμενος τοῦ Περσῶν βασιλέως, καίπερ οὖσαν μεγάλην καὶ περιβόητον, ὅπως μεταπέσοι ποτὲ εἰς τοῦναντίον ὑπὸ τῆς τύχης, ἤρξατο λέγειν τόδε τὸ ποίημα·

„Φρονεῖτε νῦν αἰθέρας ὑψηλότερον καὶ μεγάλων πεδίων ἀρούρας. φρονεῖτε ὑπερβαλόμενοι δόμων δόμους, ἀφροσύνα πρόσω βιοτῶν τεκμαιρόμενοι.

„ὁ δ' ἀμφιβάλλει ταχύπουν κέλευθον ἔργῳ σκοτίαν, ἄφρω δ' ἄφαντος προσέβα, μακρὰς ἀγαιρούμενος ἑλπίδας, θανάτων πολὺμοχθος αἶδας,,

καὶ τὰ τοῦτων ἐφεξῆς συνέειρε, πάντα πρὸς τὴν ὁμοίαν φερόμενα διάνοιαν. ὁ δὲ Φίλιππος ἡσθίς, ἐπὶ τοῖς ἀπηγγελμένοις ὅλος ἦν, καὶ τελείως φερόμενος τῇ διανοίᾳ πρὸς τὴν τοῦ Περσῶν βασιλέως καταστροφὴν, ἅμα δὲ καὶ τὸν πυθόχρηστον χρησμὸν ἀνελογίζετο, παραπλησίαν ἔχοντα διάνοιαν τοῖς ὑπὸ τοῦ τραγωδοῦ ῥηθεῖσι. τέλος δὲ τοῦ πότου διαλυθέντος, καὶ τῶν ἀγώνων κατὰ τὴν ὑστεραίαν τὴν ἀρχὴν λαμβανόντων, τὸ μὲν πλῆθος ἔτι νυκτὸς οὔσης συνέτρεχεν εἰς τὸ θέατρον, ἅμα δ' ἡμέρᾳ τῆς πομπῆς γινομένης σὺν ταῖς ἄλλαις ταῖς μεγαλοπρεπέσι κατασκευαῖς, εἰδῶλα τῶν δώδεκα θεῶν ἐπέμπεν, ταῖς τε δημιουργίαις περιτιῶς εἰργασμένα, καὶ τῇ λαμπρότητι τοῦ πλούτου θαυμαστῶς κεκοσμημένα. σὺν δὲ τοῦτοις, αὐτοῦ τοῦ Φιλίππου τρισκαίδεκατον ἐπόμενε θεοπρεπὲς εἰδῶλον, σὺν θρόνον ἑαυτὸν ἀποδεικνύντος τοῦ βασιλέως τοῖς δώδεκα θεοῖς.

Rex, Græcorum studiis cum sibi tutissimus videtur, in insidias familiarium incidit. Pausaniae duo aemuli. Vnus contra Pleuriam, regem Illyriorum, pro Philippo pugnans perit. Alter ab Attalo contumeliis affectus cum ius contra illatam iniuriam non obtineret, in ipsam regem ira est incensus.

93. Τοῦ δὲ Θιάτρου πληρωθέντος, αὐτὸς ὁ Φίλιππος ἦει λευκὸν ἔχον ἱμάτιον, καὶ προστεταχὼς τοὺς δορυφόρους μακρὰν ἀφυστάτας ἀφ' ἑαυτοῦ συνακολουθεῖν· ἐνεδείκνυτο γὰρ πᾶσιν ὅτι τηροῦμενος τῇ κοινῇ τῶν Ἑλλήνων εὐνοίᾳ, τῆς τῶν δορυφόρων φυλακῆς οὐκ ἔχει χρεῖαν. τηλικαύτης δ' οὔσης περὶ αὐτὸν ὑπεροχῆς, καὶ πάντων ἐπαινούντων ἅμα καὶ μακαριζόντων τὸν ἄνδρα, παράδοξος καὶ παντελῶς ἀνέλπιστος ἐφάνη κατὰ τοῦ βασιλέως ἐπιβουλή καὶ θάνατος. ἵνα δὲ σαφὴς ὁ περὶ τούτων γένηται λόγος, προεκθησόμεθα τὰς αἰτίας τῆς ἐπιβουλῆς. Πανσανίας ἦν τὸ μὲν γένος Μακεδὼν, ἐκ τῆς Ὀρεστίδος καλουμένης, τοῦ δὲ βασιλέως σωματοφύλαξ, καὶ διὰ τὸ κάλλος φίλος γεγονώς τοῦ Φιλίππου. οὗτος ὄρων ὑπὸ βασιλέως ἀγαπώμενον ἕτερον Πανσανίαν ὁμώνυμον ἑαυτῷ, ὀνειδιστικοῖς πρὸς αὐτὸν ἐχρήσατο λόγοις, φήσας ἀνδρόγυνον εἶναι, καὶ τοὺς τῶν βουλομένων ἔρωτας ἐτοιμῶς προσδέχεσθαι. ὁ δὲ τὴν ἐκ τῆς λαιδορίας ὕβριν οὐκ ἐνέγκας, τὸ μὲν παρὸν κατεσιώπησεν, Ἀττάλῳ δὲ τινι τῶν φίλων ἀνακοινωσάμενος περὶ τῶν μελλόντων πράττεσθαι, ἐκουσίως καὶ παραδόξως ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησε. μετ' ὀλίγας γὰρ ἡμέρας τοῦ Φιλίππου πρὸς Πλευρίαν τὸν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέα διαγωνιζομένου, πρὸ τοῦ βασιλέως στὰς, ἀπάσας τὰς φερομένας ἐπ' αὐτὸν πληγὰς ἀνεδέξατο τῷ ἰδίῳ σώματι, καὶ μετέλλαξε.

διαβοληθείσης δὲ τῆς πράξεως, ὁ μὲν Ἄτταλος, εἰς ὧν
 τῶν ἐξ αὐτῆς καὶ πολὺ δυναμένων παρὰ τῷ βασιλεῖ,
 ἐκάλεσεν ἐπὶ δεῖπνον τὸν Πανσανίαν, καὶ πολὺν ἐμ-
 φροήσας ἄκρατον, παρίδωκεν αὐτοῦ τὸ σῶμα τοῖς
 ὀρεοκόμοις εἰς ὕβριν καὶ παροιμίαν ἐταιρικὴν. ὁ δὲ
 ἀνανήψας ἐκ τῆς μέθης, καὶ τῇ τοῦ σώματος ὕβρει
 περιεπλήρης γενόμενος, τοῦ Ἀττάλου κατηγόρησεν ἐπὶ
 τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ Φίλιππος παρωξύνθη μὲν ἐπὶ τῇ
 παρανομίᾳ τῆς πράξεως, διὰ δὲ τὴν πρὸς Ἄτταλον
 οἰκειότητα, καὶ τὴν εἰς τὸ παρὸν αὐτοῦ χρείαν, οὐκ
 ἐβούλετο μισοπονηρεῖν. ἦν γὰρ ὁ Ἀτταλος τῆς μὲν
 ἐπιγαμηθείσης γυναικὸς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Κλεοπά-
 τρας ἀδελφιδοῦς, ἐπὶ δὲ τῆς προαπεσταλμένης δυ-
 νάμεως εἰς τὴν Ἀσίαν στρατηγὸς προεχειρισμένος,
 ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν ἀνδρείος. διόπερ ὁ βα-
 σιλεὺς πρᾶτται βουλόμενος τοῦ Πανσανίου τὴν ἐπὶ
 τῷ πάθει γεγενημένην δικαίαν ὀργὴν, δωρεὰς ἀξιο-
 λόγους ἀπένειμεν αὐτῷ, καὶ κατὰ τὴν σωματοφυλα-
 κίαν προῆγον αὐτὸν ἐντίμως.

Ab Hermocrate Sophista insuper vana ambitione inflatus Pau-
 sanias, Philippum regem, cum theatrum intraret, obtruncavit.

94. Ὁ δὲ Πανσανίας ἀμετάθετον φυλάττων τὴν
 ὀργὴν, ἔσπευδε μὴ μόνον παρὰ τοῦ πράξαντος λα-
 βεῖν τιμωρίαν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῦ μὴ τιμωροῦντος
 αὐτῷ. συνεπελάβετο δὲ ταύτης τῆς προαιρέσεως μά-
 λιστα ὁ σοφιστὴς Ἑρμοκράτης. τοῦ γὰρ Πανσα-
 νίου σχολάζοντος αὐτῷ, καὶ κατὰ τὴν διατριβὴν πνυ-
 θομένου πῶς ἂν τις γένοιτο ἐπιφανέστατος; ὁ σο-
 φιστὴς ἀπεκρίθη, εἰ τὸν τὰ μέγιστα πράξαντα ἀνέ-

λοι· τῇ γὰρ περὶ τούτου μνήμη συμπεριληφθήσε-
σθαι καὶ τὸν τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ ποιησάμενον.
ἀνενέγκας δὲ πρὸς τὴν ἰδίαν ὀργὴν τὸν λόγον, καὶ διὰ
τὸν θυμὸν οὐδεμίαν τῆς γνώμης ὑπερθεσιν ποιησά-
μενος, ἐν αὐτοῖς τοῖς ὑποκειμένοις ἀγῶσι τὴν ἐπιβου-
λὴν συνεστήσατο τοιῶδὲ τινα τρόπῳ· ἵππους παρα-
στησάμενος ταῖς πύλαις, παρῆλθε πρὸς τὰς εἰς τὸ
θέατρον εἰσόδους, ἔχων κεκρυμμένην Κελτικὴν μά-
χαιραν. τοῦ δὲ Φιλίππου τοὺς παρακολουθοῦντας
φίλους κελεύσαντος προεισελθεῖν εἰς τὸ θέατρον, καὶ
τῶν δορυφόρων διεστῶτων, ὁρῶν τὸν βασιλέα μεμο-
νωμένον, προσέδραμε, καὶ διὰ τῶν πλευρῶν διαν-
ταίαν ἐνέγκας πληγὴν, τὸν μὲν βασιλέα νεκρὸν ἐξε-
τεινεν, αὐτὸς δ' ἐπὶ τὰς πύλας καὶ τοὺς ἡτοιμασμέ-
νους πρὸς τὴν φυγὴν ἔθεεν ἵππους. εὐθύς δὲ τῶν
σωματοφυλάκων οἱ μὲν πρὸς τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως
ῥομφησαν, οἱ δὲ ἐπὶ τὸν τοῦ σφαγέως διωγμὸν ἐξε-
χύθησαν, ἐν οἷς ὑπῆρχον Λεόννατος καὶ Περδίκκας
καὶ Ἀτταλος. ὁ δὲ Πανσανίας προλαβεῖν τῆς διώ-
ξεως, ἔφθασεν ἂν ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναπηδήσας, εἰ μὴ
τῆς ὑποδέσεως περὶ ἄμπελόν τινα περιπλακείσης ἔπε-
σεν. οἱ δὲ περὶ τὸν Περδίκκην, καταλαβόντες αὐ-
τὸν ἐκ τῆς γῆς ἀνιστάμενον, καὶ συγκεντρήσαντες,
ἀνεῖλον.

Philippi regnum et ingenium brevi descriptione propositum.

95. Φίλιππος μὲν οὖν μέγιστος χενόμενος τῶν
καθ' ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης βασιλέων, καὶ διὰ τὸ
μέγεθος τῆς ἀρχῆς ἑαυτὸν τοῖς δώδεκα θεοῖς σύν-
θρονον καταριθμήσας, τοιαύτης ἔτιχε τῆς τοῦ βίου

καταστροφῆς, ἄρξας ἔτη τέτταρα πρὸς τοῖς ἑκοσι.
δοκεῖ δ' οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐλαχίστας μὲν εἰς τὴν μο-
ναρχίαν ἀφορμὰς παρειληφέναι, μέγιστην δὲ τῶν
παρ' Ἑλλήσι μοναρχῶν κατακτῆσασθαι· ἠϋξήκεναι
δὲ τὴν ἡγεμονίαν οὐχ οὕτω διὰ τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις
ἀνδραγαθίας, ὥς διὰ τῆς ἐν τοῖς λόγοις ὁμιλίας καὶ
φιλοφροσύνης. φασὶ δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Φίλιππον σε-
μνύνεσθαι μᾶλλον ἐπὶ τῇ στρατηγικῇ συνέσει καὶ τοῖς
διὰ τῆς ὁμιλίας ἐπιτεύγμασιν, ἥπερ ἐπὶ τῇ κατὰ τὰς
συμμαχίας ἀνδρείᾳ. τῶν μὲν γὰρ κατὰ τοὺς ἀγῶνας
κατορθωμάτων μετέχειν ἅπαντας τοὺς στρατευομέ-
νους, τῶν δὲ διὰ τῆς ὁμιλίας γινομένων ἐπιτευγμά-
των αὐτὸν μόνον λαμβάνειν τὴν ἐπιγραφὴν. ἡμεῖς
δ' ἐπειδὴ πάρεσμεν ἐπὶ τὴν Φιλίππου τελευτήν, ταύ-
την μὲν τὴν βίβλον αὐτοῦ περιγράφομεν, κατὰ τὴν
ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν. τῆς δ' ἐχομένης τὴν ἀρχὴν, τὴν
Ἀλεξάνδρου παρὰ ληψιν τῆς βασιλείας ποιησάμενοι,
πειρασόμεθα περιλαβεῖν ἅπσας αὐτοῦ τὰς πράξεις
ἐν μιᾷ βίβλῳ.